

Till Ålands lagting

Ny blankettlag om transport av farliga ämnen

Huvudsakligt innehåll

Landskapsregeringen föreslår att lagtinget antar en helt ny landskapslag om tillämpning på Åland av rikets lag om transport av farliga ämnen. Förslaget som förutom innehåller den nya landskapslagen i fråga som är en blankettlag innehåller även ett mindre antal tekniska följdändringar i andra landskapslagar.

INNEHÅLL	
Huvudsakligt innehåll	1
Allmän motivering	3
1. Inledning	3
1.1 Problematik och nödvändiga avvägningar.....	3
1.2 Transport av farliga ämnen – en närmare innebörd	3
2. Internationella överenskommelser – viktiga hållpunkter.....	4
2.1 FN:s rekommendationer	4
2.2 Internationella överenskommelser gällande väg- och järnvägstrafik ..	4
2.3 Internationella överenskommelser gällande sjötrafik	5
2.4 Internationella överenskommelser gällande luftfart	6
3. Unionslagstiftning – en orientering	6
3.1 Grundläggande direktiv rörande transport av farliga ämnen	6
3.2 EU-förordning rörande transportörers goda anseende	7
3.3 EU-direktiv rörande transportabla tryckbärande anordningar	7
3.4 EU-direktiv om förfaranden för kontroller av vägtransporter av farligt gods	7
3.5 EU-direktiv rörande järnvägstrafik.....	7
3.6 EU-direktiv rörande luftfart.....	8
4. Nuläget på Åland inom TFÄ – området.....	8
4.1 Central landskapslag	8
4.2 Central landskapsförordning	10
4.3 Äldre TFÄ-lagen – en översiktlig rekapitulation	11
5. Teoretisk organisationsmodell – en kort beskrivning	13
6. Bedömning av nuläget i riket och på Åland	13
6.1 Omständigheter som föranlett behov av ny lagstiftning i riket.....	13
6.2 Nya lagen om transport av farliga ämnen – viktiga hållpunkter	15
6.3 Ålands situation och behovet av reformer.....	23
7. Landskapsregeringens förslag	24
8. Förslagets konsekvenser	25
8.1 Ekonomiska och administrativa konsekvenser.....	25
8.2 Jämställdhetskonsekvenser	26
8.3 Konsekvenser för miljön	26
9. Lagstiftningsbehörighet.....	27
9.1 Allmänna behörighetsgränser	27
9.2 Särskilda behörighetsfrågor.....	27
Detaljmotivering	29
1. Landskapslag om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen.....	29
2. Landskapslag om ändring av om ändring av 3 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om växtskyddsmedel.....	39
3. Landskapslag om ändring av 1 § landskapslagen om marknadskontrollen av vissa produkter	39
4. Landskapslag om ändring av 64 § vägtrafiklagen för Åland.....	39
Lagtext	40
L A N D S K A P S L A G om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen.....	40
L A N D S K A P S L A G om ändring av 3 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om växtskyddsmedel.....	45
L A N D S K A P S L A G om ändring av 1 § landskapslagen om marknadskontrollen av vissa produkter	46
L A N D S K A P S L A G om ändring av 64 § vägtrafiklagen för Åland.....	47
Bilaga – rikets lag om transport av farliga ämnen.....	48

Allmän motivering

1. Inledning

1.1 Problematik och nödvändiga avvägningar

I det moderna samhället är transporter av farliga ämnen ett nödvändigt inslag. Det är också en verksamhet som på grund av sin särart är förknippad med faror för människor, egendom och miljö. Att försöka förebygga dessa faror genom att minska antalet transporter är varken en framkomlig eller rimlig väg. I stället måste transporterna tillåtas men omgärdas med sådana säkerhetskrav att risken för skador minimeras. Detta är det grundläggande syftet med den reglering som omger transporter av farliga ämnen. Samtidigt måste transportverksamheten kunna bedrivas på ett effektivt och rationellt sätt för samtliga inblandade intressenter.

Mot behovet av ett så heltäckande och fullständigt skydd som möjligt mot de faror som transporter av farliga ämnen medför står intresset av att inte i onödan försvåra transporter som inte bara utgör ett hot utan också ett ekonomiskt värde. Regelverket måste balanseras så att kostnaderna för uppfyllandet av säkerhetskraven står i rimlig proportion till det ekonomiska utfallet av transporterna av farliga ämnen. De intresseavvägningar som måste återspeglas i reglerna är lika relevanta över hela världen. Transporter av farligt gods har därför sedan länge betraktats som ett problem som kräver lösningar över nationsgränserna. Detta har medfört att regelverket om transporter av farliga ämnen inte är helt lättillgängligt.

Mängden av detaljerade bestämmelser med ursprung i olika internationella instrument gör regelsystemet svåröverskådligt. Samtidigt ligger det ett värde i att detaljerade regler fastställs såväl på internationell nivå som på nationell sådan, eftersom skyddsnivån då blir likartad över nationsgränserna. Den ökande globaliseringen förstärker ytterligare behovet av internationell samordning. En bred internationell uppslutning är nödvändig för att uppnå det övergripande syftet bakom regleringen av transporter av farligt gods, att skydda människor, egendom och miljö.

1.2 Transport av farliga ämnen – en närmare innebörd

Industrin och konsumenterna är dagligen betjänta av att transporterna av farliga ämnen utförs på ett säkert sätt. Transporterna hänför sig till olika produktions- och upplagringsanläggningars verksamhet. Olika produkter transporteras för att sedan kunna användas i industriell produktion samt för tillgodoseende av detaljhandelns och enskilda konsumenters behov. Det som transporteras kan vara olika former av råmaterial och mer förädlade produkter, exempelvis brännolja respektive bensin.

Utöver de ovan nämnda transporterna transporteras även vanliga konsumtionsvaror av typ aerosoler och målfärger samt farliga ämnen som regelmässigt används inom jord- och skogsbruket såsom konstgödsel och bekämpningsmedel. Avfall transporteras i enlighet med bestämmelser för transport av farliga ämnen om det har egenskaper som klassificerats som farliga. Majoriteten av de transporterade ämnena utgörs av brännolja och bensin.

Fältet med aktörer som verkar i anslutning till transporter av farliga ämnen är brett och komplext. Det finns företag i branschen som erbjuder olika former av speditjons- och logistiktjänster. Huvudaktörerna inom transportkedjan utgörs emellertid av avsändaren av det gods som ska transporteras, den som utför själva transporten och mottagaren av godset i fråga. Andra

verksamma aktörer utgörs av producenter och återförsäljare av förpackningar, tankar och transportenheter som används för transporter. ¹

2. Internationella överenskommelser – viktiga hållpunkter

2.1 FN:s rekommendationer

De internationella bestämmelserna gällande väg-, fartygs- och luftfartstransporter av farliga ämnen har genom åren harmoniserats för de olika transportformerna, men det förekommer fortfarande bestämmelser som är typiska för respektive transportform i de transportformsspecifika föreskrifterna. Harmoniseringsarbetet för de olika transportformerna ingår i Förenta nationernas (FN) rekommendationer om transport av farliga ämnen (*United Nations Recommendations on the Transport of Dangerous Goods*). Den sakkunnigkommitté vid FN:s ekonomiska och sociala råd som behandlar transporter av farliga ämnen har upprättat dessa rekommendationer utgående från den tekniska utvecklingen, uppkomsten av nya ämnen och material, de nuvarande trafiksystemen och framför allt enligt de krav som ställs för trygghet av människornas, egendomens och miljöns säkerhet.

Det finns s.k. modellbestämmelser för transport av farliga ämnen som bilaga till rekommendationerna. Utöver modellbestämmelserna har FN också som ett resultat av sakkunnigkommitténs arbete publicerat en handbok för test och kriterier (*Manual of Tests and Criteria*), som innehåller bedömningsgrunder för farliga ämnen, testmetoder och förfaranden, som används vid klassificeringen av farliga ämnen i enlighet med modellbestämmelserna. De nämnda modellbestämmelserna av FN, handboken för test och kriterier samt Internationella atomenergiorganisationens (IAEA) bestämmelser och säkerhetsstandarder för transport av radioaktiva ämnen utgör grunden för avtal gällande transporter av farliga ämnen med olika transportformer. Det här FN-systemet används för att trygga att transporter som sker med olika transportformer är kompatibla, så att försändelsen och lasten kan transporteras på flera än ett sätt i en transportkedja som innehåller flera transportformer utan att ämnet behöver omklassificeras och omförpackas.

2.2 Internationella överenskommelser gällande väg- och järnvägstrafik

För transporter av farliga ämnen på landsväg gäller avtalet om internationella vägtransporter av produkter från 1957 (*Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road, FördrS 23/1979, ADR-överenskommelsen*). I bilaga C till konventionen om internationell järnvägstrafik (*Convention concerning International Carriage by Rail, FördrS 52/2006, COTIF-konventionen*), finns bestämmelser som internationella järnvägs-transporter av farliga ämnen (*RID-bestämmelserna*). Bestämmelserna i ADR-överenskommelsen och RID-bestämmelserna stämmer överens, dock med beaktande av skillnaderna mellan transportmedlet gällande exempelvis fordons- och vagnskraven.

En överenskommelse har ingåtts mellan Republiken Finlands regering och Ryska federationens regering (*FördrS 77/2014*) om transport av farligt gods i direkt internationell järnvägstrafik mellan Finland och Ryssland. Med stöd i denna överenskommelse har dessutom en administrativ

---

¹ En speditör förmedlar och organiserar transporter av varor för andras räkning. Speditören måste kunna organisera upphämtning av varor från leverantören. Dessutom sköter speditören kontakten med myndigheter vid tullklarering (dokumenthantering), lagerhantering, och bokning av frakt via fartyg, flyg eller lastbil, beroende på önskad transportmetod. Speditören hanterar vanligtvis inte alla dessa steg i processen helt på egen hand utan olika underleverantörer anlitas med ansvar för olika segment i transportkedjan. Ett speditörsföretag är således inte liktydigt med de företag som äger transportresurserna exempelvis åkeriföretag.

överenskommelse, vars bilaga innehåller detaljerade föreskrifter om järnvägstransporter av farliga ämnen, ingåtts mellan kommunikationsministeriet och Ryska federationens transportministerium (*Överenskommelsen med Rysslands transportministerium om genomförandet av överenskommelsen mellan Finland och Ryssland om transport av farligt gods i direkt internationell järnvägstrafik mellan Finland och Ryssland; FördrS 96/2014*). Bestämmelserna i den administrativa överenskommelsen motsvarar långt RID-bestämmelserna.

I anknäytning till ADR-överenskommelsens bestämmelser och RID-bestämmelserna har i Finland med stöd nationell lagstiftning också vissa separata avtal av teknisk natur gällande väg- och järnvägstransporter ingåtts genom vilka det är möjligt att avvika från bestämmelserna i ADR-överenskommelsen och RID-bestämmelserna. Det separata avtalet får iakttagas vid transporter av farliga ämnen mellan de länder som har undertecknat det aktuella avtalet. De separata avtalen är tidsbundna och avsikten är att de ska gälla till dess att bestämmelserna i avtalet införs i ADR-överenskommelsens bestämmelser och RID-bestämmelserna. Det typiska för de separata avtalen är att de gäller högst fem år.

2.3 Internationella överenskommelser gällande sjötrafik

Bestämmelserna om transport av farliga ämnen till havs grundar sig på FN:s Internationella sjöfartsorganisations (*International Maritime Organization, IMO*) konventioner. Av dem reglerar den internationella konventionen för säkerhet för människoliv till sjöss från 1974 den internationella sjösäkerheten (*International Convention for the Safety of Life at Sea FördrS 11/1981, SOLAS-konventionen*). Det finns föreskrifter om fartygstransport av farliga ämnen som styckegods i A-delen 1 regeln i bilaga VII till SOLAS-konventionen gällande konventionen i anknäytning till det internationella regelverket om fartygstransport av farliga ämnen som styckegods (*International Maritime Dangerous Goods Code, IMDG-koden*). Bestämmelserna om transport till havs av förpackat, bestrålat kärnbränsle, plutonium och högaktivt kärnbränsleavfall finns för sin del i det internationella regelverket gällande transport till havs av bestrålat kärnbränsle, plutonium och högaktivt kärnbränsleavfall i VII kapitlet del D regel 14 i SOLAS-konventionen (*International Code for the Safe Carriage of Packaged Irradiated Nuclear Fuel, Plutonium and High-Level Radioactive Wastes on Board Ships, INF-koden*). I bilaga III från 1978 gällande den internationella konventionen om förhindrande av havsföroreningar från fartyg 1973 (*Protocol of 1978 relating to the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973, FördrS 51/1983, MARPOL-konventionen*) finns det dessutom bestämmelser om transporter av förpackade ämnen som är farliga för havsmiljön. Med stöd av nationell lagstiftning har i Finland ett avtal om fartygstransporter ingåtts, som anger att vissa bestämmelser i ADR-överenskommelsen och RID-bestämmelserna kan tillämpas på transport av farliga ämnen på ro-rofartyg på Östersjön: Samförståndsavtalet om transport av förpackat farligt gods på ro-rofartyg i Östersjön (*Memorandum of Understanding for the Transport of Packaged Dangerous Goods on Ro-Ro Ships in the Baltic Sea, FördrS 4/2018*). Bestämmelserna i samförståndsavtalet får tillämpas på fartygstransporter mellan avtalsparterna. Avtalsparter i avtalet är Östersjöns kuststater med undantag för Ryssland.

För internationella transporter av farliga produkter på inre vattenvägar ingicks den 26 maj 2000 en överenskommelse i Genève (*European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways, ADN-avtalet*) där Finland inte är avtalspart.

2.4 Internationella överenskommelser gällande luftfart

I bilaga 18 till konventionen angående internationell civil luftfart (*Convention on International Civil Aviation, FördrS 11/1949, Chicagokonventionen*) finns det bestämmelser om lufttransport av farliga ämnen. Internationella civila luftfartsorganisationen (*International Civil Aviation Organization, ICAO*) har med stöd av Chicagokonventionen publicerat tekniska föreskrifter gällande lufttransporter av farliga ämnen (*Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air, ICAO-TI*). Bilagorna till konventionerna om transport av farliga ämnen omarbetas med två års mellanrum. Dessa ändringar sätts i kraft i den nationella lagstiftningen med samma tidtabell. Tidtabellen medför utmaningar för genomförandet av författningarna och tillsynen för både dem som tillämpar bestämmelserna och dem som tolkar bestämmelserna.

3. Unionslagstiftning – en orientering

3.1 Grundläggande direktiv rörande transport av farliga ämnen

Bestämmelserna om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar finns i Europaparlamentets och rådets direktiv om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar 2008/68/EG (*TFÄ-direktivet där TFÄ är en förkortning för transport av farliga ämnen*). Med TFÄ-direktivet blir bestämmelserna gällande transporter på väg, järnväg och inre vattenvägar i de internationella överenskommelserna (ADN-överenskommelsen, ADR-överenskommelsen och RID-bestämmelserna) tvingande för Europeiska unionens medlemsstater och mellan dem. Detta direktiv ska tillämpas på transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar inom eller mellan medlemsstater, samt på lastning och lossning, överföring till eller från ett annat transportsätt och på de avbrott i transporten som omständigheterna kräver. Det ska inte tillämpas på transporter av farliga ämnen för vilka fordon, vagnar och fartyg tillhörande militären används eller som är på militärens ansvar.

TFÄ-direktivet förnyas med två års mellanrum på motsvarande sätt som bilagorna gällande transport av farliga ämnen i de internationella överenskommelserna. Finland tillämpar TFÄ-direktivets bilagor om väg- och järnvägstransporter. Finland har till EU:s kommission, på det sätt som direktivet förutsätter, meddelat att Finland inte tillämpar bilagan om transport på inre vattenvägar. Enligt de villkor som anges i TFÄ-direktivet får en medlemsstat behålla och anta bestämmelser om transport med järnväg på de nationella territorierna av farligt gods från och till de länder som är medlemmar av OSJD.² Finland har ingått det ovan nämnda avtalet om järnvägstransport av farliga ämnen med Ryssland.

Enligt artikel 6.2 i TFÄ-direktivet får en medlemsstat på särskilda villkor tillämpa undantag på de transporter av farliga ämnen som sker på ifrågavarande stats område. Undantagen ska tillämpas utan att någon diskrimineras. Europeiska kommissionen undersöker i varje fall om villkoren har uppfyllts och beslutar om det aktuella undantaget ska tillåtas. Om en medlemsstat begär en förlängning av ett godkännande rörande ett undantag gör kommissionen en översyn undantaget i fråga. Kommissionen antar genomförandebeslut gällande dessa där medlemsstaternas nationella undantag listas. Det senaste av dessa är kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/1436 om

² OSJD är en organisation för internationell järnvägstrafik och består länder från det forna Sovjetunionen förutom Armenien, inklusive Albanien, Bulgarien, Tjeckien, Slovakien, Ungern, Polen, Rumänien, Kuba, Iran, Kina, Mongoliet, Nord- och Sydkorea samt Vietnam.

bemyndigande för medlemsstaterna att anta vissa nationella undantag i enlighet med TFÄ-direktivet.

3.2 EU-förordning rörande transportörers goda anseende

Kommissionen har antagit en förordning (EU) 2016/403 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 vad gäller klassificeringen av allvarliga överträdelse av unionens bestämmelser som kan leda till att vägtransportföretaget förlorar sitt goda anseende, och om ändring av bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/22/EG. Författningen presenterar också de överträdelse av reglerna för transport av farliga ämnen som kan leda till att transportören förlorar sitt goda anseende och på det viset till förlust av varutransporttillståndet.

3.3 EU-direktiv rörande transportabla tryckbärande anordningar

För att öka transportsäkerheten för transportabla tryckbärande anordningar och samtidigt säkerställa den fria rörligheten för dessa anordningar på en gemensam transportmarknad, har Europaparlamentet och rådet antagit direktiv 2010/35/EU om transportabla tryckbärande anordningar (Europaparlamentets och rådets direktiv om transportabla tryckbärande anordningar och om upphävande av rådets direktiv 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG och 1999/36/EG, *tryckanordningsdirektivet*). Syftet med tryckanordningsdirektivet är även att fastställa vad som ska gälla vid utsläppande på marknaden av transportabla tryckbärande anordningar samt upprepat ibruktagande av dessa. Genom detta direktiv antas även gemensamma regler som ska gälla för erkännande av besiktningsorgan och för värderings- och omvärderingsförfaranden inom EU. I direktivet avses med transportabla tryckbärande anordningar främst sådana tryckbärande anordningar konstruerade för transport av gaser: tryckkärl av typ gasflaskor samt tankar. De transportabla tryckbärande anordningarna ska vara försedda med det pimarke som avses i direktivet för att påvisa att anordningen uppfyller de gällande kraven. Dessa krav meddelas i bestämmelser om väg- och järnvägstransporter av farliga ämnen. För ett godkännande och en inspektion utförd i ett land gäller principen om ömsesidigt erkännande i samtliga EU- och EES-stater. De transportabla tryckbärande anordningarnas säkerhet och överensstämmelse tryggas genom metoder som tillämpas av s.k. anmälda organ som har till uppgift att utföra besiktning av nämnda anordningar (besiktningsorgan). Särskilda förutsättningar gällande organets tillförlitlighet, sakkunskap och oberoende ska vara förhanden för att erkännande av besiktningsorganen ska komma i fråga.

3.4 EU-direktiv om förfaranden för kontroller av vägtransporter av farligt gods

Rådets direktiv 95/50/EG om enhetliga förfaranden för kontroller av vägtransporter av farligt gods antogs för tryggande av att kontrollerna av transporter av farliga ämnen håller tillräckligt hög nivå. Medlemsstaterna rapporterar årligen till kommissionen om de utförda direktivsenliga kontrollerna.

3.5 EU-direktiv rörande järnvägstrafik

Den av tradition nationella regleringen av järnvägarna har också blivit mera europeisk under den senaste tiden. Numera är järnvägssystemet ett system som omfattas av EU-lagstiftningen. EU strävar förutom efter att förbättra verksamhetsförutsättningarna för den europeiska järnvägstrafiken också efter att minska den nationella lagstiftningen. Sedan 2006 har Europeiska unionens järnvägsbyrå (ERA) haft som uppgift att främja integreringen av det

europiska järnvägssystemet vilket i sin tur påverkar säkerhetskraven i samband med järnvägstransporter av farliga ämnen.

3.6 EU-direktiv rörande luftfart

Under de senaste åren har lagstiftningen gällande luftfart i Europeiska unionen utfärdats som direkt tillämpbara EU-förordningar i stället för som direktiv. Härigenom har det inom EU strävats efter att trygga att lagstiftningen gällande luftfart i medlemsstaterna tillämpas så enhetligt som möjligt. Genom kraven i EU-lagstiftningen och godkända bestämmelser för att införa den säkerställs att medlemsstaterna uppfyller skyldigheterna i de internationella avtalen. Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet (*European Union Aviation Safety Agency; EASA*) grundades 2002. Det centrala målet för byråns verksamhet är att skapa och upprätthålla en enhetlig och hög nivå på flygsäkerheten i Europa. Efter grundandet av EASA har de nationella myndigheternas befogenheter huvudsakligen överförts till byrån, som publicerar majoriteten av normerna gällande flygduglighet, underhållsverksamhet, flygverksamhet och certifikat. Kraven på lufttransporter av farliga ämnen har inkorporerats i EU:s lagstiftning.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 2111/2005, (EG) nr 1008/2008, (EU) nr 996/2010, (EU) nr 376/2014 och direktiv 2014/30/EU och 2014/53/EU, samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 552/2004 och (EG) nr 216/2008 och rådets förordning (EEG) nr 3922/91 (*EASA-förordningen*) innehåller de övergripande kraven på luftfarten. Enligt EASA-förordningen får artiklar eller ämnen som kan utgöra en betydande risk för hälsa, säkerhet, egendom eller miljön, exempelvis farligt gods, vapen och ammunition, inte medföras på något luftfartyg, såvida inte särskilda säkerhetsförfaranden och säkerhetsföreskrifter tillämpas för att minska de därtill knutna riskerna.

De egentliga kraven på transport av farliga ämnen i flygtrafiken finns i EU-kommissionens förordning (EU) nr 965/2012 om tekniska krav och administrativa förfaranden i samband med flygdrift enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008. I kommissionens förordning (EU) nr 139/2014 om krav och administrativa rutiner för flygplatser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 definieras de farliga ämnena och hänvisas det till ICAO-TI. Likaså finns definitionerna av farliga ämnen och hänvisningar till ICAO-TI i kommissionens förordning (EU) 2018/395 om detaljerade regler för ballongverksamhet med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 samt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1976 om detaljerade regler för segelflygverksamhet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139. Riskerna vid transport av farliga ämnen vid drift av obemannade luftfartygssystem i EU och för anställda inklusive fjärrpiloter och organisationer som medverkar i denna drift har dessutom beaktats i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/947 om regler och förfaranden för drift av obemannade luftfartyg.

4. Nuläget på Åland inom TFÄ – området

4.1 Central landskapslag

4.1.1 Huvudregel

På Åland regleras rättsområdet för transporter av farliga ämnen huvudsakligen av landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen (*nuvarande blankettlagen*). Den

nuvarande blankettlagen har ändrats ett antal gånger alltsedan sin tillkomst. En genomgripande förändring av den nuvarande blankettlagen gjordes i samband med lagreformen från år 1995 varigenom lagen om transport av farliga ämnen (FFS 719/1994, *äldre TFÄ-lagen*), med beaktande av vissa för Åland sedvanliga avvikelser, gjordes tillämplig på Åland genom landskapslagen (1995:62) om ändring av landskapslagen om tillämpning av vissa i riket gällande författningar rörande transport av farliga ämnen. Ändringen i fråga trädde i kraft den 1 september 1995.

Genom 1 § i den nuvarande blankettlagen tillämpas allttjämt, med vissa avvikelser, den äldre TFÄ-lagen på Åland. Genom automatiken i 1 § har fram till den 1 september 2023 gällt att ändringar i den äldre TFÄ-lagen blir tillämpliga på Åland fr.o.m. den tidpunkt de trätt i kraft i riket. Genom den nuvarande blankettlagen har även TFÄ-direktivet inklusive de övriga ovan nämnda direktiven inom landskapets behörighet genomförts på Åland. Bestämmelser om järnvägstrafik har inte genomförts med anledning av att det på Åland inte finns järnvägstrafik och detta godtagits av EU.

4.1.2 Avvikelser i nuvarande blankettlagen

Den nuvarande blankettlagen innehåller i sedvanlig ordning ett antal avvikande bestämmelser som beaktar den åländska förvaltningsstrukturen. I 2 § i den nuvarande blankettlagen finns således en reglering som utsäger att förvaltningsuppgifter, som enligt den äldre TFÄ-lagen och med stöd därav utfärdade författningar ankommer på statens myndigheter, på Åland ska skötas av landskapsregeringen. Vidare ska de uppgifter som enligt den äldre TFÄ-lagen ankommer på besiktningskontor och besiktningsställen ska skötas av motorfordonsbyrån (numera Fordonsmyndigheten), till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

Enligt den nuvarande blankettlagens 3 § övervakar landskapsregeringen samt Ålands polismyndighet och räddningsmyndigheterna att de materiella bestämmelserna i den äldre TFÄ-lagen, i den mån de tillämpas på Åland, följs. I samma paragraf finns en informationsbestämmelse som anger att om den övervakning som ankommer på arbetarskyddsmyndigheterna föreskrivs särskilt.

Enligt 4 § i den nuvarande blankettlagen ska den tillämpas på transporter inom Åland. Om transporten börjar eller slutar i utlandet tillämpas dock på transporten på väg inom Åland antingen blankettlagen eller den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (*ADR-överenskommelsen*). I fråga om rutterna för transport av farliga ämnen och de körtillstånd för förare som beviljas på Åland tillämpas dock alltid blankettlagen.

I den nuvarande blankettlagens 5 § finns förordningsbemyndiganden. Däri föreskrivs bland annat att landskapsregeringen inom landskapets behörighet, genom landskapsförordning, kan besluta att författningar som utfärdats med stöd av den äldre TFÄ-lagen ska tillämpas på Åland oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver.

Ur 6 § i nuvarande blankettlagen följer att ett körtillstånd som utfärdas i riket med stöd av den äldre TFÄ-lagen är giltigt även på Åland. I 7 § i nuvarande blankettlagen finns besvärsmått bestämmelser enligt vilka ett beslut som Fordonsmyndigheten fattat överklagas hos landskapsregeringen och beslut som landskapsregeringen fattat med stöd av blankettlagen överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

4.2 Central landskapsförordning

4.2.1 Huvudregel

Samtidigt som de ovan nämnda ändringarna i den nuvarande blankettlagen genomfördes 1995 trädde landskapsförordningen (1995:66) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen i kraft. Den förordningen har sedermera upphävts och ersatts av landskapsförordningen (2009:39) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen (*nuvarande blankettförordningen*) vilken trädde i kraft den 1 november 2009.

Den nuvarande blankettförordningen har sedan ändrats ett antal gånger till följd av utvecklingen på detaljnivå inom rättsområdet för transporter av farliga ämnen. Senaste ändringen gjordes nyligen genom landskapsförordningen (2023:87) om ändring av 1 och 2 §§ landskapsförordningen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen.

4.2.2 Avvikelser

Genom 1 § i den nuvarande blankettförordningen tillämpas, med vissa i förordningen angivna avvikelser

- 1) statsrådets förordning om körtillstånd för förare av fordon som transporterar farliga ämnen (FFS 401/2011),
- 2) statsrådets förordning om transport av farliga ämnen på väg (FFS 194/2002),
- 3) statsrådets förordning om säkerhetsrådgivare för landtransporter av farliga ämnen (FFS 274/2002) samt
- 4) Transport- och kommunikationsverkets föreskrift om transport av farliga ämnen på väg (TRAFICOM/473662/03.04.03.00/2022).³

Den i 1 § 1 punkten angivna förordningen om körtillstånd för förare av fordon som transporterar farliga ämnen ska tillämpas så att

- 1) landskapsregeringen godkänner utbildare för ADR-körtillstånd och motorfordonsbyrån (numera Fordonsmyndigheten) arrangerar körtillståndsprov och utfärdar körtillstånd,
- 2) på Åland utfärdade ADR-körtillstånd behöver endast vara skrivna på svenska och engelska,
- 3) rättelseyrkande av beslut som gäller förarexamen eller körtillståndsprov som Fordonsmyndigheten har meddelat med stöd av de i landskapet tillämpliggjorda bestämmelserna i förordningen ställs till landskapsregeringen,

Bestämmelserna om transport av farliga ämnen i terräng och på snöskoterleder i den förordning som anges i 1 § 2 punkten samt bestämmelserna om transport av farliga ämnen i terräng i bilaga C till den föreskrift som anges i 1 § 4 punkten ska inte tillämpas på Åland.

Bestämmelserna i den förordning som anges i 1 § 3 punkten ska tillämpas så att det på Åland är landskapsregeringen som ansvarar för att prov för säkerhetsrådgivare arrangeras och att intyg utfärdas enligt den modell som finns i bilaga 3 till den förordningen.

---

³ Med Transport- och kommunikationsverkets föreskrift om transport av farliga ämnen på väg (TRAFICOM/473662/03.04.03.00/2022) ska sifferkoden förstås så att:

- 1) TRAFICOM är den bokstavskod som Transport- och kommunikationsverket markerar på ärenden som införts i Transport- och kommunikationsverkets diarium,
- 2) 473662 är ett löpande nummer som hänför sig till föreskriften ifråga,
- 3) 03.04.03.00 anger klassificering i Transport- och kommunikationsverkets diarium samt
- 4) 2022 visar året då ärendet har öppnats i diariet.

Följande bestämmelser i den i 1 § 1 mom. 4 punkten angivna föreskriften ska inte tillämpas:

- 1) kapitel 1.3,
- 2) kapitel 1.4,
- 3) punkterna 1.8.1 – 1.8.4 och 1.8.6 i kapitel 1.8,
- 4) punkterna 1.10.2 och 1.10.3.2.2 i kapitel 1.10,
- 5) punkterna 8.2.1 och 8.2.2 i kapitel 8.2 och
- 6) de två sista styckena i punkt 9.1.2.3 i kapitel 9.1.

4.2.3 Särskilda kommentarer till vissa av detaljföreskrifterna

I september 2022 antogs kommissionens delegerade direktiv (EU) 2022/2407 om ändring av bilagorna till Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/68/EG för att ta hänsyn till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen. Medlemsstaterna skulle senast den 30 juni 2023 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

Kommissionens direktiv har genomförts i rikslagstiftningen bland annat så att Traficom har antagit föreskriften transport av farliga ämnen på väg (TRAFICOM/473662/03.04.03.00/2022) som i riket har trätt i kraft den 19 juni 2023. Denna nya föreskrift upphäver och ersätter den tidigare gällande verksföreskriften om transport av farliga ämnen på väg (TRAFICOM/443227/03.04.03.00/2020) som fram till den 1 oktober 2023 har varit tillämplig på Åland genom 1 § 1 mom. 4 punkten i blankettförordningen i sin dessförinnan gällande lydelse. Föreskriften är utfärdad med stöd av rikslagen till och med 31 augusti 2023 och från och med 1 september 2023 med stöd av rikets nya lag om transport av farliga ämnen (FFS 541/2023). Av den anledningen är vissa punkter undantagna till och med 31 augusti 2023, de är

- kapitel 1.3 utbildning av personer delaktiga vid transport av farligt gods,
- kapitel 1.4 skyldigheter hos delaktiga,
- punkterna 1.8.1 – 1.8.4 och 1.8.6 i kapitel 1.8 åtgärder för kontroll och annat stöd för att uppfylla säkerhetsbestämmelserna,
- punkterna 1.10.2 och 1.10.3.2.2 i kapitel 1.10 bestämmelser om transportskydd,
- punkterna 8.2.1, 8.2.2 och 8.2.2.8.2 i kapitel 8.2 bestämmelser för fordonsbesättningens utbildning och
- de två sista styckena i punkt 9.1.2.3 i kapitel 9.1 giltighetsområde, definitioner och bestämmelser för godkännande av fordon.

Genomförandet av kommissionens direktiv har medfört en uppdatering av ifrågavarande punkt i blankettförordningen, men med de undantag som gäller med stöd av TFÄ-lagen.

Den senaste ändringen av blankettförordningen är av teknisk natur och har inte medfört inte några större konsekvenser.

4.3 Äldre TFÄ-lagen – en översiktlig rekapitulation

4.3.1 Centrala definitioner

Enligt 3 § 1 punkten i den äldre TFÄ-lagen avses med farliga ämnen sådana ämnen som på grund av sin explosions-, brand-, smitto- eller strålningsfarlighet, giftighet, frätande verkan eller annan motsvarande egenskap kan medföra skada för människor, miljön eller egendom. Vad som i TFÄ-lagen bestäms om farligt ämne tillämpas även på farliga blandningar, föremål, redskap, varor, tomma förpackningar, genetiskt modifierade organismer och mikroorganismer.

Enligt 3 § 2 punkten i den äldre TFÄ-lagen avses med transport av farliga ämnen själva transporten, lastningen av farliga ämnen på transportmedlet i fråga, lossningen av lasten med ämnena och övrig hantering av de farliga ämnena samt av kollin och tankar som innehåller farliga ämnen. Utöver

bestämmelser om den egentliga transporten innehåller lagen även bestämmelser om krav på förberedelse för dylika transporter.

4.3.2 Äldre TFÄ-lagens tillämpningsområde

Den äldre TFÄ-lagen omfattar bestämmelser rörande vägtrafik, järnvägs- och annan spårtrafik. Den tillämpas också på transporter med luftfartyg inom finskt område och med finska luftfartyg utanför finskt område, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning när det gäller kommersiell flygtrafik. Lagen tillämpas därtill på finska fartyg inom och utanför finskt vattenområde samt på utländska fartyg inom finskt vattenområde. Utöver den egentliga transporten tillämpas lagen också på tillfällig förvaring av farliga ämnen inom hamnområden, på flygplatser och i andra terminaler samt på förpackningar, tankar och fordon avsedda för transport.

Den äldre TFÄ-lagen gäller däremot inte bulktransporter av farliga ämnen till havs och på inre vattenvägar eller transport med olje-, kemikalie- och gastankfartyg, lagring, flyttning eller annan hantering av farliga ämnen inom ett fabriks- eller upplagsområde, när åtgärden inte hör nära samman med väg-, järnvägs-, fartygs- eller lufttransporter. Lagen tillämpas inte heller transport av farliga ämnen med fritidsfarkoster som är under 45 meter långa.

Enligt den äldre TFÄ-lagen gäller att en transport i sådan terräng som avses i terrängtrafiklagen (FFS 1710/1995) anses vara en transport av farliga ämnen. Närmare bestämmelser om sådana transporter finns i 1 § i statsrådets förordning om transport av farliga ämnen på väg (FFS 194/2002). Enligt den paragrafen tillämpas på sådan transport av farliga ämnen som sker i terräng och på snöskoterleder enligt terrängtrafiklagen bestämmelserna om vägtransport, om inte något annat bestäms genom föreskrifter av Trafik- och kommunikationsverket (*Traficom*).

4.3.3 Äldre TFÄ-lagens innehåll – en översikt

Den äldre TFÄ-lagen är en ramlag och trots lagens karaktär är innehållet i den detaljerat. Närmare bestämmelser om transporter utfärdas genom statsrådets förordningar och föreskrifter som *Traficom* meddelar. Den äldre TFÄ-lagen består av 10 kapitel. Kapitel 1 innehåller allmänna stadganden, som inkluderar syftet med lagen, tillämpningsområdet och definitionerna. Kapitlet innehåller dessutom bestämmelserna om transportklasserna för farliga ämnen och lagens förhållande till vissa författningar. Kapitel 2 i den äldre TFÄ-lagen innehåller bestämmelser om myndigheterna och deras uppgifter. Därtill ingår bestämmelser om erkännande av åtgärder av myndigheter i utlandet eller landskapet Åland. I kapitel 3 finns det bestämmelser om skyldigheter och krav, till exempel krav på fordon, beviljare av TFÄ-godkännanden och krav på utförare av besiktningarna samt avsändarens och transportörens skyldigheter, skyldighet att utse säkerhetsrådgivare, personalens behörighet vid TFÄ-transporter eller tillfällig förvaring, körtillstånd för vägtransport samt dokument, utredningar och anmälningar i anslutning till transporter. Det finns dessutom bestämmelser om skyddsåtgärder och skyddsförpliktelser och tillfällig förvaring i transportkedjan. Kapitel 3 a i den äldre TFÄ-lagen behandlar förpackningars och tankars säkerhet, exempelvis deras överensstämmelse med kraven, ekonomiska aktörers skyldigheter, besiktningens organ som granskar förpackningar och tankar samt deras uppgifter, erkännandet av och tillsynen över dem. Kapitel 4 innehåller bestämmelser om transportförbud och transportbegränsningar och kapitel 5 behandlar tillsynen och kapitel 6 tvångsmedel och påföljder. Sökande av ändring och verkställighet har tagits in i kapitel 7. Kapitel 8 i den äldre TFÄ-lagen innehåller särskilda bestämmelser om exempelvis utlämnande av sekretessbelagda uppgifter, undantag beviljat av myndigheterna samt myndigheternas rätt att få uppgifter om farliga transporter. Kapitlet innehåller också bestämmelser om

transporter på väg, i luften, till havs eller på inre vattenvägar som sker under kontroll av Försvarsmakten, om vilka försvarsministeriet får utfärda författningar och huvudstaben föreskrifter. Gränsbevakningsväsendet har dessutom rätt att meddela föreskrifter som avviker från de bestämmelser som utfärdats med stöd av den äldre TFÄ-lagen i fråga om transport av farliga ämnen med Gränsbevakningsväsendets fartyg eller luftfartyg. Kapitel 9 i den äldre TFÄ-lagen innehåller bestämmelser om bland annat ikraftträdandet och övergångsstadganden.

5. Teoretisk organisationsmodell – en kort beskrivning

Som framgår av redogörelsen ovan vad gäller transporter av farliga ämnen gör den nuvarande unionslagstiftningen jämte den nationella lagstiftningen, vilka i sin tur har sin grund i internationella överenskommelser, det möjligt för nationella myndigheter, i enlighet med en föreskriven modell, att utse särskilda s.k. besiktningsorgan. Det åligger de nationella myndigheterna att anmäla vilka organ som utsetts till Europeiska kommissionen. Dessa organ, i de fall de utsetts av nationell myndighet, har i sin tur, inom ramen för sitt respektive bemyndigande, att bedöma förpackningars och tankars aktuella egenskaper överensstämmande med vissa på förhand fastställda säkerhetskrav. Om egenskaperna i fråga inte svarar mot dessa krav måste förpackningarna och tankarna tas ur bruk. Bedömningen innebär i praktiken att kontrollobjekten måste undergå olika säkerhetskontroller med positivt resultat. På basis av slutresultatet beviljas ett godkännande av produkten i fråga, vilket i sin tur utgör den grundläggande förutsättningen för fortsatt användning.

Regelverken ger vidare utrymme för att låta de organisationer som myndigheterna i fråga har godkänt, att dessutom utföra årlig periodisk s.k. TFÄ-besiktning av fordon och släpvagnar. Organisationerna har även möjlighet att utfärda även s.k. typgodkännande av fordon.

De personer som utför transporter och de som ansvarar för tillfällig förvaring av farliga ämnen ska ha genomgått relevant utbildning och därigenom vara behöriga för uppdraget i fråga. I vägtrafiken krävs det som regel att chauffören vid transport av farliga ämnen har ett körkort som berättigar till transport av farliga ämnen. Dessutom förutsätter regelverket att en särskilt utsedd s.k. säkerhetsrådgivare verksamt inom den organisation som ansvarar för själva transporten av farliga ämnen på exempelvis väg eller bedriver verksamhet i anslutning till denna transport och som är nödvändig för att transporten ska kunna genomföras på ett säkert och korrekt sätt. Med ansluten verksamhet avses dels de som upprättar transporthandlingar, förpackar, lastar, påfyller och stuvar farligt gods, dels de som innehar förpackningar eller tankar, hamninnehavare och flygplatsinnehavare med funktioner inom transportkedjan.

6. Bedömning av nuläget i riket och på Åland

6.1 Omständigheter som föranlett behov av ny lagstiftning i riket

Den äldre TFÄ-lagen trädde i kraft i riket den 1 september 1994. Med tiden har lagen i fråga dock blivit mer oändamålsenlig till vissa delar. Detta har i riket föranlett en reformprocess vilken utmynnade i en regeringsproposition med förslag till ny lagstiftning om transporter av farliga ämnen (RP 220/2021 rd), vilken i sin tur lett till att en ny lag om transport av farliga ämnen (FFS 541/2023, *nya TFÄ-lagen*) trätt i kraft.

I propositionen konstateras att verksamhetsmiljön för transporter av farliga ämnen avsevärt förändrats under de år som förflutit sedan den äldre TFÄ-lagen blev gällande i riket. I konsekvens härmed har ett flertal ändringar, vid olika tillfällen, gjorts i den äldre TFÄ-lagen och i de författningar på lägre nivå vilka utfärdats med stöd av den. Ändringarna har på sikt

resulterat i att strukturen på lagen som helhet inte förblivit konsekvent. I propositionen konstateras vidare att trots det stora antalet lagändringar motsvarar den äldre TFÄ-lagen ändå inte på bästa möjliga sätt de förändrade kraven på rättsområdet för transporter av farliga ämnen. I propositionen dras slutsatsen att lagstiftningen gällande transport av farliga ämnen kräver ajourföring och en strukturell uppdatering.

Den äldre TFÄ-lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den har tjänat sitt syfte på ett ändamålsenligt under sin ikraftvarandetid. Målet för lagen, en god säkerhetsnivå på transporter av farliga ämnen, har huvudsakligen uppnåtts eftersom det ytterst sällan sker olycksfall eller farosituationer. Trots detta har det dock på rikssidan konstaterats att det vid kontroller av transporter av farliga ämnen med jämna mellanrum observeras brister i vad avser säkerheten och uppvisad likgiltighet hos de som ansvarar för transporter för lagens bestämmelser och försumlighet att när det gäller att iaktta de i övriga föreskrifter angivna skyldigheterna.

De riksmyndigheter som ålagts att tillämpa den äldre TFÄ-lagen har ansett att problemet med lagen bland annat varit att lagens struktur är oklar samt att det kunnat ifrågasättas om lagbestämmelserna varit formulerade i förenlighet med kraven i Finlands grundlag (FFS 731/1999, *grundlagen*). Dessutom har det ansetts att olika bestämmelser i regelverket som helhet befunnit sig på fel plats i lagstiftningshierarkin, dvs. att bestämmelser i föreskrifter på lägre nivå borde anges i lag i stället.

Myndigheterna inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde har ansett att myndighetsuppgifterna ska kunna skötas korrekt och att lagstiftningen inom rättsområdet för farliga transporter ska ha tillräcklig genomslagskraft med hänsyn till sitt syfte. Förutsättningen härvidlag är enligt samma myndigheter då att regelverket förtydligas, i vad avser myndigheternas skyldigheter, uppgifter och befogenhetsgränser.

I den äldre TFÄ-lagen har, enligt vad som konstaterats i propositionen, inte bestämmelserna om myndigheternas uppgifter specificerats tillräckligt noggrant. Bristerna när det gäller begreppsbeskrivningen i de centrala definitionerna i anknytning till bestämmelserna om lagens tillämpningsområde har även orsakat tillämpnings- och tolkningsproblem både för transportbranschens aktörer och myndigheterna. Likaså har det bedömts att sanktionsbestämmelserna i lagen inte varit klart avgränsade och exakta.

Centralt vid bedömningen av det tidigare lagstiftningsmässiga läget har varit det mångtydiga begreppet ”tillfällig förvaring” som utgör en viktig byggsten inom lagstiftningen om transport av farliga ämnen. Under så gott som hela den tid som den äldre TFÄ-lagen varit i kraft har det funnits ett behov av att klargöra innebörden av detta begrepp. Detta behov har kommit tydligast till uttryck då det uppstått gränsdragningssvårigheter mellan å ena sidan definitionen på tillfällig förvaring, som funnits angiven i den äldre TFÄ-lagen och vissa internationella överenskommelser och å andra sidan definitionen av upplagring, som ingår i kemikalisäkerhetslagstiftningen. Tidsgränser som fastslår en tydlig skillnad mellan upplagring och tillfällig förvaring har inte angivits i lagstiftningen, vilket vissa instanser har ansett vara en brist.

Alltsedan den äldre TFÄ-lagen trädde i kraft har i takt med att samhällsutvecklingen fortgått uppstått nya behov på rättsområdet varom här är fråga, till exempel behovet av att främja och utveckla olika digitala verktyg och därmed främja en ökad automatisering vid transporter av farliga ämnen för att förbättra trafiksäkerheten och skapa smidiga trafikflöden till gagn för miljön och till nytta för en god näringspolitik. Detta tillsammans med de ovan nämnda behovet av att skapa en konsekvent mindre tvetydig lagstiftning präglad av en mer ordnad systematik, funktionellt uppdelade lagstiftningshelheter parat med tydlig ortografi, terminologi och tydligare

grundlagsenliga bemyndiganden har resulterat i att den äldre TFÄ-lagen upphävs och ersatts med en helt ny lag om transport av farliga ämnen (nya TFÄ-lagen).

6.2 Nya lagen om transport av farliga ämnen – viktiga hållpunkter

6.2.1 Inledning och lagstiftningsmodell

Innehållet i den nya TFÄ-lagen grundar sig i stor utsträckning på regelverket i den äldre TFÄ-lagen, dock så att den lagens struktur och systematik, lagstiftningshelheterna, ortografin, terminologin och bemyndigandena är tydligare, mer noggrant avgränsade och i sin formulering mer konsekventa jämfört med vad som härvid är fallet i den äldre TFÄ-lagen. Den nya TFÄ-lagen beaktar på ett övergripande sätt de internationella avtalen och EU:s lagstiftning gällande transporter av farliga ämnen. Ett stort antal bestämmelser har genom den nya TFÄ-lagen lyfts upp till lagnivå på det sätt som grundlagen kräver, bestämmelser som tidigare varit i kraft genom föreskrifter på lägre författningsnivå. De nya föreskrifterna utfärdade med stöd av den nya TFÄ-lagen har utvecklats i enlighet med de principer som lagen förutsätter dvs. grundlagsenlighet, förenlighet med internationella avtal och med EU-rätten.

I den nya TFÄ-lagen stipuleras, i likhet med vad som varit fallet tidigare, olika krav på transporter av farliga ämnen med återverkningar inte bara för transport med färdmedel på väg utan även på spårväg, i luften och till sjöss. Syftet med lagen är dock att i än högre grad än tidigare harmonisera lagstiftningen gällande samtliga transportformer av farliga ämnen under en lagstiftningshelhet. Systematiken i den nya TFÄ-lagen grundar sig följaktligen huvudsakligen på systematiken i de olika internationella avtal gällande transporter av farliga ämnen som träffats mellan avtalsslutande parter. Det innebär att lagen, i överensstämmelse med dispositionen i avtalen i fråga, huvudsakligen först innehåller mera allmänna kravbestämmelser varefter en uppsättning bestämmelser följer vilka specificerar de skyldigheter som olika verksamhetsutövare, delaktiga vid transporter, har. Utgångspunkten i arbetet med den nya TFÄ-lagen har varit att det i nationella lagstiftning inte är ändamålsenligt att skapa ett system med från avtalen avvikande utgångspunkter och uppbyggnad. I övrigt innehåller den nya TFÄ-lagen, i likhet med den äldre TFÄ-lagen, även bestämmelser om myndighetsutövning, administrativa tvångsmedel, straff samt processuella förfaranden.

6.2.2 Allmänna säkerhetsmässiga principer i nya TFÄ-lagen

I den nya TFÄ-lagens 2 kap. har det införts bestämmelser som ger uttryck för de allmänna säkerhetsprinciperna som i sin utgör fundamentet i den nya lagstiftningen. Principerna varpå regelverket vilar utgörs av

- 1) skyldigheten hos berörda parter att känna till de grundläggande krav som syftar till att skapa säkra transportförhållanden,
- 2) den aktsamhets- och försiktighetsplikt som åvilar parterna vid och i anslutning till transporter i fråga samt
- 3) förutsättningarna för transportförbud.

Principerna fungerar som ett instrument för styrning av alla verksamhetsutövare som på något sätt är delaktiga under transportprocessen och verksamhetsutövares verksamhet enligt den nya TFÄ-lagen och de beskriver de centrala värdegrunden och syftet med hela transportsystemet.

Det övergripande ramverket, som de allmänna säkerhetsprinciperna får anses utgöra, behövs för att skapa de generella mest grundläggande och nödvändiga utgångspunkterna gällande verksamheten. I belysning av dessa går det sedan att tillsammans med de övriga därefter följande bestämmelserna, skapa ett ändamålsenligt fungerande regelsystem som garanterar en säker och smidig transport av farliga ämnen.

Principerna syftar till att styra den som utför en specifik transport eller som i övrigt är delaktig i transporten att agera omsorgsfullt så att inga olyckor sker. Principerna påverkar också hur den som har att tillämpa lagen kan förväntas tolka lagen eller en förordning eller föreskrift utfärdad med stöd av den. Eftersom bestämmelserna gällande säkerhetsprinciperna är allmänt formulerade kan de inte som sådana anses utgöra en tillräcklig grund för åläggande av en specifik påföljd utan i myndighetstillsynen beaktas principerna tillsammans med de övriga i TFÄ-lagen mer detaljerade materiella bestämmelserna i samband med verkställigheten av lagen i fråga. I lagtolkningssituationer kan principerna dock utgöra en grund för ett domstolsavgörande, om det skulle uppstå en situation som annars skulle bli mer problematisk att hantera om det skulle visa sig att lagstiftningen i nämnda situation inte är heltäckande.

Bakom principerna ligger en strävan efter att transporter ska vara säkra, men de kan också sägas ha en kriminalpolitisk målsättning, som för sin del påverkas av grundrättigheterna och de mänskliga rättigheterna, vilka i sin tur utgör grunden för hela rättsordningen. Målsättningen är m.a.o. att hos olika aktörer internalisera en medvetenhet, som inte enbart ska bygga på avskräckning, utan skapa en allmänmoralisk förståelse för nyttan för alla med att upprätthålla ett stringent och detaljerat regelsystem på rättsområdet för transporter av farliga ämnen.

Till sin juridiska karaktär är säkerhetsprinciperna mera att beteckna som allmänna normer än vad en i lagen fastställd skyldighet att agera eller föreskrift är. De detaljerade bestämmelserna om transport av farliga ämnen och principerna ingår vardera i det i ikraftvarande rättssystemet men principerna fungerar mera som hjälp vid tillämpningen av den nya TFÄ-lagen och i den juridiska beslutsverksamheten. De styr tillämpningen av bestämmelserna och föreskrifterna, tolkningen eller kompletterar andra bestämmelser och föreskrifter. Principerna har dessutom inte nödvändigtvis samma tyngd i en enskild tillämpnings- eller tolkningssituation. När flera principer ska beaktas i ett enskilt fall bör i det fallet en inbördes avvägning av dem sinsemellan göras och vid behov ska de sammanjämkas.

6.2.3 Anknytande lagstiftning om tillfällig förvaring av farliga ämnen

I den äldre TFÄ-lagen avses med tillfällig förvaring sådan tillfällig förvaring i fordon, järnvägsvagn, container, transporttank eller terminal som hör nära samman med en transport; med tillfällig förvaring avses även temporära avbrott i färden på grund av transportförhållandena samt tillfällig förvaring på grund av byte av transportform eller transportmedel, förutsatt att dokument som visar avsändnings- och mottagningsplats uppvisas på begäran av tillsynsmyndigheten och att kollin eller tankar inte öppnas under den tillfälliga förvaringen, med undantag av eventuella besiktningar utförda av tillsynsmyndigheten. Lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (FFS 390/2005; *kemikaliesäkerhetslagen*) innehåller bestämmelser om upplagring och förvaring av farliga kemikalier och explosiva varor. Tillämpningsområdet, definitionerna och begränsningarna av tillämpningsområdet i dessa lagar har definierat verksamhet i anknytning till förvaring huvudsakligen som sådan tillfällig förvaring i samband med transport som avses i den äldre TFÄ-lagen eller sådan upplagring som avses i kemikaliesäkerhetslagen.

Gränsdragningen mellan tillfällig förvaring i samband med transport eller upplagring i enlighet med kemikaliesäkerhetslagen grundar sig i sin tur ytterst på tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG, *Seveso III-direktivet*). Enligt artikel 2 i

Seveso III-direktivet ska det inte tillämpas på transporter av farliga ämnen och därmed direkt sammanhängande tillfällig mellanlagring vid transport på väg, järnväg, inre vattenvägar, till sjöss eller med flyg, inbegripet lastning, lossning och omlastning till eller från ett annat transportsätt vid lastkajer, kajer eller rangerbangårdar, utanför de verksamheter som avses i detta direktiv.

Gränsdragningen mellan tillfällig förvaring i anknytning till transport och lagring har uppfattats som oklar. Å ena sidan har det ansetts vara en brist att tidsgränsen mellan lagring och tillfällig förvaring inte har definierats i lagstiftningen. Å andra sidan har aktörerna inom transportbranschen uttryckligen betonat vikten av att den tillfälliga förvaringen förblir flexibel, så att man i fortsättningen på ett korrekt sätt kan beakta också oundvikliga transportsituationer.

I den nya TFÄ-lagen har det med hänsyn härtill intagits förtydligande bestämmelser om förutsättningarna för tillfällig förvaring. Den centrala ändringen är också att ett förtydligande och en mera omfattande beskrivning eftersträvas i motiveringarna till de nya bestämmelserna om tillfällig förvaring. De nya bestämmelserna härvidlag har formulerats med utgångspunkten att det ska gå en tydlig skiljelinje mellan definitionen av begreppet tillfällig förvaring från definitionen av begreppet upplagring som avses i kemikaliesäkerhetslagen. Därför har även fästs särskild uppmärksamhet i motiveringarna till bestämmelserna om tillfällig förvaring. Strävan har härvid varit tydligt beskriva verksamheten så att mångtydigheterna i bestämmelserna försvinner. Det har i lagen även införts bestämmelser där de gällande kraven på tillfällig förvaring inom ett hamnområde delvis också utvidgas till att gälla förvaring på andra platser för tillfällig förvaring. I konsekvens härmed har det intagits bestämmelser som utvidgar skyldigheten att ha en intern räddningsplan avseende tillfällig förvaring som omfattar alla platser för tillfällig förvaring. Det ska också enligt den nya TFÄ-lagen finnas en särskilt utsedd ansvarig person på respektive platser. Definitionerna i kemikaliesäkerhetslagen har däremot inte ändrats utan ändringarna har koncentrerats till definitionen av begreppet tillfällig förvaringen under själva transporthändelsen och bestämmelserna om detta i den nya TFÄ-lagen. Genom de förtydligande bestämmelserna går det vid tillämpningen av lagstiftningen att påvisa situationer där förvaringen de facto är verksamhet av upplagringsnatur som inte faller under tillämpningsområdet för lagstiftningen om transport av farliga ämnen. Preciseringarna och förtydligandet av motiveringarna främjar också en jämlik behandling av verksamhetsutövarna.

Under ikraftvarandetiden för den äldre TFÄ-lagen har vissa typer av verksamhet formellt betecknats som tillfällig förvaring men som de facto likväl kunnat anses vara upplagring och därmed sådan verksamhet där verksamhetsutövarna utan det tillstånd som krävs enligt kemikaliesäkerhetslagen har haft fördelar framom de övriga som utövar upplagringsverksamhet. De nya bestämmelserna motverkar möjligheterna att på detta sätt kringgå de krav som gäller upplagring enligt kemikaliesäkerhetslagen.

6.2.4 Skyldighet att göra anmälan om utsedda säkerhetsrådgivare

Enligt den äldre TFÄ-lagen har den som transporterar farliga ämnen på väg samt i anslutning härtill förpackar, lastar eller lossar farligt gods eller bedriver annan verksamhet som hänför sig till transportsäkerheten, varit skyldig utse en säkerhetsrådgivare. Rådgivarens uppgift har varit att följa upp och styra verksamheten i fråga. Rådgivaren har även haft till uppgift att utreda vilka metoder som är mest ändamålsenliga för att säkra transportuppdrag ska kunna utföras. Den nya TFÄ-lagen innebär ingen förändring i detta hänseende utan dessa krav kvarstår i regelverket. Dock har det i den nya TFÄ-lagen införts bestämmelser om att den som är skyldig att utse

säkerhetsrådgivare ska anmäla den utsedda säkerhetsrådgivaren till Transport- och kommunikationsverket. Säkerhetsrådgivarens namn eller andra personuppgifter anmäls emellertid inte. Enligt ADR-överenskommelsen, RID-bestämmelserna och TFÄ-direktivet ska säkerhetsrådgivarna anmälas till nationella myndigheter på begäran. En sådan anmälningsplikt har det inte funnits tidigare. Uppgifterna i fråga ska användas för att myndigheterna ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter, bland annat tillsynsutövning över att berörda företag har uppfyllt sin lagstadgade skyldighet att utse en säkerhetsrådgivare. Traficom ska enligt de nya bestämmelserna uppdatera dessa uppgifter regelbundet.

6.2.5 Skyldighet att göra uppgiftsanmälan rörande tankar och tryckkärl

Enligt den äldre TFÄ-lagen och de föreskrifter som utfärdats med stöd av den har aktörer varit skyldiga att anmäla uppgifter om transportabla tryckbärande anordningar eller tankar som kan orsaka avsevärd fara för människor, miljön eller egendom till Säkerhets- och kemikalieverket. Verket har sedan fört in uppgifterna i ett särskilt register. De registrerade uppgifterna har använts för marknadskontrollen och skötseln av övriga myndighetsuppgifter. Den nya TFÄ-lagen innehåller motsvarande bestämmelser. En anmälningskyldighet åvilar alltså, precis som tidigare, ägarna till och förvaltarna över de tryckbärande anordningarna och tankarna samt olika besiktningsorgan. Anmälningskyldigheten enligt den TFÄ-lagen utvidgas dock till att omfatta en större andel av såväl nya som begagnade samt importerade och väsentligt till sin konstruktion ändrade tryckbärande anordningar och tankar. Registreringen möjliggör en regelbunden uppföljning av tankarnas tillstånd under deras respektive livscykel, vilka strukturella förändringar de undergår under den tid de är i bruk samt hur betydande reparationer inverkar på deras funktionalitet. Säkerhets- och kemikalieverkets arbete i egenskap av marknadskontrollmyndighet underlättas till följd av anmälningskyldigheten. Registreringen möjliggör dessutom en ändamålsenlig och riktad tillsyn till de tankar och anordningar som utgör särskilda riskobjekt. Registreringen av tankarna gagnar också bedömningen av effekterna av de tekniska kraven på den använda transportutrustningen samt effekterna på de företag som utövar transportverksamhet i en situation där det görs ändringar i föreskrifterna om tankarna. Tidigare har det inte varit möjligt att skapa sig en helhetsbild av beståndet av tankar som orsakar betydande fara, eftersom en mycket stor andel av tankarna inte omfattats av registreringskyldigheten. Detta trots att kontrollskyldigheten för alla transporttankar är densamma som den varit förut.

6.2.6 Utvidgade möjligheter att säkra tillförlitligheten av olika aktörer

I likhet med vad som är fallet vad gäller den äldre TFÄ-lagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser finns det i den nya TFÄ-lagen bestämmelser om de av de säkerhetsförpliktelser som åvilar berörda aktörer och de säkerhetsåtgärder som därvid ska vidtas för att förhindra stöld och annat uppsåtligt missbruk av transporterade farliga ämnen, som kan orsaka fara för människor, miljön eller egendom. Härvid åsyftas bland annat de bestämmelserna i 6 kap. i den nya TFÄ-lagen om skyldigheten för berörda aktörer att göra säkerhetsutredningar för hamnområden.

I allmänhet har det konstaterats i förarbetena till den nya TFÄ-lagen att de förebyggande åtgärder som företag vidtar på eget initiativ för förhindrande av uppsåtligt missbruk av farliga ämnen spelar en central roll i det förebyggande arbetet mot olika former av säkerhetshot. Det konstateras att det är ändamålsenligt att tillåta att ett företag som utför transporter och företag som anknyter till utförande av transportuppgifter att såsom en del i sina

säkerhetsförfaranden på eget initiativ ska få göra en begränsad säkerhetsutredning av personer.

Bestämmelserna om förfarandet för säkrande av personers tillförlitlighet finns i säkerhetsutredningslagen (FFS 726/2014). Dess relevans i sammanhanget motiveras av att det i den lagen finns bestämmelser i dess 21 § som anknyter till transporter av farliga ämnen. Syftet med säkerhetsutredningslagen är att främja möjligheterna att förebygga verksamhet som kan medföra skada för statens säkerhet, försvaret, Finlands internationella förbindelser, den allmänna säkerheten eller något annat med dessa jämförbart allmänt intresse eller enskilda ekonomiska intressen av synnerligen stor betydelse eller säkerhetsarrangemang för skyddet av dessa intressen. I säkerhetsutredningslagen finns det bestämmelser om uppgifter som en person sköter för vilka det är möjligt att göra en säkerhetsutredning av personen i fråga. Omfattningen av en säkerhetsutredning av person kan variera beroende vilka omständigheter som är förhandenvarande.

Enligt säkerhetsutredningslagen får en säkerhetsutredning av person föranstaltas av arbetsgivaren till den som utredningen gäller eller av den som ansvarar för förordnandet av det uppdrag eller arbetsuppgifter inom det uppdrag som den som utredningen gäller kommer att sköta eller sköter. Lagen ställer inte ett absolut krav på att en arbetsgivare vidtar åtgärder för att en säkerhetsutredning av en hos denne anställd person startas upp, men den möjliggör det. För att trygga säkerheten är det viktigt att utreda hur pålitlig personalen är vid transporter av farliga ämnen, varför det har ansetts motiverat att göra det möjligt för en verksamhetsutövare att igångsätta en säkerhetsutredning av en viss person. En verksamhetsutövare har med det nya regelverket som grund möjlighet att se till att en begränsad säkerhetsutredning kommer till stånd avseende personer som utför uppgifter i anknytning till transporter av farliga ämnen, ämnen som kan användas som biologiska vapen, kemiska vapen eller toxinvapen och ämnen såsom sprängämnen. Som allmän anvisning till företagen kan det enligt den nya lagstiftningen anses befogat att inleda ett säkerhetsutredningsförfarande avseende vissa personer åtminstone i de fall det handlar om personer som arbetar med transport med fordon lastade de farligaste ämnena. Förfarandet kan vara en av de metoder i företagets säkerhetsplan som kan användas för att minska säkerhetshoten.

6.2.7 Förarens och transportörers skyldigheter

Bestämmelserna i ADR-överenskommelsen innehåller skyldigheter för vägtransporternas olika parter, men i dessa bestämmelser finns inte separata bestämmelser om en förarens skyldigheter. I den äldre TFÄ-lagen och i bestämmelser utfärdade med stöd av den har det dock funnits bestämmelser om förarens skyldigheter vid vägtransporter, där en del har varit gemensamma med transportörens. Enligt den nya TFÄ-lagen gäller bestämmelserna om parternas skyldigheter i fortsättningen på motsvarande sätt som i ADR-överenskommelsen och en specifikation av förarens skyldigheter i en skild paragraf har frångåtts. Vägtrafiklagstiftningens allmänna skyldigheter för förare av ett fordon gällande användningen av fordonet och exempelvis iakttagande av trafikreglerna och säkring av last har förblivit i kraft.

Enligt den nya lagstiftningsmodellen anses föraren i fortsättningen representera transportören och skyldigheterna riktar sig också mot föraren på samma sätt som mot transportörens övriga anställda, som sköter de i **den** nya TFÄ-lagen avsedda uppgifterna. Alla som är anställda hos transportören ska sköta sina uppgifter i enlighet med kraven i nya TFÄ-lagen och kraven i lagstiftningen och detaljföreskrifterna gäller dem i enlighet med vilka uppgifter de utför. Det har alltså ingen betydelse för lagtillämpningen om transportören exempelvis är en självständig yrkesutövare, arbetsgivare, arbetstagare eller annan juridisk person.

6.2.8 *Omarbetning av bestämmelser rörande vissa utbildningskrav*

Vid vägtransport av farliga ämnen ska fordonsföraren ha ett körkortstillstånd som berättigar till transport av farliga ämnen (ADR-körkortstillstånd) om det transporterade ämnets art, mängd eller transportmedel förutsätter det. Den utbildning som ska ges för erhållande av ADR-körkortstillstånd inbegriper teoriundervisning och praktisk övning. Utbildningen får endast ges av dem som har av Traficom beviljat utbildningstillstånd. Arrangerandet av utbildningen förutsätter tillräckliga pedagogiska, yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar. Kravet på ekonomiska förutsättningar är nytt i den nya TFÄ-lagen. I den lagen har det dessutom införts en ny bestämmelse om att den föreståndare som ansvarar för utbildningen, ska leda, styra, övervaka och utveckla utbildningen och även i övrigt de facto sköta uppgifter som enligt lagen ankommer på den ansvariga föreståndaren. Den person som ger utbildningen ska ha ett gällande ADR-körkortstillstånd. Det här nya kravet har motiverats med att lärarens yrkeskompetens gällande information om transport av farliga ämnen tryggas samt att helhetsuppfattningen i anknytning till transporter stärks. Syftet med de nya bestämmelserna är att trygga att utbildningen därigenom kan ordnas på korrekt sätt.

6.2.9 *Utökad samordning av tillsynen*

Vilken tillsynsmyndighet som genom den äldre TFÄ-lagen bemyndigats att utöva tillsyn har varit avhängigt av vilket tillsynsobjekt det varit fråga om i ett enskilt fall. När det gäller utövningen av tillsyn över att transporterna av farliga ämnen uppfyller olika säkerhetskrav har ett flertal olika myndigheter varit verksamma inom ramen för sitt respektive behörighetsområde. Traficom har varit den huvudsakliga tillsynsmyndigheten i samband med järnvägs-, luft- och fartygstransporterna. Polisen har huvudsakligen kontrollerat vägtransporterna av farliga ämnen. Tullen och Gränsbevakningsväsendet har kontrollerat transporter av farliga ämnen som lämnat Finland och ankommet till Finland.

I samband med lagberedningen av den nya TFÄ-lagen ansåg tillsynsmyndigheterna det vara ytterst viktigt att det finns någon myndighet som samordnar, styr och harmoniserar tillsynen. I den äldre TFÄ-lagen har det funnits bestämmelser om att Traficom är tillsynsmyndighet för de övriga transportformerna, men inte för vägtrafiken. Detta har uppfattats som en betydande brist.

Redan år 2008 föreslog kommunikationsministeriet i sin uppföljningsrapport av TFÄ-strategin det för tillsynens del bör undersökas hur tillsynen på ett effektivt sätt kan koncentreras till avsändarföretagen i transportkedjan. Det konstaterades i rapporten det är ytterst viktigt att det sända ämnet är rätt klassificerat, förpackat och märkt samt att rätt handlingar i god tid har sänts till transportören för att transporten ska vara säker. För att förbättra säkerhetsföreskrifterna ska iaktas på ett bättre sätt skulle enligt rapporten en utredning göras om hur i synnerhet tillsynen över de avsändande företagen och de förebyggande kontrollerna kan utökas. Redan då var målsättningen att det farliga godset förpackats och lastat på ett korrekt sätt redan innan det avsänds från berört företag för säker vidaretransport till sin avsedda destination.

I ytterligare en utredning utförd av kommunikationsministeriet år 2009 konstaterades det att tillsynen vid riksgränsen, tillsynen över infrastrukturen samt tillsynen över de olika transportformerna och den allmänna tillsynen över trafiken fungerade relativt bra. Det förelåg enligt utredningen dock alltså ett stort utvecklingsbehov gällande tillsynen över avsändare och mottagare av farligt gods. Enligt utredningen var dessutom samordningen av tillsynen i stort behov av utveckling. Av de identifierade enskilda utvecklingsbehoven med målsättningen att förbättra säkerheten ansågs det viktigaste

vara att stödja säkerhetsrådgivares arbete samt att utveckla företags egenkontroll.

Enligt den nya TFÄ-lagen ska tillsynen omfatta hela transportkedjan och inte enbart utövas över transportörens verksamhet. Tillsyn ska även utövas i samband med förberedelsefasen inför en transport med farligt gods. Tillsynen ska utövas över alla aktörer som medverkar i transportprocessens olika skeden och säkerställa att skyldigheterna inom lagens hela tillämpningsområde fullgörs av alla de berörda aktörerna i fråga.

Målsättningen för utvecklingen av tillsynen gäller samtliga transportformer. De nya tillsynsbestämmelserna har påverkar Traficoms uppgifter. Enligt den äldre TFÄ-lagen har verket inte verkat tillsynsmyndighet över vägtransporterna, så för vägtransporternas del är uppgiften enligt den nya TFÄ-lagen helt ny. Enligt den nya TFÄ-lagen är Traficom den myndighet i riket som samordnar myndighetstillsynen. Detta innebär verket grundat en samarbetsgrupp för olika myndigheter för att kunna utveckla den gemensamma tillsynen. Tillsynen över de företag som avsänder farliga ämnen för vidaretransport och över tillfällig förvaring organiseras genom en arbetsgrupp dit olika behöriga tillsynsmyndigheter och arbetarskyddsmyndigheterna samt vid behov också andra myndigheter kallas. Till dessa myndigheter hör exempelvis Säkerhets- och kemikalieverket, som utövar tillsyn över kemikalieanläggningar.

6.2.10 Traficoms tillsynsansvar i riket – huvuddrag

Som framgår av redogörelsen ovan samordnar Traficom tillsynen av farliga ämnen som transporteras på olika sätt. Syftet med den nya samordningsfunktionen är att klargöra och effektivisera myndighetstillsynen överlag. Som ett led i samordningen utbyter Traficom information och samarbetar med andra myndigheter och relevanta aktörer. I likhet med vad som varit fallet tidigare ansvarar polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet för tillsynen vid vägarna. Traficom koordinerar och analyserar vid behov resultatet därav. Vad gäller Traficoms roll i anslutning till tillsynen över vägtransporterna är den härvid inriktad dels på specifika företag och deras verksamhet till den del den verksamheten ingår som en aktiv komponent i en (oftast större) transportkedja, dels platser godkända för tillfällig förvaring till den del det platserna i fråga förvaras farliga ämnen.

Tillsynen av företag konkretiseras genom att företrädare för Traficom gör inspektionsbesök och håller möten med berörda aktörer. I anslutning härtill granskas hur hos aktörerna utsedda säkerhetsrådgivares skyldigheter har fullgjorts. Aktören åläggs att presentera sin årsredovisning och framlägga en olycksfallsbeskrivning för att möjliggöra för inspektören att skaffa sig en bild av den föreliggande situationen. Aktörens roll identifieras i syfte att klargöra huruvida denna verkar som avsändare, transportör eller mottagare av farligt gods, om denna har att iaktta flera skyldigheter samtidigt inom en viss given transportkedja, exempelvis om den som är föremål för tillsynen granskas i egenskap avsändare och transportör. Tillsynen kan även bestå av Traficom ger utbildning av personal som arbetar inom hanteringen av farligt gods i syfte att utöka personalens säkerhetsmedvetande.

Eftersom Traficom har begränsade resurser så ska noteras i sammanhanget att företagstillsynen är riskbaserad och planeras i kontinuerligt samarbete med andra myndigheter, i detta fall Säkerhets- och kemikalieverket, polisen, Tullen och Strålsäkerhetscentralen. Tillsammans med dessa myndigheter bygger Traficom den lägesbild som utgående från omständigheterna bedöms vara mest adekvat och som sedan ligger till grund tillsynsplaneringen utgående från vilken de konkreta tillsynsåtgärderna vidtas.

Vad gäller tillsynen av platser för tillfällig förvaring utgår den från en lägesbild baserad på information om var farliga ämnen förvaras tillfälligt.

Tillsynen bygger även på det reguljära samarbete som Traficom har med Säkerhets- och kemikalieverket. Tillsynen består av kontroll av att berörda aktörer ska kunna redovisa en internt uppgjord räddningsplan som dessförinnan godkänts av Traficom och att förvaringsverksamheten bedrivs i enlighet därmed. Med tillsynen eftersträvas en ökad medvetenhet hos berörda aktörerna om riskerna med verksamheten och de arbetar för att uppnå en beredskapsnivå som är i förenlighet med kraven i lagstiftningen och därigenom ökar säkerheten i sin förvaringsverksamhet.

Tillsynen av förvaringsverksamhet avseende farliga ämnen i hamnar organiseras genom åtgärder som i koordinerad form, under Traficoms ledning tillsammans med andra myndigheter, genomförs fyra gånger per år. Tillsynen gäller hamnar för vilka lagstiftningen uppställer krav på respektive hamninnehavare att presentera en gjord s.k. säkerhetsutredning för de farliga ämnen som förvaras i hamnen. Kravet ska uppfyllas om mängden farliga ämnen som transporteras som styckegods med fartyg via hamnen överstiger 10 000 ton per år. Traficom kontrollerar bland annat lastning, surring samt dokumenteringen av lastenheterna. Säkerhetsutredningen för berörda hamnar ska auditeras vilket i praktiken att den ska hållas uppdaterad av hamninnehavaren något som Traficom bör kontrollera regelbundet.

6.2.11 Säkerhets- och kemikaliverkets tillsynsansvar i riket – huvuddrag

Inom ramen för den tillsyn som utövas av Säkerhets- och kemikalieverket vad gäller transporter av farliga ämnen anpassas tillsynsåtgärderna efter vilka resurser som är tillgängliga för Säkerhets- och kemikalieverket. Tillsynen är i huvudsak reaktiv och riskbaserad. Tillsynsåtgärderna är inriktade på förpackningar och tankar för transport av farliga ämnen. Inriktningen på tillsynen över förpackningar och tankar baserar sig på den information som Säkerhets- och kemikalieverket erhållit av exempelvis andra myndigheter.

Tillsynsåtgärderna syftar till att säkerställa att tillsynsobjekten uppfyller alla krav som gäller för objekten i fråga enligt den nya TFÄ-lagen och att de tryggt kan användas för avsett ändamål under hela sin livscykel. Rent konkret bygger tillsynen bland annat på utförda marknadskontroller dvs. inspektionsbesök ute på fältet under vilka berörda ägare eller innehavare av förpackningar och tankar och tryckbehållare ska kunna redovisa att de till dessa tillsynsobjekt anslutande dokument bekräftar att objekten i fråga uppfyller lagstadgade säkerhetskrav. Tillsyn utövas även genom utförda kontroller vid vägtransporter i samarbete med polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet. Säkerhets- och kemikalieverkets utövar enligt 122 § i den nya TFÄ-lagen tillsyn över s.k. TFÄ-besiktningorgan och organ för periodiska TFÄ-besiktningar. (Dessa organs uppgifter framgår av 18 kap i den nya TFÄ-lagen, se lagtexten nedan i förslaget)

I 121 § i nya TFÄ-lagen finns bestämmelser rörande insamling av uppgifter om tankar och tryckbehållare och övervakning i samband med detta. Säkerhets- och kemikalieverket ska enligt den paragrafen för skötseln av sina uppgifter enligt nya TFÄ-lagen samla in i 28 § i den nya TFÄ-lagen avsedda uppgifter om tankar och tryckbehållare samt övervaka att uppgifterna anmäls. I riket föreligger det enligt 28 § i den nya TFÄ-lagen en skyldighet för registrerade ägare eller innehavare av tankar och tryckbehållare att lämna uppgifter om nämnda tankar och behållare till ett s.k. godkänt besiktningorgan och begära att organet underrättar Säkerhets- och kemikalieverket i fråga om sådana tankar och tryckbehållare som har en volym som överstiger 450 liter och som tas i bruk i Finland för transport av farliga ämnen. Ett av Säkerhets- och kemikalieverket godkänt besiktningorgan som besiktat en tank eller tryckbehållare ska komplettera anmälan med uppgifter om besiktningen och lämna uppgifter om tanken eller tryckbehållaren till Säkerhets- och kemikalieverket efter besiktningen I praktiken görs anmälan i samband med

besiktning (exempelvis ibruktagningsbesiktning) Om besiktningarna har utförts utanför Finland, är ägaren eller innehavaren skyldig att komplettera och lämna in uppgifterna från besiktningen till Säkerhets- och kemikalieverket.

För närvarande finns i Finland tre TFÄ-besiktningorgan som utför tankbesiktningar och ett TFÄ-besiktningorgan som har rätt att typgodkänna förpackningar samt nästan 50 organ för periodiska TFÄ-besiktningar som utför periodiska IBC-besiktningar (IBC är en förkortning för engelskans ”*Intermediate Bulk Container*”). Tillsynen består av dokumentkontroller, övervakning av de inspekterade produkterna och övervakningsbesök hos berörda besiktningorgan, diskussioner, årsmöten samt informationsutbyten mellan olika besiktningorgan, Säkerhets- och kemikalieverket och Traficom.

6.3 Ålands situation och behovet av reformer

Verkställigheten och den därmed förbundna myndighetsutövningen av det nuvarande åländska regelverket rörande dels transport av farliga ämnen på väg, dels hantering av dessa ämnen i åländska hamnar, har under de senaste åren inte skett på ett tillfredsställande sätt. Ansvarsfördelningen inom landskapsförvaltningen har, som en konsekvens av det föråldrade regelverket, som alltjämt tillämpas på Åland och resurstilldelningen inom förvaltningsenheterna, bedömts vara endast delvis fastställd. Denna oklarhet har bidragit till en bristande funktionalitet vad gäller tillämpningen och genomförandet av de i sammanhanget relevanta bestämmelserna. Den har även lett till det inte funnits någon egentlig möjlighet att i större utsträckning följa upp, utveckla och uppdatera regelverket och göra den kontinuerliga organisationsanpassning som erfordras för att lagstiftningen i praktiken ska kunna fungera på ett heltäckande sätt, i enlighet med sitt syfte.

Å ena sidan föreskrivs i den med stöd av 3 § 2 mom. i landskapslagen (1998:70) om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning utfärdade landskapsförordningen (2023:131) om landskapsregerings allmänna förvaltning (*förvaltningsförordningen*), i dess 3 § 2 punkt, att regeringskansliets enhet för rättsliga och internationella frågor handlägger frågor rörande bland annat brand- och räddningsväsendet, explosionsfarliga ämnen, befolkningsskydd och beredskapsfrågor samt strategisk planering och övriga enligt lag på landskapsregeringen ankommande uppgifter inom polisens, brand och räddningsväsendets verksamhetsområden. Utgående från denna reglering skulle det kunna hävdas att regeringskansliet är den förvaltningsenhet som, i likhet med hur det fungerat långt tidigare, har uppdraget att handha verkställigheten av lagstiftningen om transport av farliga ämnen på Åland. Å andra sidan berör den lagstiftningen infrastrukturerna i samhället i hög grad varför det kunde vara befogat att organisera landskapsförvaltningen så att skötseln av förvaltningsuppgifterna, innefattande den myndighetsutövning som ligger inom ramen för den verksamheten i sin helhet, skulle ankomma på infrastrukturavdelningen, särskilt med hänsyn till dess aktuella organisation i övrigt.

Allteftersom den åländska lagstiftningen på förordningsnivå undergått förändringar som på denna punkt medfört att de tidigare ansedda förpliktelserna för regeringskansliets del vad gäller tillsynen av dels transporter av farliga ämnen på väg, dels hanteringen av dessa ämnen i de åländska hamnarna inte längre framstår som lika klara som de ansågs göra, utgående från den äldre motsvarande lagstiftningen, sådan den var uppbyggd i den numera upphävda landskapsförordningen (2016:90) om landskapsregerings allmänna förvaltning och den förordningslagstiftning som föregått denna.

Enligt landskapsregerings bedömning specificerar den ovan nämnda bestämmelsen i 3 § 2 punkten i förvaltningsförordningen inte, på ett tillräckligt konturerat sätt, skyldigheten att inom den åländska behörigheten omhändera förvaltningen i sin helhet vad gäller rättsområdet för transporter av

farliga ämnen. Det kan följaktligen bereda tjänstemän vilka sköter uppgifter som tangerar eller kan hävdas ligga delvis eller helt inom rättsområdet för transport av farliga ämnen att avgöra huruvida de även ska axla den ansvarsbörda och fullgöra de skyldigheter som härvid är förknippade med rättsområdet eller om denna börda åvilar tjänstemännen på infrastrukturavdelningen.

Denna problematik har uppmärksammats i samband med diskussioner som förts mellan företrädare för regeringskansliet och infrastrukturavdelning vid Ålands landskapsregering. Diskussionerna har utmynnat i en promemoria som initierades av regeringskansliet samtidigt som arbetet på rikssidan av den nya lagstiftningen om transporter av farliga ämnen pågick. Promemorian har därefter enligt överenskommelse mellan regeringskansliet och infrastrukturavdelningen överförts och vidarebearbetats av infrastrukturavdelningen. I vederbörlig ordning, på enskild föredragning, har promemorian sedan behandlats av ansvarig minister och genom beslut av denne överförts till lagberedningen för vidare åtgärder, vilket resulterat i föreliggande lagförslag. Diskussionerna har förts i belysning av det faktiska förhållandet att infrastrukturavdelningen de senaste åren handhaft notifieringen av EU-direktiv rörande transport av farliga ämnen och även har ansvarat för landskapsregeringens beredning av godkännanden av internationella överenskommelser som är kopplade till ADR-överenskommelsen.

De ovan nämnda förhållandena gör det påkallat med reformer av det nuvarande haltande regelverket. Målsättningen i förslaget är mot bakgrund av detta att den nya blankettlagen inklusive de mindre tekniska följdändringarna jämte en ny blankettförordning om transport av farliga ämnen och förtydliganden i förvaltningsförordningen ska undanröja hindren för en ändamålsenlig verkställighet av lagstiftningen om transporter av farliga ämnen.

På Åland har redan på 1970-talet funnits blankettlagstiftning inom rättsområdet för transporter av farliga ämnen. Den allmänna intentionen med den typen av lagstiftning är att Åland dels genom automatikbestämmelser avseende ändringar av den rikslag som vid en viss given tidpunkt tillämpliggjorts, dels genom antagande av helt ny blankettlagstiftning, i de fall riket går in för att införa en helt ny lag på rättsområdet i fråga, ska kunna hålla jämna steg med rättsutvecklingen i riket. Sammanfattningsvis talar de ovan nämnda omständigheterna, inbegripet det faktum att den nya TFÄ-lagen trätt i kraft i riket, för att det är påkallat med en helt ny blankettlag.

7. Landskapsregeringens förslag

Mot bakgrund av vad som anförts ovan föreslår landskapsregeringen att en helt ny landskapslag om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen som även den är en blankettlag. I anslutning härtill föreslås ett följdändringar i ett antal lagar för att systemet ska bli heltäckande.

Lagstiftningens utveckling och förändrade verksamhetsförutsättningar inom transportsektorn, både nationellt och internationellt, inverkar även på den åländska transportlagstiftningens ändamålsenlighet. Det har gett upphov till ett förändringsbehov vilket bättre tillgodoses genom att på Åland anamma det regelverk som ryms inom ramarna för den nya TFÄ-lagen. Med anledning av detta är det mest ändamålsenligt att den nya åländska huvudlagen är en blankettlag. Härigenom uppdateras lagstiftningen inom området i fråga på ett kort, koncist, klart och ändamålsenligt sätt.

Vidare innehåller nya blankettlagen reglering av rikslagstiftningsnatur från vilken det inte finns möjlighet att avvika. Den handlar dessutom till stor del om hur olika berörda aktörer inom transportsektorn samt förvaltningsmyndigheter ska förfara för att lagen ska kunna verkställas. Allt detta, inklusive det faktum att man på Åland sen tidigare valt att använda sig av blankettlagstiftningstekniken inom det rättsområde som reglerar transporter

av farliga ämnen gör det mest rationellt att även fortsättningsvis använda sig av nämnda lagstiftningsteknik inom rättsområdet i fråga.

8. Förslagets konsekvenser

8.1 Ekonomiska och administrativa konsekvenser

För landskapets del innebär förslaget i ekonomiskt och administrativt hänseende att en omfattande mängd förvaltningsuppgifter ska skötas av landskapsregeringen där en del består i utövande av den tillsyn över hanteringen av farliga ämnen i samband med transporter på väg som i riket utövas bland annat Traficom och Säkerhets- och kemikalieverket.

I praktiken innebär detta att det på infrastrukturavdelningen behöver inrättas en tjänst som specialsakkunnig inom området för farliga ämnen där tjänsteuppdraget består i att:

- ansvara för landskapsregeringens förvaltnings- och myndighetsuppgifter gällande farliga ämnen och transport av farliga ämnen,
- ansvara för landskapsregeringens myndighetsuppgifter gällande kemikaliesäkerhet och vätgassäkerhet,
- ansvara för koordineringen av marknadskontroll inom förvaltningen och underlydande myndigheter,
- utveckla föreskrifter och lagstiftningen inom ansvarsområdena
- handlägga ärenden inom ansvarsområdena,
- övervaka och utöva allmän tillsyn samt utföra inspektionsuppgifter inom ansvarsområdena samt
- handha andra av förman anvisade uppgifter.

I dessa ansvarsområden ingår uppgiften att upprätthålla funktionen som allmän tillsynsmyndighet på motsvarande sätt som Traficom verkar i riket i enlighet med 114 § i den nya TFÄ-lagen. I ansvarsområdena ingår även uppgiften att verka som tillsynsmyndighet för produkter som används för transport av farliga ämnen i enlighet med 119 § i den nya TFÄ-lagen, samla in information om tankar och tryckbehållare och sköta övervakningen i samband därmed i enlighet med 121 § i den nya TFÄ-lagen samt uppgiften att utöva tillsynen över olika besiktningsorgan i enlighet med 122 § i den nya TFÄ-lagen.

I hela landet finns det 14 hamnområden, som hanterar styckegods med farliga ämnen, där mängden hanterat material till följd av importen och exporten av farliga ämnen överskrider 10 000 ton. Långnäs hamn är en av dessa hamnar. De som har ansvaret för hamnen ska enligt den nya TFÄ-lagen göra en säkerhetsutredning och till utredningen i fråga ska bifogas en separat intern räddningsplan för hamnområdet. I riket kontrollerar Traficom systematiskt att hamnens verksamhet motsvarar den i säkerhetsutredningen beskrivna verksamheten, och vid behov kallas räddningsmyndigheterna, den regionala näringslivs-, trafik- och miljöcentralen samt regionförvaltningsverket in. Förslaget innebär att även tillsynen av förvaring av farligt gods i hamnar ska utövas av den som framdeles tillträtt nämnda tjänst som specialsakkunnig. Det arbetet kan med fördel utföras i samarbete med ÅMHM som för närvarande utövar tillsyn över exempelvis bränslecisterner, en verksamhet som tangerar tillsynsutövningen över farligt gods i hamnar.

I övrigt ska tillsynen utövas i samarbete med andra myndigheter såsom polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet och övriga riksmyndigheter i den utsträckning det bedöms nödvändigt utgående från det regelverk som ska iakttas på Åland då det gäller transporter och övrig hantering av farligt gods.

Kostnaderna för den nya heltidstjänsten som specialsakkunnig för farliga ämnen kan uppskattas till ungefär 60 000 €, där grundlönen 3 891 € inklusive alla ålderstillägg samt det allmänna lönetillägget på 121,24 € utgör grunden för kostnadsberäkningen. Därtill kan ytterligare kostnader för inrättande av

digitala ärendehanteringssystem för exempelvis administration av anmälningar av säkerhetsrådgivare och elektroniska prov för dessa tillkomma. Kostnaderna härför kan vara svåra att uppskatta dock avser landskapsregeringen att i största möjliga mån dra nytta av sådana redan i riket rättade system i samarbete med riksmyndigheterna.

8.2 Jämställdhetskonsekvenser

Förslaget har inga kända konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

8.3 Konsekvenser för miljön

Den föreslagna blankettlagen innebär att det ställs tydliga krav som främjar miljösäkerheten och som gäller transporter och transportmedel. Dessa krav förebygger risken för att olyckor ska inträffa samt begränsar de skadliga följderna av olyckor och skadornas omfattning. Det nya materiella regelverket utgör dessutom en omfattande helhet som kan sägas ha en positiv indirekt inverkan på miljöns tillstånd. Eftersom det är lättare att tillämpa och följa en tydlig lagstiftning kommer det att bli enklare för transportörer att fullgöra sina skyldigheter. De avsedda bestämmelserna kommer att nedbringa antalet miljöskador till ett minimum på Åland. Den ökade tillsynen och myndighets-samarbetet som bestämmelserna förbättrar också efterlevnaden av lagstiftningen och dess verkningfullhet.

Transporter av farliga ämnen kan beroende på transportform, transportsätt och materialmängd medföra risker för att en storolycka uppstår. Trafikolyckor orsakar ibland dödsfall och i allmänhet person- och egendomsskador samt i vissa fall även skador på miljön. En problematisk situation kan bli än allvarligare när det är frågan om inträffade olyckor i samband med transporter av farliga ämnen, såsom olika slags bränslen, gaser, kemikalier eller gödselmedel, till följd av läckage, explosion, brand eller att giftmoln spridits. Genom en uppdaterad lagstiftning konsolideras förhållandevis säkra tillvägagångssätt vid hantering av farliga ämnen ytterligare vilket bidrar till att förebygga den typen av olyckor och begränsar följderna av dem. Lyckligtvis leder tillbud i samband med transport av farligt gods i dagsläget ofta endast till smärre läckage, varvid betydande miljöskador ofta kan undvikas.

Personalutbildning och utveckling av olycksberedskapen och transportkapaciteten är centrala element i skyddet mot miljöskador. Den föreslagna blankettlagen medför att det ställs detaljerade krav på relevant utbildning av personal som deltar i transport av farligt gods. Utbildningskraven är beroende av vilka uppgifter de involverade aktörerna ska utföra samt de i lag ålagda skyldigheterna som de därvid har att iaktta. Kraven gäller exempelvis förare, annan besättning och säkerhetsrådgivare. Syftet med utbildningskraven är att ge personalen förutsättningar att utföra sina uppgifter på ett säkert sätt och göra det möjligt för dem att vidta lämpliga åtgärder för att skydda sig själva och för att undvika eller förhindra skador på miljön om en olycka inträffar. En harmoniserad lagstiftning vad gäller rapportering av faror, korrekt märkning av fordon som transporterar farligt gods och skriftliga säkerhetsföreskrifter bidrar dessutom till att säkerställa en snabb, effektiv och lämplig nödhjälp vid olyckor. Snabba och ändamålsenliga insatser från räddningsmyndigheternas sida förebygger att transporterade ämnen läcker ut och leder till miljöskador.

9. Lagstiftningsbehörighet

9.1 Allmänna behörighetsgränser

Den föreslagna blankettlagen innefattar ett materiellt regelverk som hänför sig till nedan nämnda rättsområden vilka faller inom ramen för dels Ålands lagstiftningsbehörighet, dels rikets lagstiftningsbehörighet.

Åland har lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under landskapsregeringen lydande myndigheter och inrättningar, allmän ordning och säkerhet; brand- och räddningsväsendet, natur- och miljövård, undervisning och utbildning, vägtrafik samt näringsverksamhet (med vissa i självstyrelselagen angivna undantag; bland annat handelssjöfarten, luftfarten och utrikeshandeln hör till dessa undantag) enligt 18 § 2, 6, 10, 14, 21 resp. 22 punkterna i självstyrelselagen. Åland har även, enligt 18 § 25 resp. 26 punkterna i självstyrelselagen, rätt att lagstifta om beläggande med straff och storleken av straff samt utsättande och utdömmande av vite samt användning av andra tvångsmedel inom rättsområden hörande till Ålands behörighet.

Riket har lagstiftningsbehörighet i fråga om stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag, statsmyndigheternas organisation och verksamhet, otillbörligt förfarande i näringsverksamhet, främjande av konkurrens, konsumentskydd, utrikeshandeln, handelssjöfart, luftfart, kärnkraft samt måttenheter, mätredskap och mätmetoder inklusive standardisering enligt 27 § 1, 3, 10, 12 – 14, 18 resp. 19 punkterna i självstyrelselagen. Riket har även rätt att lagstifta om allmän straffrätt med undantag av vad som stadgas i 18 § 25 punkten i självstyrelselagen, rättskipning med beaktande av vad som stadgas i 25 och 26 §§ i självstyrelselagen (särskilda stadganden om förvaltningsrättskipningen resp. inrättande av förvaltningsdomstol), administrativa ingrepp i den personliga friheten samt försvarsväsendet och gränsbevakningen enligt 27 § 22 – 24 resp. 34 punkterna i självstyrelselagen.

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för vinnande av enhetlighet och överskådlighet upptas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Upptagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och Åland.

9.2 Särskilda behörighetsfrågor

I sitt utlåtande nr 49/22 avgivet den 21 december 2022 anför Ålandsdelegationen (ÅD) att kommunikationsministeriet i en skrivelse, daterad den 31 oktober 2022 (VN/26913/2022), har begärt ÅD:s utlåtande om tolkningen av 18 § 6 och 21 punkterna (allmän ordning och säkerhet resp. vägtrafik, båttrafik samt farleder för den lokala sjötrafiken) samt 27 § 13 punkten (handelssjöfart samt farleder för handelssjöfarten) i självstyrelselagen för Åland. Ministeriet har i skrivelsen bett ÅD ta ställning till om den s.k. TFÄ-säkerheten i hamnar för handelssjöfart hör till landskapets eller rikets behörighet. ÅD har i detta utlåtande begränsat sitt svar till att gälla nämnda transporter i hamnarna.

ÅD konstaterar bland annat i sitt utlåtande det i skrivelsen anföras att Traficom, som hör till kommunikationsministeriets förvaltningsområde, har behörighet att med stöd av den äldre TFÄ-lagen förutsätta och kontrollera att vissa hamnar för handelssjöfart har en säkerhetsutredning. ÅD konstaterar vidare att det i anslutning till detta har uppstått oklarhet om huruvida Traficom har rätt att kräva säkerhetsutredning i fråga om transport av farliga ämnen (TFÄ-säkerhetsutredning) också av åländska hamnar. (Frågan lyftes fram under det lagstiftningsarbete som föregått den nya TFÄ-lagen.) ÅD konstaterar att det sedan tidigare i den äldre TFÄ-lagen funnits ett krav på

säkerhetsutredning för TFÄ-hamnar. Enligt ÅD föreskrivs i den nya TFÄ-lagen mer detaljerat än i den äldre TFÄ-lagen om krav på räddningsplaner och ansvariga personer för platser för tillfällig förvaring. Enligt ÅD finns det på Åland hamnar som genom den nya TFÄ-lagen tydligare än tidigare kommer att omfattas av detta krav. Med anledning av dessa omständigheter har den viktiga frågan om hamnarna på Åland till denna del hör till landskapets eller rikets lagstiftningsbehörighet uppstått.

I 2022 års utlåtande hänvisar ÅD till ett tidigare utlåtande daterat den 15 december 2003, även det riktat till kommunikationsministeriet, som i sin tur ligger till grund för den ovannämnda aktualiserade frågeställningen. I detta tidigare utlåtande som gällde behörigheten i fråga om lagstiftningen angående skyddsåtgärder för fartyg och hamnanläggningar tog ÅD ställning till delvis motsvarande frågeställningar. Kommunikationsministeriets dåvarande frågeställning gällde dels om ikraftträdandet av de av IMO:s diplomatkonferens 12.12.2002 godkända ändringarna i 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (*SOLAS-konventionen*) och en internationell kod för sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar (*ISPS-koden*), dels om verkställandet av en därtill hörande EU-förordning (som i det tidigare utlåtandet benämns ”EG-förordning”) i Finland till alla delar omfattas av rikets lagstiftningsbehörighet. Som slutsats angavs i det utlåtandet följande: ”Sjöfartsskyddet hänför sig till ett rättsområde, som inte särskilt uppräknas i självstyrelselagen vid fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan rikets och landskapets lagstiftande organ. Regleringen av sjöfartsskyddet hör närmast till lagstiftningen om handelssjöfarten på vilket område lagstiftningsbehörigheten enligt 27 § 13 punkten självstyrelselagen tillkommer riket. EG-förordningen berör dock även i centrala avseenden områden på vilka lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet, såsom brand- och räddningsväsendet och allmän ordning och säkerhet. Detta gäller t.ex. i fråga om upprätthållandet av den allmänna ordningen i hamnarna och vidtagandet av säkerhetsåtgärder i hamnarna”.

För att återknyta till 2022 års ÅD-utlåtande konstateras där att det vid den lagstiftningskontroll som regleras i självstyrelselagens 19 § har landskapslagstiftningen om transport av farliga ämnen ansetts hänföra sig till rättsområdena allmän ordning och säkerhet, näringsverksamhet samt vägtrafik på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 6, 21 och 22 punkterna i självstyrelselagen, med vissa undantag. Den transport och förvaring av farliga ämnen i hamnområden som frågeställningen gäller härvidlag bör enligt ÅD:s uppfattning i utlåtandet främst anses hänföra sig till rättsområdet brand- och räddningsväsendet, och sålunda utgöra åländsk behörighet. ÅD noterar dock att enligt den äldre TFÄ-lagen avses med farliga ämnen sådana ämnen, blandningar, lösningar, föremål, redskap och varor som bl.a. på grund av sin strålningsfarlighet vid transport kan medföra skada för människor, miljö eller egendom. Härvid bör enligt ÅD beaktas att kärnkraft utgör riksbehörighet enligt självstyrelselagens 27 § 18 punkt, varvid riksbestämmelserna till denna del är gällande på Åland vid transport och förvaring av radioaktiva ämnen.

Enligt Kommunikationsministeriets ovan inledningsvis nämnda skrivelse följer av internationella sjöfartsorganisationens IMO:s anvisningar en skyldighet att upprätta säkerhetsutredningar för hamnarna samt att utarbeta interna räddningsplaner, en skyldighet som även gäller Åland ifall dessa angelägenheter utgör åländsk behörighet. ÅD konstaterar för sin del att förhållandet till utländska makter utgör riksbehörighet enligt självstyrelselagens 27 § 4 punkt, med beaktande av bestämmelserna i självstyrelselagens 9 och 9a kap. Självstyrelselagens 9 kap. reglerar internationella förpliktelser, medan dess 9a kap. reglerar ärenden som gäller Europeiska unionen. Behörighetsfördelningen i självstyrelselagen mellan Åland och riket bibehålls också vid genomförandet av internationella avtal som Åland givit sitt bifall till eller

som annars är bindande för Åland. I fråga om den interna kompetensfördelningen mellan riket och Åland är det Ålands sak att se till att skyldigheter som följer av internationella avtal genomförs på Åland till den del en fråga hör till en medlemsstats behörighet, men enligt självstyrelselagen ankommer på Åland.

Detaljmotivering

1. Landskapslag om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen

1 § *Tillämpningsområde*. Genom 1 mom. i denna paragraf kommer blankettlagstiftningstekniken till användning. Genom momentet görs lagen om transport av farliga ämnen, med vissa avvikelser som beaktar lokala förhållanden, tillämplig på Åland.

Lagen om transport av farliga ämnen kan i framtiden komma att ändras av olika skäl. För att det åländska regelverket, inom det rättsområde som lagen om transport av farliga ämnen berör, ska överensstämma med rikslagstiftningen är det viktigt att det finns bestämmelser som automatiskt gör ändringar i lagen om transport av farliga ämnen tillämpliga på Åland. Med anledning av detta har bestämmelsen i 2 mom. om författningsändringar intagits i förslaget.

Bestämmelsen i 3 mom. motsvaras av 4 § i den gällande blankettlagen. Syftet är att geografiskt precisera den gällande blankettlagens tillämpningsområde. Syftet med regleringen i den föreslagna 3 mom. är detsamma som i gällande lagstiftning.

2 § *Förvaltningsuppgifter*. Lagen om transport av farliga ämnen innehåller ett antal bestämmelser som reglerar sådant som hör till den åländska behörigheten. För att sådana bestämmelser ska kunna verkställas på Åland förutsätts i vanlig ordning en uttrycklig bestämmelse varigenom de till dessa bestämmelser hörande förvaltningsuppgifterna enligt 1 mom. åläggs landskapsmyndigheterna. Med anledning av detta har denna paragraf intagits i förslaget.

Skötseln av förvaltningsuppgifterna är av ändmålsenlighetsskäl, i enlighet med den nuvarande lagstiftningen uppdelade på två myndigheter, landskapsregeringen och Fordonsmyndigheten. Det finns inte skäl att i 1 mom. avvika från den princip enligt vilken mer övergripande funktioner såsom allmän planering och styrning av den tillsyn som enligt 4 § ska utövas av dels Ålands polismyndighet, dels landskapsregeringen, åvilar landskapsregeringen, medan specifika verkställighetsåtgärder såsom besiktningar och arrangerande av körtillståndsprov ankommer på Fordonsmyndigheten enligt vad som följer av de nya bestämmelserna. Detta utgör anledningen till den i paragrafen föreskrivna uppdelningen av däri nämnda förvaltningsuppgifter.

Det ska vara möjligt för olika aktörer som utövar verksamhet utanför Åland, där verksamheten är att likställa med sådan verksamhet som avses i 3 § 8 punkten och 18 kap. samt 24, 49 och 94 §§ i lagen om transport av farliga ämnen, att även utöva verksamhet på Åland. Därför har bestämmelserna i 2–5 mom. intagits i förslaget. Verksamheten måste utövas i enlighet med vad som följer av EU-rätten och internationella förpliktelser på området. På det här sättet garanteras att verksamheten uppfyller de höga säkerhetskrav som måste ställas på hanteringen av farliga ämnen under och i anslutning till transporter av dessa ämnen.

Enligt 6 mom. gäller att på Åland ansvarar landskapsregeringen för att prov för säkerhetsrådgivare arrangeras och intyg utfärdas i enlighet med bestämmelserna i 94 och 95 §§ i lagen om transport av farliga ämnen. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 2 § i landskapsförordningen

(2009:39) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen. Regelverket vad gäller proven och intygen i fråga i riket har flyttats upp på lagnivå. Samtidigt ska den i landskapsförordningen avvikelse kvarstå. Med hänsyn härtill och till förvaltningsstrukturen på Åland måste avvikelserna i fråga vara på lagnivå även på Åland. Detta utgör skälet till att 6 mom. intagits i förslaget.

Bestämmelsen i 7 mom. har intagits delvis av samma skäl som angivits för att inta bestämmelserna i 2–5 mom. ovan. I övrigt kan konstateras vad beträffar 7 mom. att det på Åland för närvarande inte finns det ekonomiska utrymmet att inrätta den administration som krävs för att upprätthålla de förvaltningsmässiga rutiner som är nödvändiga för handläggningen av ärenden som hänför sig till beviljande av specialutbildningstillstånd, i enlighet med vad som krävs enligt 98 och 99 §§ i lagen om transport av farliga ämnen. Av den anledningen föreslås i 7 mom. att sådana tillstånd som i vederbörlig ordning beviljats i riket eller i annan i momentet angiven region, i enlighet med därstädes gällande lagstiftning, även är godkända på Åland.

Med anledning av vad som anförts i föregående stycke har bestämmelsen som är en informationsbestämmelse intagits i det föreslagna 8 mom. Därav följer enligt förslaget i momentet att exempelvis återkallande av nämnda tillstånd regleras av den lagstiftning som utgör grunden för beviljande av dessa tillstånd.

3 § *Behörig myndighet.* I 15, 109 och 113 §§, 125 § 1 punkten, 129 § 1 mom. och 137 § lagen om transport av farliga ämnen finns det i angivet under vissa förutsättningar en s.k. behörig myndighet kan vidta verkställighetsåtgärder i enlighet med den lagen.

I 15 § föreskrivs bland annat om de beredskapsplaner för vissa fartygs-transporter som ska godkännas av behörig myndighet. Bestämmelsen handlar om det godkännande som besiktningsorgan som ska sökas hos behörig myndighet. I 113 § anges bland annat att besiktningsorganet ska visa att det uppfyller de föreskrivna förutsättningarna för godkännande och anmäla ändringar som rör förutsättningarna för godkännande till den myndighet som har till uppgift att godkänna besiktningsorganet. Dessutom ska besiktningsorganet lämna en årlig rapport om sin verksamhet till den myndighet som har till uppgift att godkänna besiktningsorganet i fråga. Bestämmelsen i 125 § 1 punkten föreskriver att de myndigheter som anges i lagen om transport av farliga ämnen eller de som utför offentliga förvaltningsuppgifter enligt den lagen är sådana behöriga nationella myndigheter som avses i Europeiska unionens rättsakter om sådan transport av farliga ämnen som hör till tillämpningsområdet för denna lag och bestämmelserna i ADR-överenskommelsen. I 129 § 1 mom. föreskrivs att i den omfattning som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning eller i förpliktelser enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland, får den behöriga myndigheten erkänna en sådan åtgärd i samband med transport av farliga ämnen som har utförts av en myndighet eller annan aktör som bemyndigats av en myndighet samt ett intyg, ett godkännande eller någon annan motsvarande handling som har utfärdats om åtgärden, om säkerhetskraven i denna lag och i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den uppfylls. I 137 § föreskrivs bland annat att med iakttagande av särskild försiktighet och när uppdraget kräver det får avvikelser göras från bestämmelserna i lagen om transport av farliga ämnen. Detta under förutsättning om alla åtgärder för att utföra en säker transport har vidtagits inom räddnings-, polis-, gränsbevaknings- och tullverksamhet som utförs av en myndighet med behörighet för uppgiften eller som utförs för myndighetens räkning i allmänhetens intresse under den behöriga myndighetens tillsyn och ansvar eller enligt ett föreläggande av myndigheten i fråga.

För att underlätta för lagtillämparen har det i 1 mom. i denna paragraf intagits en informationsbestämmelse som anger exakt var i lagen om transport av farliga ämnen de bestämmelser om behörig myndighet, vilka kräver ytterligare en lagstiftningsmässig anpassning från Ålands sida till den åländska förvaltningsstrukturen, finns. Genom den föreslagna bestämmelsen i 2 mom. görs denna anpassning till de åländska förhållandena.

4 § *Tillsynsutövning*. I 1 mom. anges vilka myndigheter som inom landskapets behörighet som ska utöva tillsyn över att blankettlagens bestämmelser efterlevs. Behörighetskravet innebär att tillsynsplikten enligt det åländska regelverket åvilar landskapsregeringen och Ålands polismyndighet. Detta innebär inte att Gränsbevakningsväsendet och Tullen inte ska utöva tillsyn vad gäller rörande transporter av farliga ämnen på Åland. Dessa myndigheter utövar tillsyn i enlighet med vad som enligt rikslagstiftningen gäller för deras tillsynsplikt vad gäller transporter av farliga ämnen.

I 116 § i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivs att polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag inom sina respektive uppgiftsområden. Tillsynen utövas i samarbete med Transport- och kommunikationsverket. Utgående vad som följer av 2 § ovan ska enligt 2 mom. nämnda tillsyn, inom landskapets behörighet, utövas i samarbete med landskapsregeringen.

Bestämmelsen i 3 mom. är av informativ karaktär. En motsvarande bestämmelse finns i den nuvarande blankettlagens 3 § 2 mom.

5 § *Hänvisningar*. Det är viktigt att blankettlagen samverkar med andra delar av det åländska regelverket i likhet med hur lagen om transport av farliga ämnen i riket samverkar med övrig rikslagstiftning. I lagen om transport av farliga ämnen hänvisas till bestämmelser i annan rikslagstiftning som äger motsvarighet i den åländska lagstiftningen. Således måste det i blankettlagen intas hänvisningsstadganden varigenom ifrågavarande hänvisningar i lagen om transport av farliga ämnen genom 1 mom. ersätts med hänvisningar till bestämmelser i motsvarande författningar i den åländska lagstiftningen.

I 144 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen om verkställighet av avgifter för trafikförseelse och påföljdsavgifter finns en hänvisning till bötesverkställighetslagen i vilken det i sin tur, i dess 1 § 2 mom. 26 punkten återhänvisas till bestämmelserna om avgift för trafikförseelse enligt 141 § och en påföljdsavgift enligt 142 § i lagen om transport av farliga ämnen. Genom den föreslagna bestämmelsen i 2 mom. säkerställs att hänvisningen i fråga i bötesverkställighetslagen avser relevant åländsk lagstiftning, dvs. blankettlagen. Bestämmelsen anger vad landskapsregeringen ska iakta för att förfarandet vid tillämpningen av de materiella reglerna om påföljdsavgifter ska bli korrekt.

6 § *Bestämmelser som inte ska tillämpas*. Genom paragrafens 1 och 2 punkter undantas sådana bestämmelser i lagen om transport av farliga ämnen som helt eller delvis reglerar transporter av farliga ämnen på järnväg. Detta eftersom det inte föreligger sådana regleringsbehov på Åland. Genom 1 punkten undantas bestämmelser i lagen om transport av farliga ämnen i sin helhet eftersom de uteslutande rör järnvägstrafik. Genom 2 punkten undantas bestämmelser som rör både väg- och järnvägstrafik till den del dessa avser järnvägstrafik.

Undantaget i 3 punkten motiveras av att den i 59 § 1 mom. föreskrivna rapportskyldigheten för Säkerhets- och kemikalieverket gentemot Transport- och kommunikationsverket för Ålands del skulle innebära en skyldighet för landskapsregeringen att lämna avsedd rapport till sig själv, vilket inte är ändamålsenligt.

Utgående från vad som anförs i motiveringen till de föreslagna bestämmelserna i 2 § 4 och 7 mom. blir konsekvensen enligt 4 punkten att 100 § i lagen om transport av farliga ämnen inte ska tillämpas på Åland. Skötseln av de förvaltningsuppgifter som hänför sig till återkallande av specialutbildningstillstånden regleras av den lagstiftning som gäller i riket eller annan i 2 § i detta lagförslag angiven lagstiftningsregion.

Bestämmelsen i 129 § i lagen om transport av farliga ämnen handlar om erkännande av myndighetsåtgärder och myndighetshandlingar. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om erkännande av myndighetsåtgärder och myndighetshandlingar. En behörig myndighet får erkänna en åtgärd samt ett intyg, ett godkännande eller någon annan motsvarande handling som har utfärdats i den omfattning som EU-lagstiftningen eller en internationell avtalsförpliktelse förutsätter. En förutsättning för erkännande ska vara att säkerhetskraven enligt lagen om transport av farliga ämnen och de säkerhetskrav som föreskrivs i författningar utfärdade med stöd av den lagen uppfylls. De avsedda åtgärder och handlingar som ska erkännas är bland annat den med stöd av 8 § i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivna klassificeringen, det i 17 § i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivna intyget om ett fordons ADR-godkännande och -besiktning, det enligt 24 § i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivna intyget om överensstämmelse med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar eller annan motsvarande handling, det i 45 § i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivna ADR-körtillståndet, i 91 § i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivna intyget för säkerhetsrådgivare och i 111 § i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivna beslutet om godkännandet av besiktningsorgan.

Genom bestämmelsen i 129 § i lagen om transport av farliga ämnen har således lagstiftaren i riket gått in för en lösning enligt vilket en utsedd behörig riksmyndighet ges befogenhet att bevilja godkännande av nämnda förvaltningsåtgärder. Genom regelkonstruktionen i 2 och 7 §§ i den föreslagna blankettlagen presenteras en annan lösning som innebär att härvid avsedda förvaltningsåtgärder som vidtagits av riksmyndighet eller annan sådan i bestämmelsen avsedd behörig europeisk myndighet i enlighet med respektive lands lagstiftning redan är godkända av lagstiftaren.

Undantaget i 5 punkten motiveras av nämnda regelkonstruktion i 2 och 7 § i den föreslagna blankettlagen. Med hänvisning till det att inom landskapsförvaltningen inte finns resurser som skulle göra det möjligt att genom lag ge landskapsregeringen eller en under landskapsregeringen underlydande myndighet en motsvarande befogenhet att bevilja nämnda godkännanden är det därför mer ändamålsenligt med det regelverk som föreslås i blankettlagen. För att undvika en motsägande dubbelreglering som skulle bli fallet om undantaget i 6 punkten inte intogs föreslås därför att 129 § i lagen om transport av farliga ämnen inom landskapets behörighet inte ska tillämpas på Åland.

7 § *ADR-körtillstånd*. Genom 1 mom. vilken myndighet på Åland som ska bevilja TFÄ-ADR-besiktningsintyg. Då Fordonsmyndigheten ansvarar för fordonsbesiktningsverksamhet och med tanke på att Fordonsmyndigheten arrangerar körtillståndprov och utfärdar ADR-körtillstånd så är det ändamålsenligt med hänsyn till den upparbetade kompetensen hos Fordonsmyndigheten att den beviljar sådana 17 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda TFÄ-ADR-besiktningsintyg.

Genom bestämmelsen i 2 mom. likställs besiktningsintyg beviljade i riket med besiktningsintyg beviljade på Åland. Bestämmelsen syftar till att motverka onödig byråkrati och främja ekonomisk rörlighet underlättar transporter av farliga ämnen på Åland med fordon som är registrerade utanför Åland förutsatt att registrering är gjord i nämnd region.

Bestämmelsen i 3 mom. motsvaras för närvarande av bestämmelser 2 § 1 mom. 1 punkten i landskapsförordningen (2009:39) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen (blankettförordningen) arrangerar körtillståndprov och utfärdar ADR-körtillstånd enligt vilken Fordonsmyndigheten arrangerar körtillståndprov och utfärdar ADR-körtillstånd. Genom förslaget kodifieras rådande rättsläge i lag.

Av samma skäl som angivits för införande av bestämmelsen i 2 mom. rörande besiktningssintyg beviljade utanför Åland föreslås bestämmelsen i 4 mom. rörande i riket beviljade ADR-körtillstånd.

Den föreslagna bestämmelsen i 5 mom. innebär i likhet med bestämmelsen i 3 mom. en lagkodifiering av den motsvarande för närvarande gällande bestämmelsen i 2 § 1 mom. 1 punkten i blankettförordningen enligt vilken landskapsregeringen godkänner utbildare för ADR-körtillstånd.

Enligt huvudregeln i den föreslagna 4 § ansvarar landskapsregeringen för tillsynen över den som ger utbildning för ADR-körtillstånd. Genom den föreslagna bestämmelsen i 6 mom. ges dock en möjlighet för landskapsregeringen ordna tillsynen över utbildningen så att den utövas i samband med förarexamensverksamhet som på Åland sköts av Fordonsmyndigheten. Lösningen är ändamålsenlig med tanke på att Fordonsmyndigheten i dagsläget med stöd av bestämmelsen i 2 § 1 mom. 1 punkten i blankettförordningen arrangerar körtillståndprov och utfärdar ADR-körtillstånd.

Enligt 115 § i lagen om transport av farliga ämnen gäller att Transport- och kommunikationsverket svarar för tillsynen över dem som ger utbildning för ADR-körtillstånd. Verket kan i egen regi ordna de uppgifter som hänförs till den tillsynen i samband med förarexamensverksamhet. Det finns enligt nämnda 115 § även möjlighet för verket att se till att de sköts separat genom att verket skaffar behövliga tjänster från en privat serviceproducent. Om en serviceproducent anlitas har verket att iaktta vad som följer av bestämmelserna i lagen om förarexamensverksamhet (FFS 535/1998) då förarexamensverksamheten ska skötas som en serviceuppgift. Anledning till att det i riket finns en sådan bestämmelse i lagen om transport av farliga ämnen den ger möjlighet för privata aktörer att sköta nämnda tillsynsuppgifter. På Åland finns det för närvarande inte något behov av en motsvarande reglering då sådana privata aktörer som avses i det lagrummet inte verkar på Åland.

8 § *Språkrav*. I 43 § i självstyrelselagen föreskrivs att statsrådet ska verka för att behövlig information om varor och tjänster till åländska konsumenter i mån av möjlighet ges på svenska. Statsrådet ska även se till att bestämmelser och föreskrifter som ska gälla på Åland finns tillgängliga på svenska. För att understryka vikten av självstyrelselagens språkrav, inte minst i detta sammanhang, har därför bestämmelsen i 1 mom. intagits i förslaget.

Att Åland är enspråkigt svenskt är en del i grunden för självstyrelsen vilket även kommer till uttryck i 36 § i självstyrelselagen i vilken det föreskrivs att ämbetsspråket i stats-, landskaps- och kommunalförvaltningen är svenska. Detta innebär att särskilt utsedda organ som utför delegerade uppgifter inom ramen för landskapsförvaltningen även omfattas av språkraven. Med beaktande härav har därför i klargörande syfte bestämmelsen i paragrafens 2 mom. intagits i förslaget.

9 § *Skyldigheten att göra anmälningar, lämna uppgifter, ansöka om tillstånd samt lämna rapporter och redogörelser*. Bestämmelserna i denna paragraf utgör ett undantag från lagen om transport av farliga ämnen och innebär en anpassning till den åländska förvaltningsstrukturen. Härigenom gäller följaktligen att den i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivna skyldigheten för den enskilde att göra anmälningar, lämna uppgifter, ansöka om tillstånd samt lämna rapporter och redogörelser till olika statliga myndigheter på Åland motsvaras av samma skyldighet för denna att hänvända sig Ålands

polismyndighet och landskapsregeringen enligt vad som föreskrivs i denna paragraf.

10 § *Myndigheters rätt att få och lämna uppgifter.* I 132 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivs om berörda riksmyndigheters rätt att få uppgifter från de i den paragrafen angivna aktörerna för att därigenom kunna utöva den i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivna tillsynen över dess bestämmelsers efterlevnad. För att skapa ett på Åland motsvarande regelverk krävs bestämmelser som tar hänsyn till hur tillsynen, med beaktande av den åländska förvaltningsstrukturen, ska utövas på Åland. På motsvarande sätt krävs ett regelverk som gör det möjligt för berörda åländska myndigheter att inom sin behörighet i likhet med riksmyndigheterna lämna ut uppgifter till andra myndigheter i enlighet med vad som följer av bestämmelserna i 132 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen. Av dessa orsaker föreslås att det i blankettlagen intas en bestämmelse med den ordalydelse som framgår av förslaget till lagtext nedan.

11 § *Ärendehantering och trafik- och transportregister.* Bestämmelserna i paragrafen utgör en anpassning till förvaltningsstrukturen på Åland och är en följd av uppdelningen av skötseln av avsedda förvaltningsuppgifter på Åland mellan å ena sidan landskapsregeringen och å andra sidan Fordonsmyndigheten. De är nödvändiga för att tillsynen över blankettlagens efterlevnad ska kunna utövas på ändamålsenligt sätt. Med tanke på utvecklandet av tillsynen av transporter av farliga ämnen är det viktigt med tydliga bestämmelser rörande registerskyldigheten.

Enligt 1 mom. ska landskapsregeringen, efter beviljad ansökan om TFÄ-ADR-godkännande, i sitt ärendehanteringssystem föra in sådana i 18 § i lagen om transport av farliga ämnen uppgifter gällande TFÄ-ADR-godkännanden på motsvarande sätt som sådana uppgifter i riket förs in i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice (FFS 320/2017). Vidare ska landskapsregeringen efter att uppgifterna förts in i ärendehanteringssystemet elektroniskt eller på annat sätt underrätta den som ett TFÄ-ADR-godkännande avser om att uppgifterna i fråga införts. Om underrättelsen gäller att uppgifterna har införts möjliggör det att arbetsmomentet kan automatiseras och distribueras digitalt till berörda parter. Bestämmelsen är föreslagen utifrån rådande uppgiftsfördelning där landskapsregeringen administrerar uppgifter rörande ADR-godkännanden. Det finns ingen anledning att frånga de härvid upparbetade förvaltningsrutinerna utan bestämmelsen kodifierar registerskyldigheten på ett tydligare sätt än vad som är fallet i den nu gällande blankettlagen.

Enligt 2 mom. ska Fordonsmyndigheten, efter godkänd TFÄ-ADR-besiktning, i sitt ärendehanteringssystem föra in sådana i 18 § i lagen om transport av farliga ämnen uppgifter gällande TFÄ-ADR-besiktning på motsvarande sätt som sådana uppgifter i riket förs in i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice. Vidare ska Fordonsmyndigheten, efter att uppgifterna förts in i ärendehanteringssystemet, elektroniskt eller på annat sätt underrätta den som TFÄ-ADR-godkännandet avser om att uppgifterna i fråga införts. Bestämmelsen underlättar i arbetet mot en ökad digitalisering av förfarandet. Denna bestämmelse innebär även den att registerskyldigheten och uppgiftsfördelningen till den del det gäller Fordonsmyndighetens åligganden klargörs varvid bristerna i den nuvarande blankettlagen vad gäller bestämmelser om registerföring korrigeras. Det ska noteras att bestämmelserna i 1 och 2 mom. inte utesluter ett manuellt förfarande i de fall det finns behov därav. Detta är viktigt att framhålla då användningen av digitala verktyg kan variera bland allmänheten.

Registeruppgifterna i 3 mom. är nödvändiga för beviljandet av ADR-körtillstånd, för upprätthållandet av systemet för beviljande av körtillstånd och

för verifiering av att uppgifter är korrekta. Bestämmelserna gör det möjligt att spara uppgifter och att använda dem.

Uppgifterna enligt denna paragraf ska föras in i ärendehanteringssystemet på motsvarande sätt som de i riket förs in i trafik- och transportregistret enligt vad som följer av lagen om transportservice. Detta betyder att den lagens materiella bestämmelser ska iaktas i tillämpliga delar (dess 26–28 kap.) mot bakgrund av uppgiftsfördelningen mellan landskapsregeringen och Fordonsmyndigheten. Vid införandet av uppgifter i registret ska landskapsregeringen och Fordonsmyndigheten utgående från egen självständig bedömning av ärendets art göra de erforderliga avgränsningarna av den information som ska lagras för att det lagenliga kravet på registerskyldigheten ska vara uppfyllt.

12 § *Avgift för trafikförseelse och påföljdsavgift.* I 143 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen föreskrivs bland annat att avgifterna i fråga ska betalas till staten. Mot bakgrund av vad som anförts i avsnitt 7 i den allmänna motiveringen föreslås bestämmelsen i 1 mom. införd varigenom nämnda avgifter tillfaller landskapet.

Med hänvisning till vad som anförts i den allmänna motiveringen i avsnitt 7 föreslås i 2 mom. att bestämmelserna i lagen om verkställighet av böter inom landskapets behörighet ska tillämpas på Åland, vid verkställighet i enlighet med bestämmelserna i blankettlagen.

13 § *Straffbestämmelser.* I 140 § i lagen om transport av farliga ämnen finns straffbestämmelser. Dessa straffbestämmelser är formulerade som informationsbestämmelser. Detta innebär att 1 § i blankettlagen endast medför att det i landskapslagstiftningen intas bestämmelser som informerar om att det i strafflagen finns bestämmelser om straff för vissa i sammanhanget relevanta lagöverträdelser. Bestämmelserna i strafflagen om straff för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen, miljöförstöring och miljöförseelse får i praktiken ingen rättsverkan på Åland såvida man inte, genom en aktiverande särskild bestämmelse i blankettlagen, föreskriver att dessa bestämmelser med fängelse i straffskalan ska tillämpas på Åland. Av den anledningen har denna paragraf intagits i förslaget.

14 § *Rättelseyrkande.* Ett rättelseyrkande kan enligt den allmänna regeln i 1 mom. endast lämnas av sakägare och ska framställas skriftligen. Beslutsmyndigheten, i detta fall landskapsregeringen eller Fordonsmyndigheten beroende på vilket ärende det handlar om, prövar endast de krav som har framställts i rättelseyrkandet. Om ett beslut inte har tillkommit på rätt sätt eller om det innehåller uppenbara felaktigheter kan myndigheten ta upp ärendet på nytt, i enlighet med förvaltningslagens allmänna principer. Möjligheten att begära rättelse av ett beslut är ett förvaltningsförfarande som föregår ett besvär till Ålands förvaltningsdomstol (om beslutet fattats av en av landskapsregeringen underställd myndighet) eller högsta förvaltningsdomstolen (om beslutet fattats av landskapsregeringen).

Utgående från de i föregående stycke angivna principerna har bestämmelsen i 2 mom. intagits i förslaget. Detta med hänsyn till att Fordonsmyndigheten ska fatta besluten om TFÄ-ADR-godkännande och TFÄ-ADR-besiktning som gäller fordon

I 3 mom. föreskrivs att med undantag för beslut om avgift för trafikförseelse i enlighet med 141 § i lagen om transport av farliga ämnen och beslut om påföljdsavgift i enlighet med 142 § i lagen om transport av farliga ämnen får ett beslut som meddelats med stöd av denna lag verkställas även om rättelse begärts eller besvär anförts. När en exempelvis en tillsynsmyndighet fattar ett beslut om administrativa tvångsmedel ska den alltså samtidigt bedöma om situationen kräver att beslutet verkställs innan det har vunnit laga

kraft. Med hänsyn till syftet med blankettlagen har myndigheten i ett flertal fall en anledning att bestämma att ett beslut ska verkställas med en gång. Det kan röra sig om att polisman vid en kontroll av en vägtransport konstaterar att ett tankfordon inte uppfyller de säkerhetskrav som gäller enligt lag och till följd därav måste tas ur trafik och transporteras till en anläggning med möjlighet att se över bristerna hos fordonet. Det kan härvid exempelvis röra som läckage från den eller de tankar som innehåller giftiga ämnen eller ämnen som är förenade med hög brand- eller explosionsrisk och som vid felhantering kan få vådliga konsekvenser för människor, miljön eller egendom. För att överhuvudtaget utöva tillsyn effektivt är det inte rimligt att polismanens beslut i ett sådant fall inte omedelbart skulle träda i verkställighet. Samtidigt finns det inget som hindrar att den som omfattas av beslutet besvärar sig mot det p.g.a. att denne anser att allvarlig fara inte förelåg då beslutet fattades och att denne som en följd av polisingripandet har lidit ekonomisk skada. Beslut angående avgifter för trafikförseelser och beslut om påföljdsavgifter är inte av den digniteten att de måste verkställas omedelbart. I dessa fall föreligger inga sådana akuta omständigheter medförande skada eller fara för annan som skulle motivera att avgiften i fråga måste erläggas omedelbart, för att därigenom undvika en skade- eller farosituation. I dessa fall är det fullt rimligt att intresset av att säkerställa att den enskildes grundläggande klagorätt beaktas framom intresset hos berörd myndighet av att omedelbart kunna verkställa ett beslut. Med anledning därav har undantaget rörande beslut angående avgifter för trafikförseelser och beslut om påföljdsavgifter införts i momentet.

Omedelbar verkställighet medför ofta vissa ekonomiska förluster för en företagare. Dessutom är det ofta kännetecknande för tvångsmedelsbeslut som fattas med stöd av sådana bestämmelser varom här är fråga att verkställigheten har påföljder som är definitiva och som inte senare kan upphävas, vilket framgår av exemplet i föregående stycke. Om ett beslut ändras till följd av rättelse eller besvär, kan det hända att det uppkommer rätt för företagaren att få ersättning. Därför måste myndigheten se till att beslutet uppfyller både materiella och formella krav.

Enligt 122 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019) får ett beslut verkställas trots att besvär har anförts, om besvärstillstånd behövs i ett ärende. Verkställigheten får enligt samma moment i den lagen dock inte inledas om besvären skulle bli meningslösa till följd av verkställigheten. Följaktligen kan ett beslut av förvaltningsdomstolen verkställas så snart det är fattat. Enligt 122 § 3 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs att ett beslut får verkställas trots att det inte har vunnit laga kraft också om

- 1) så föreskrivs i lag,
- 2) beslutet till sin natur är sådant att det ska verkställas omedelbart,
- 3) verkställigheten med hänsyn till ett allmänt intresse inte kan skjutas upp.

I detaljmotiveringen på sida 190 till nämnda 3 mom. i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rättegång i förvaltningsärenden och till vissa lagar som har samband med den (RP 29/2018 rd) anför följande: ”Enligt 2 och 3 punkten kan ett beslut verkställas utan laga kraft också om beslutets natur eller ett allmänt intresse förutsätter det. Dessa två förutsättningar ligger nära varandra och ska prövas från fall till fall. I sitt avgörande HFD 29.11.2011 liggare 3464 har högsta förvaltningsdomstolen prövat verkställbarheten av ett beslut utan laga kraft. Avgörandet illustrerar betydelsen av fallspecifik prövning i en situation där särskilda bestämmelser om beslutets verkställbarhet saknas. I det aktuella fallet hade jord- och skogsbruksministeriet beviljat tillstånd enligt 39 § i renskötellagen (848/1990) för uppförande av rengärde. Samtidigt hade ministeriet bestämt att beslutet kan verkställas trots ändringssökande. I renskötellagen finns inga bestämmelser

om att beslutet i fråga kan verkställas utan låga kraft. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att det inte gick att bedöma att det skulle ha varit nödvändigt att bygga rengärdet omedelbart med tanke på tillståndsärendets natur eller målen för ministeriets beslut. Således kunde beslutet inte på det sätt som avses i 31 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen anses vara av sådan natur att det måste verkställas omedelbart. Rengärdet kunde inte heller anses vara nödvändigt på grund av ett allmänt intresse, och således kunde det inte på det sätt som avses i 31 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen vara fråga om att ett allmänt intresse krävde att verkställigheten av beslutet inte skjuts upp.”

Mot bakgrund av det som anförts ovan kan konstateras att den föreslagna bestämmelsen i 3 mom. formulerad i enlighet med de principer som gäller för bestämmelserna om besluts verkställbarhet enligt 122 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

15 § *Besvär*. Besvärbestämmelser syftar i allmänhet till att förmå förvaltningsmyndigheter att vinnlägga sig om att en god förvaltning upprätthålls till gagn för samhällsmedborgarna. Genom att införa besvärbestämmelser i lag får den enskilde tillgång till ett rättsäkerhetsinstrument som kan användas exempelvis då materiellt oriktiga förvaltningsbeslut fattats till nackdel för honom eller henne.

Enligt 27 § 23 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet inom rättsområdet för rättsskipning med beaktande av bland annat vad som föreskrivs i 25 § om förvaltningsrättsskipningen i självstyrelselagen. Besvärbestämmelserna i självstyrelselagen gäller oavsett man tar in besvärbestämmelser i en blankettlag eller inte. Likväl har bestämmelserna i denna paragraf i informativt syfte intagits i förslaget för att klargöra besvärsvägarna och därigenom underlätta situationen för lagtillämparen.

Endast de beslut som fattats med anledning av ett rättelseyrkande kan överklagas till Ålands förvaltningsdomstol högsta förvaltningsdomstolen. I förevarande fall innebär detta att besvär över lagligheten i Fordonsmyndighetens beslut enligt 1 mom. överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol samt att besvär över lagligheten i landskapsregeringens beslut enligt 2 mom. överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

16 § *Landskapsförordning*. Paragrafen har formulerats i överensstämmelse med den modell som tillämpas inom annan landskapslagstiftning, exempelvis hälsovård och livsmedelskontroll. Ordalydelsen i paragrafen gör det möjligt att på ett smidigt sätt tillämpliggöra de riksförfattningar på förordnings- och beslutsnivå som detaljreglerar hanteringen av farliga ämnen vid och under transporter av dessa ämnen och vad som i anslutning därtill i övrigt ska iakttas på Åland. Ordalydelsen i paragrafen ger dessutom utrymme för landskapsregeringen att välja om landskapsförordningar inom det aktuella området i framtiden ska utformas som blankettförordningar eller som fulltextförordningar. Generellt sett är dock blankettförordningar alltid att föredra eftersom det på Åland inte finns någon anledning att i vidare bemärkelse avvika från rikets regelverk på förordnings- och beslutsnivå härvidlag.

17 § *Ikraftträdande*. Avsikten är att lagen ska träda i kraft så snart som möjligt. I enlighet med 20 § 2 mom. i självstyrelselagen föreslås därför i 1 mom. att datumet för ikraftträdande lämnas öppen för landskapsregeringen att fatta beslut om.

Bestämmelserna i 2 mom. är ytterst nödvändig för att undvika att det uppstår ett ohållbart och oacceptabelt rättsläge med parallella och varandra motstridiga regelsystem. Genom den formuleringsteknik som används i förslaget till lagtext nedan säkerställs enligt landskapsregeringens uppfattning den härvid avsedda målsättningen.

Bestämmelsen i 3 mom. har införts för att på ett koncist sätt skapa samstämmighet med övriga landskapslagar i vilka det ingår hänvisningar till 1976 års blankettlag om transport av farliga ämnen.

Denna lags ikraftträdande förutsätter att information sprids om lagen. Genom bestämmelsen i 4 mom. möjliggörs en arbetsprocess som utmynnar i att denna lag kan fungera i praktiken från den tidpunkt den träder i kraft.

Då en ny lag sätts i kraft är den allmänna principen den att förordningar som utfärdats med stöd av den tidigare lagen, upphävs vid samma tidpunkt, såvida inte det i den nya lagen föreskrivs att författningar på förordningsnivå.

18 § *Övergångsbestämmelser.* I paragrafens finns övergångsbestämmelserna för den föreslagna lagen. Dessa är nödvändiga för att trygga den störningsfria kontinuiteten av den rättsliga situationen när det gäller transporter av farliga ämnen då lagstiftningen reformeras.

Enligt paragrafens 1 mom. ska beslut, tillstånd, intyg, bemyndiganden, planer, utredningar, avtal, utnämningar och godkännanden som beviljats med stöd av den upphävda lagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den och som gäller vid ikraftträdandet av blankettlagen förbli i kraft i enlighet med de villkor som anges i dem.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om behandlingen av ärenden som har inletts vid förvaltningsförfarande och som ska slutföras med iakttagande av de bestämmelser och föreskrifter som gällde innan ikraftträdandet av blankettlagen.

I paragrafens 3 mom. finns bestämmelser om den i 9 § 2 mom. föreskrivna skyldigheten att anmäla uppgifter om tankar och tryckkärl till landskapsregeringen. Bestämmelsen ska tillämpas från och med den besiktning som följer efter ikraftträdandet av blankettlagen.

Enligt paragrafens 4 mom. börjar den i 9 § 8 mom. föreskrivna ansökningsskyldigheten om intyg för säkerhetsrådgivare tillämpas sex månader efter blankettlagens ikraftträdande.

Enligt paragrafens 5 mom. ska den i 33 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda interna räddningsplaner upprättas och en ansvarig person utses inom 18 månader efter blankettlagens ikraftträdande.

Enligt paragrafens 6 mom. ska utbildare, vilka godkänts av landskapsregeringen i enlighet med den upphävda lagen och med stöd av bestämmelser som utfärdats med stöd därav, under utbildningstillståndets giltighetstid fortfarande vara behöriga för utbildningsuppgifter som avses i 49 § i lagen om transport av farliga ämnen efter blankettlagens ikraftträdande.

Enligt paragrafens 7 mom. ska den i 123 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda tillsynsplaner upprättas inom ett år efter lagens ikraftträdande.

I paragrafens 8 mom. föreskrivs att de med stöd av den upphävda-lagen beviljade regionala vägtransportbegränsningarna för farliga ämnen är i kraft i 18 månader efter blankettlagens ikraftträdande.

Den övergångsbestämmelse som föreslås till paragrafens 9 mom. klagör att det på förseelser i anslutning till transport av farliga ämnen som har begåtts före ikraftträdandet av den föreslagna blankettlagen uttryckligen tillämpas bestämmelser om straffansvar – trots den straffrättsliga principen för lindrigare lag. Ersättandet av straffrättsliga bestämmelser i vissa med fall med administrativa sanktioner i enlighet med det nya regelverket innebär inte befrielse från straffansvar utan den lindrigare lagens princip ska beaktas när sanktioner påförs (LaUU 3/2017 rd). Övergångsbestämmelsen är ett undantag till huvudregeln i 3 kap. 2 § 2 mom. i strafflagen (FFS 39/1889).⁴

⁴ Enligt 3 kap. 2 § 2 mom. i strafflagen föreskrivs följande: ”Gäller när domen meddelas en annan lag än den som gällde när brottet begicks, skall dock den nya lagen tillämpas, om den leder till ett lindrigare slutresultat.”

Dekriminaliseringen betyder i detta fall inte att man i princip förhåller sig mindre strängt till de straffbara gärningarna eller försummelserna, och upphävandet av straffbestämmelsen betyder inte att gärningarna inte i framtiden ska leda till några påföljder. För gärningar och försummelser som begåtts före ikraftträdandet ska därför i princip påföras ett straffrättsligt straff. Om en administrativ påföljd enligt det nya regelverket i ett enskilt fall dock i verkligheten är lindrigare än den straffrättsliga påföljden enligt den tidigare lagstiftningen, ska övergångsbestämmelsen tolkas på ett sätt som är förenligt med artikel 15.1 i internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 8/1976).⁵ Till exempel antalet dagsböter kan vid behov sänkas.

2. Landskapslag om ändring av om ändring av 3 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om växtskyddsmedel

3 § *Hänvisningar*. I paragrafen föreslås en hänvisningsändring i 3 punkten till följd av den gamla blankettlagen om transport av farliga ämnen ska ersättas med en ny blankettlag om farliga ämnen. I 4, 5 och 7 punkterna hänvisas till äldre lagstiftning som inte längre gäller på Åland. Även om dessa hänvisningar inte rör rättsområdet för transport av farliga ämnen anser landskapsregeringen att det är ändamålsenligt konsekvent att även uppdatera dessa hänvisningar i. o. m. att det ändå måste ändras i 3 punkten.

3. Landskapslag om ändring av 1 § landskapslagen om marknadskontrollen av vissa produkter

1 § *Tillämpningsområde*. Ändringen av hänvisningen i lagrummet i fråga föreslås införd med anledning den äldre blankettlagen om transport av farliga ämnen ska ersättas med en ny blankettlag till vilken det framdeles ska hänvisas för att regelverket ska bli enhetligt.

4. Landskapslag om ändring av 64 § vägtrafiklagen för Åland

64 § *Tillämpning av vissa riksbestämmelser om fordons användning*. Ändringen innebär en hänvisningskorrgering som föreslås införd av samma skäl som motiverar ändringarna i de två föregående förslagen. Dessutom föreslås en mindre språklig ändring av inledningssatsen i paragrafen för att tillämpningen av den nya vägtrafiklagen för Åland ska bli korrekt när den trätt i kraft.

---

⁵ Enligt nämnda artikel gäller att ”Ingen får fällas till ansvar för någon handling eller underlåtenhet som vid den tid då den begicks inte utgjorde ett brott enligt inhemsk eller internationell rätt. Högre straff får inte heller ådömas än det som var tillämpligt vid den tid då brottet begicks. Om efter det att brottet begåtts en ny lag stiftas som föreskriver ett lindrigare straff, skall den skyldige komma i åtnjutande av det.”

Lagtext

Landskapsregeringen föreslår att följande lagar antas.

1.

L A N D S K A P S L A G **om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen**

I enlighet med lagtingets beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Inom landskapets behörighet och med de avvikelser som följer av denna lag ska lagen om transport av farliga ämnen (FFS 541/2023) tillämpas på Åland.

Ändringar i lagen om transport av farliga ämnen ska inom landskapets behörighet tillämpas på Åland från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket, om inte annat följer av denna lag.

Denna lag gäller för transporter av farliga ämnen inom Åland. Om transporten börjar eller slutar utanför Åland gäller denna lag på transporten inom Åland, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning eller internationella förpliktelser som är bindande för Åland.

2 §

Förvaltningsuppgifter

De förvaltningsuppgifter som enligt lagen om transport av farliga ämnen ankommer på statens myndigheter ska på Åland skötas av landskapsregeringen och de uppgifter som ankommer på sådant i 96 § i lagen om transport av farliga ämnen avsett besiktningsställe eller sådant i 17, 96 och 137 §§ i lagen om transport av farliga ämnen avsett verksamhetsställe ska skötas av Fordonsmyndigheten, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

Inom landskapets behörighet är sådana i 3 § 8 punkten och 18 kap. i lagen om transport av farliga ämnen av statens myndigheter godkända besiktningsorgan är även godkända på Åland.

Sådana i 24 § i lagen om transport av farliga ämnen av statens myndigheter beviljade godkännanden är även giltiga på Åland.

Sådana av statens myndigheter beviljade utbildningstillstånd enligt 49 § i lagen om transport av farliga ämnen, är även giltiga på Åland.

Sådana i 94 § i lagen om transport av farliga ämnen av statens myndigheter beviljade intyg för säkerhetsrådgivare är även giltiga på Åland.

På Åland ansvarar landskapsregeringen för att prov för säkerhetsrådgivare arrangeras och intyg utfärdas i enlighet med bestämmelserna i 94 och 95 §§ i lagen om transport av farliga ämnen.

Sådana i 98 och 99 §§ i lagen om transport av farliga ämnen av statens myndigheter beviljade utbildningstillstånd är även giltiga på Åland.

Om återkallande av specialutbildningstillstånd, prov som hör till specialutbildningen, bevarande av handlingar som gäller dessa prov, den opartiskhet som ska iakttas när specialutbildning ges, avvikelser från jävskrav i förvaltningsärenden vid specialutbildning samt på tillsyn över innehavare av specialutbildningstillstånd föreskrivs särskilt.

3 §

Behörig myndighet

I 15, 109 och 113 §§, 125 § 1 punkten, 129 § 1 mom. och 137 § i lagen om transport av farliga ämnen finns bestämmelser om behörig myndighets möjligheter att vidta verkställighetsåtgärder i enlighet med den lagen.

Inom landskapets behörighet och med beaktande av i denna lag angivna avvikelser rörande vissa myndighetsuppgifter, är på Åland landskapsregeringen sådan behörig myndighet som avses i de i 1 mom. angivna bestämmelserna.

4 §

Tillsynsutövning

Inom landskapets behörighet ansvarar landskapsregeringen och Ålands polismyndighet för tillsynen över att denna lag och med stöd av den utfärdade författningar efterlevs.

Inom landskapets behörighet ska den i 116 § angivna tillsynen utövas i samarbete med landskapsregeringen.

Om den tillsynsutövning som ankommer på arbetarskyddsmyndigheterna föreskrivs särskilt.

5 §

Hänvisningar

Inom landskapets behörighet ska hänvisningen till

1) vägtrafiklagen (FFS 729/2018) i 3 § 3 punkten i lagen om transport av farliga ämnen avse vägtrafiklagen (2023:108) för Åland,

2) 156 § i fordonslagen (FFS 82/2021) i 17 § 4 mom. i lagen om transport av farliga ämnen avse landskapslagen (2021:157) om tillämpning av fordonslagen,

3) postlagen (FFS 415/2011) i 39 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen avse landskapslagen (2007:60) om posttjänster,

4) lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (FFS 1137/2016, *marknadskontrollagen*) i 120 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen avse landskapslagen (2017:37) om marknadskontrollen av vissa produkter (*landskapslagen om marknadskontroll*) och där hänvisningen i samma moment i lagen om transport av farliga ämnen till 26 § i marknadskontrollagen ska avse 23 § i landskapslagen om marknadskontroll,

5) 27 § 1 mom. i marknadskontrollagen i 120 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen avse 24 § i landskapslagen om marknadskontroll,

6) 39 § i förvaltningslagen (FFS 434/2003) i 130 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen avse 34 § i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland,

7) viteslagen (FFS 1113/1990) i 139 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen avse landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen,

8) 5a § i naturvårdslagen (FFS 1096/1996) i 147 § i lagen om transport av farliga ämnen avse 2a § i landskapslagen (1998:82) om naturvård,

9) 137 § i miljöskyddslagen (FFS 527/2014) i 147 § i lagen om transport av farliga ämnen avse 31 § i landskapslagen (2008:124) om miljöskydd samt

10) 176 § 2 mom. i miljöskyddslagen i 147 § i lagen om transport av farliga ämnen avse 31a § i landskapslagen om miljöskydd.

Inom landskapets behörighet ska hänvisningen i 131 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen till staten avse landskapet.

Inom landskapets behörighet ska hänvisningar till annan lagstiftning i de rikslagar som finns angivna i lagen om transport av farliga ämnen ska på Åland avse motsvarande landskapslagstiftning om sådan finns.

6 §

Bestämmelser som inte ska tillämpas

Inom landskapets behörighet tillämpas inte lagen om transport av farliga ämnen vad gäller den lagens bestämmelser i:

1) 1 § 2 mom. 2 punkten, 1 § 5 mom., 3 § 4 och 15 punkterna 71, 73 och 74 §§,

- 2) 2 § 1 mom. 3 punkten, 42, 50, 53, 55, 58 och 60 §§, 64–70 §§ till den del de avser järnvägstransport, 72 § till den del den avser järnvägstransport, samt 91–94 §§ till den del de avser järnvägstransport,
 3) 59 § 1 mom. samt
 4) 100 §.

7 §

TFÄ-ADR-besiktningssintyg och ADR-körtillstånd

Fordonsmyndigheten beviljar sådana 17 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda TFÄ-ADR-besiktningssintyg.

Sådana i 17 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda TFÄ-ADR-besiktningssintyg som beviljats av riksmyndighet är även giltiga på Åland.

Fordonsmyndigheten arrangerar i 48 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda körtillståndsprov, som avser sådana 45 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda körtillstånd, och utfärdar i samma paragraf avsedda körtillstånd.

Sådana i 48 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda ADR-körtillstånd som beviljats av riksmyndighet är även giltiga på Åland.

Landskapsregeringen godkänner i 49 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda utbildningsgivare för ADR-körtillstånd.

Landskapsregeringen kan ordna de i 115 § i lagen om transport av farliga ämnen avsedda tillsynsuppgifterna i samband med förarexamensverksamhet enligt körkortslagen (2015:88) för Åland.

8 §

Språkkrav

Anvisningar, anteckningar och annan information som enligt lagen om transport av farliga ämnen ska finnas på transportabla tryckbärande anordningar eller produkter som används för transport av farliga ämnen och som säljs eller används på Åland ska åtminstone vara avfattade på svenska.

När organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer utför uppgifter enligt denna lag ska språkstadgandena i självstyrelselagen (1991:71) för Åland tillämpas.

9 §

Skyldigheten att göra anmälningar, lämna uppgifter, ansöka om tillstånd samt lämna rapporter och redogörelser

Skyldigheten enligt 14 § i lagen om transport av farliga ämnen för enskilda att göra anmälningar och ansöka om tillstånd till lokala polisen ska på Åland avse skyldighet att göra anmälningar till och ansöka om tillstånd hos Ålands polismyndighet.

Skyldigheten enligt 28 § i lagen om transport av farliga ämnen för besiktningssorgan att lämna uppgifter om tankar och tryckbehållare till Säkerhets- och kemikalieverket ska på Åland avse skyldighet att lämna uppgifter och göra anmälningar till landskapsregeringen.

Skyldigheten enligt 33 § 3 mom. i lagen om transport av farliga ämnen att skicka räddningsplaner till Transport- och kommunikationsverket ska på Åland avse skyldighet att skicka räddningsplaner till landskapsregeringen.

Skyldigheten enligt 49 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen att ansöka om utbildningstillstånd hos Transport- och kommunikationsverket ska på Åland avse skyldighet att ansöka om utbildningstillstånd hos landskapsregeringen.

Rättigheten enligt 50 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen för utbildare att lämna ut uppgifter till Transport- och kommunikationsverket ska på Åland avse rättighet att lämna ut uppgifter till landskapsregeringen.

Skyldigheten enligt 58 § i lagen om transport av farliga ämnen att lämna rapport till Säkerhets- och kemikalieverket ska på Åland avse skyldighet att lämna rapport till landskapsregeringen.

Skyldigheten enligt 92 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen att göra en anmälan till Transport- och kommunikationsverket ska på Åland avse skyldighet att göra en anmälan till landskapsregeringen.

Den i 94 § 3 mom. angivna ansökan om intyg för säkerhetsrådgivare ska lämnas in till landskapsregeringen som är skyldig att behandla den i enlighet med vad som föreskrivs härom i lagen om transport av farliga ämnen.

Skyldigheten enligt 117 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen för polisen att lämna i bestämmelsen avsedd redogörelse till Transport- och kommunikationsverket ska på Åland avse skyldighet att göra en anmälan till landskapsregeringen.

Skyldigheten enligt 126 § 2 mom. i lagen om transport av farliga ämnen att tillhandahålla uppgifter omfattar endast en skyldighet för landskapsregeringen att tillhandahålla uppgifter på svenska.

10 §

Myndigheters rätt att få och lämna uppgifter

Inom landskapets behörighet ska den rätt för statens myndigheter att få och lämna ut uppgifter till utomstående enligt 132 § i lagen om transport av farliga ämnen avse en motsvarande rätt för landskapsregeringen och Ålands polismyndighet att få och lämna uppgifter.

11 §

Ärendehantering och trafik- och transportregister

Landskapsregeringen ska, efter beviljad ansökan om TFÄ-ADR-godkännande, i sitt ärendehanteringssystem föra in sådana i 18 § i lagen om transport av farliga ämnen uppgifter gällande TFÄ-ADR-godkännanden på motsvarande sätt som sådana uppgifter i riket förs in i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice (FFS 320/2017). Landskapsregeringen ska efter att uppgifterna förts in i ärendehanteringssystemet, elektroniskt eller på annat sätt underrätta den som ett TFÄ-ADR-godkännande avser om att uppgifterna i fråga införts.

Fordonsmyndigheten ska efter godkänd TFÄ-ADR-besiktning i sitt ärendehanteringssystem föra in sådana i 18 § i lagen om transport av farliga ämnen uppgifter gällande TFÄ-ADR-besiktningen på motsvarande sätt som sådana uppgifter i riket förs in i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice. Fordonsmyndigheten ska efter att uppgifterna förts in i ärendehanteringssystemet elektroniskt eller på annat sätt underrätta den som TFÄ-ADR-godkännandet avser om att uppgifterna i fråga införts.

Landskapsregeringen ska i sitt ärendehanteringssystem föra in och förvalta sådana i 50 § 2 mom. i lagen om transportservice uppgifter gällande avlagda prov för ADR-körtillstånd och om beviljade ADR-körtillstånd på motsvarande sätt som sådana uppgifter i riket förs in i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice.

12 §

Avgift för trafikförseelse och påföljdsavgift

Inom landskapets behörighet och med avvikelser från vad som föreskrivs i 143 § 1 mom. i lagen om transport av farliga ämnen, tillfaller avgiften för trafikförseelse och påföljdsavgiften landskapet.

Inom landskapets behörighet ska bestämmelserna i lagen om verkställighet av böter (FFS 672/2002) tillämpas på Åland vid verkställighet i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

13 §

Straffbestämmelser

Inom landskapets behörighet ska bestämmelserna om straff för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen vilka finns i 44 kap. 13 § i strafflagen (FFS 39/1889) tillämpas på Åland.

Inom landskapets behörighet ska även bestämmelserna om straff för miljöförstöring vilka finns i 48 kap. 1, 2 och 4 §§ i strafflagen samt bestämmelserna om straff för miljöförseelse vilka finns i 48 kap. 3 § i strafflagen tillämpas på Åland.

14 §

Rättelseyrkande

En sakägare som är missnöjd med ett beslut som fattats med stöd av denna lag kan inom 30 dagar, räknat från beslutsdagen, skriftligen begära rättelse hos beslutsmyndigheten. En begäran om rättelse ska behandlas utan dröjsmål. Rättelse begärs i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen.

I fråga om beslut om TFÄ-ADR-godkännande och TFÄ-ADR-besiktning som gäller fordon samt beslut som fattats av en innehavare av specialutbildningstillstånd i ett utbildningsärende får rättelse begäras hos Fordonsmyndigheten.

Med undantag för beslut om avgift för trafikförseelse i enlighet med 141 § i lagen om transport av farliga ämnen och beslut om påföljdsavgift i enlighet med 142 § i lagen om transport av farliga ämnen får ett beslut som meddelats med stöd av denna lag verkställas även om rättelse begärts eller besvär anförts.

15 §

Besvär

Besvär över lagligheten av ett beslut som Fordonsmyndigheten fattat enligt denna lag med anledning av ett rättelseyrkande får anföras hos Ålands förvaltningsdomstol.

Besvär över lagligheten av ett beslut som landskapsregeringen fattat enligt denna lag med anledning av ett rättelseyrkande får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

16 §

Landskapsförordning

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd lagen om transport av farliga ämnen ska tillämpas på Åland oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver.

17 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen (*den upphävda lagen*) jämte ändringar.

Hänvisningar i annan landskapslagstiftning till den upphävda lagen ska avse denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

De förordningar som landskapsregeringen har utfärdat med stöd av den upphävda lagen fortsätter att gälla tills något annat föreskrivs.

18 §

Övergångsbestämmelser

Beslut, tillstånd, intyg, bemyndiganden, planer, utredningar, avtal, utseende av aktörer samt godkännanden som beviljats med stöd av den upphävda lagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den och som gäller vid ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft i enlighet med de villkor som anges i dem, om inte något annat föreskrivs nedan.

Behandlingen av ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag slutförs med iakttagande av de bestämmelser som gällde innan ikraftträdandet.

Skyldigheten enligt 9 § 2 mom. i denna lag att anmäla uppgifter om tankar och tryckbehållare till landskapsregeringen tillämpas från och med den besiktning som följer efter denna lags ikraftträdande.

Bestämmelsen i 9 § 8 mom. om ansökan om intyg för säkerhetsrådgivare börjar tillämpas sex månader efter denna lags ikraftträdande.

Den interna räddningsplan som avses i 33 § i lagen om transport av farliga ämnen ska upprättas och en ansvarig person utses inom 18 månader från denna lags ikraftträdande.

Utbildare, vilka godkänts av landskapsregeringen i enlighet med den upphävda lagen och med stöd av bestämmelser som utfärdats med stöd därav, är under utbildningstillståndets giltighetstid fortfarande behöriga för utbildningsuppgifter som avses i 49 § i lagen om transport av farliga ämnen efter denna lags ikraftträdande.

Tillsynsplaner som avses i 123 § i lagen om transport av farliga ämnen ska upprättas inom ett år från denna lags ikraftträdande.

Gällande beslut om regionala vägtransportbegränsningar för farliga ämnen som beviljats med stöd av den upphävda lagen är i kraft i 18 månader från denna lags ikraftträdande.

På förseelser som har begåtts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser om straffansvar som genom den upphävda lagen gäller innan ikraftträdandet. Om tillämpningen av denna lag skulle leda till ett lindrigare slutresultat ska detta beaktas när straffet bestäms.

2.

L A N D S K A P S L A G**om ändring av 3 § landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om växtskyddsmedel**

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** 3 § 3, 4, 5 och 7 punkterna landskapslagen (2012:41) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om växtskyddsmedel, av dessa punkter 4, 5 och 7 punkterna sådana de lyder i landskapslagen 2013/99 som följer:

3 §

Hänvisningar

Inom landskapets behörighet ska hänvisningen till

-----
3) lagen om transport av farliga ämnen (FFS 541/2023) i 3 § 1 mom. lagen om växtskyddsmedel avse landskapslagen (:) om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen,

4) livsmedelslagen (FFS 23/2006) i 3 § 2 mom. lagen om växtskyddsmedel avse landskapslagen (2023:132) om tillämpning på Åland av livsmedelslagen,

5) foderlagen (FFS 86/2008) i 3 § 2 mom. lagen om växtskyddsmedel avse landskapslagen (2022:41) om tillämpning på Åland av foderlagen,

7) lagen om skydd för växters sundhet (FFS 702/2003) i 20 § 2 mom. 1 punkten lagen om växtskyddsmedel avse landskapslagen (2021:26) om tillämpning av växtskyddslagen,

---

Denna lag träder i kraft den

3.

L A N D S K A P S L A G
om ändring av 1 § landskapslagen om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med lagtingets beslut **fogas** till 1 § 1 mom. landskapslagen (2017:37) om marknadskontrollen av vissa produkter sådant det lyder i landskapslagarna 2017/141, 2019/66, 2021/160, 2022/15, 2023/60, 2023/63 2023/74 och 2023/80 en ny 23 punkt som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om tillsyn och övervakning av om vissa produkter överensstämmer med gällande tillgänglighets- och produktssäkerhetskrav (*marknadskontroll*). Denna lag är tillämplig på den marknadskontroll som omfattas av tillämpningsområdet för följande lagstiftning, om inte något annat föreskrivs i någon av följande lagar

23) Landskapslagen (:) om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen.

Denna lag träder i kraft den

4.

L A N D S K A P S L A G
om ändring av 64 § vägtrafiklagen för Åland

I enlighet med lagtingets beslut **ändras** inledningssatsen 64 § 1 mom. och 64 § 1 mom. 4 punkten vägtrafiklagen (2023:108) för Åland som följer:

64 §

Tillämpning av vissa riksbestämmelser om fordons användning

Följande bestämmelser i rikets vägtrafiklag (FFS 729/2018) ska tillämpas på Åland med de ändringar eller tillägg som anges nedan. Ändringar i de paragrafer eller bilagor som anges nedan ska tillämpas på Åland från det att de träder i kraft i riket:

-----

4) 107–114 §§ om godstransporter. Hänvisningen i 114 § till lagen om transport av farliga ämnen (FFS 541/2023) ska avse landskapslagen (:) om tillämpning på Åland av lagen om transport av farliga ämnen.

_____

Denna lag träder i kraft den

_____

Mariehamn den

L a n t r å d

Föredragande minister

Bilaga – rikets lag om transport av farliga ämnen

Lag om transport av farliga ämnen (FFS 541/2023)

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på förberedelse inför och utförande av transporter av farliga ämnen samt på säkerställande av transportsäkerhet och skydd av transporter, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning eller internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

Denna lag tillämpas på transport av farliga ämnen

- 1) på väg,
- 2) på järnväg,
- 3) med luftfartyg inom finskt territorium och med finska luftfartyg utanför finskt territorium,
- 4) med fartyg inom finskt vattenområde och med finska fartyg utanför finskt vattenområde.

Denna lag tillämpas på transport av farliga ämnen också inom hamnområden, på flygplatser och i andra terminaler.

På transport av farliga ämnen i sådan terräng som avses i terrängtrafiklagen (1710/1995) tillämpas det som i denna lag föreskrivs om vägtransport.

På transport av farliga ämnen i det bannät för spårbinden stadstrafik som avses i spårtrafiklagen (1302/2018) tillämpas det som i denna lag föreskrivs om järnvägstransport.

2 §

Avgränsning av lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inte på

- 1) bulktransport av farliga ämnen med bulkfartyg eller transport med olje-, kemikalie- och gastankfartyg,
- 2) transport av farliga ämnen med nöjesfartyg som är under 45 meter långa,
- 3) lagring, flyttning eller annan hantering av farliga ämnen inom ett fabriks- eller upplagsområde, om åtgärden inte hör nära samman med vägtransport, järnvägstransport, fartygstransport eller lufttransport,
- 4) vägtransport av farliga ämnen inom jord- och skogsbruk med traktorer som används i jord- och skogsbruk eller fordonskombinationer som består av en traktor och ett till traktorn kopplat släpfordon, om hastigheten vid transporten är högst 40 kilometer i timmen.

Denna lag tillämpas inte på transport av farliga ämnen som utförs av Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet och inte på sådan transport av farliga ämnen med en främmande stats eller en internationell organisations transportmedel som hänför sig till internationella militära övningar eller annat militärt samarbete. Denna lag tillämpas inte heller på transporter som genomförs som sådan militär luftfart eller statlig luftfart som avses i luftfartslagen (864/2014).

3 § *Definitioner*

I denna lag avses med

1) *farliga ämnen* sådana ämnen, blandningar, lösningar, föremål, redskap och varor som på grund av sin explosions-, brand-, smitto-, strålnings- eller miljöfarlighet, antändlighet, reaktivitet, giftighet, frätande verkan eller risken för farliga reaktioner eller någon annan motsvarande egenskap vid transport kan medföra skada för människor, miljö eller egendom,

2) *transport* egentlig transport av farliga ämnen och transportförpackningar, transporttankar och transportcontainrar som innehåller farliga ämnen, temporära avbrott i färden i samband med transporten på grund av transportförhållandena och trafiken samt lastningen på transportmedlet, annan lastning, lossning och hantering samt tillfällig förvaring,

3) *vägtransport* transport med ett motordrivet fordon som har minst fyra hjul och vars konstruktiva hastighet är högre än 25 kilometer i timmen samt dess släpfordon på vägar som avses i vägtrafiklagen (729/2018) samt transport inom hamn-, upplags- och fabriksområden, flygplatser och motsvarande områden, om den hör nära samman med transporten på väg,

4) *järnvägstransport* transport på det bannät som avses i spårtrafiklagen och hanteringen av vagnar på bannätet och av transportförpackningar i terminalerna samt spårtrafik inom hamn-, upplags- och fabriksområden och motsvarande områden, om den hör nära samman med järnvägstransporten,

5) *fartygstransport* transport av styckegods med fartyg som avses i lagen om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (1686/2009) i transportförpackningar, transporttankar, transportcontainrar eller på annat motsvarande sätt,

6) *lufttransport* transport med sådana luftfartyg som avses i luftfartslagen,

7) *hamn innehavare* den som driver en hamn och hamnfunktionerna, svarar för hamntjänsterna och äger eller förvaltar hamnområdet,

8) *besiktningsorgan* ett organ som godkänts av en finsk myndighet och som har rätt att vidta åtgärder som krävs för att visa att förpackningar, tankar och containrar avsedda för transport av farliga ämnen samt tillbehör till dessa överensstämmer med kraven,

9) *direktivet om transportabla tryckbärande anordningar* Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/35/EU om transportabla tryckbärande anordningar och om upphävande av rådets direktiv 76/767/EEG, 84/525/EEG, 84/526/EEG, 84/527/EEG och 1999/36/EG,

10) *transportabel tryckbärande anordning* tryckbehållare, tryckbärande tankar och andra tryckbärande anordningar samt deras ventiler och andra tillbehör enligt artikel 2.1 i direktivet om transportabla tryckbärande anordningar,

11) *pi-märke* det märke enligt artikel 15 i direktivet om transportabla tryckbärande anordningar som visar att en transportabel tryckbärande anordning överensstämmer med kraven på bedömning av överensstämmelse,

12) *marknadskontroll* den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av marknadskontrollmyndigheterna för att säkerställa att de produkter som används för transport av farliga ämnen överensstämmer med kraven i denna lag och inte utgör en risk för hälsa, säkerhet eller andra aspekter av skyddet av allmänintresset,

13) *produkt* som används för transport av farliga ämnen förpackningar, tankar och bulkcontainrar som används för transport av farliga ämnen,

14) *ADR-överenskommelsen* överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR) (FördrS 23/1979),

15) *RID-bestämmelserna* de bestämmelser om internationella järnvägstransporter av farligt gods som ingår i bilag C till konventionen om internationell järnvägstrafik (COTIF) (FördrS 51–52/2006),

16) *SOLAS-konventionen* 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (FördrS 11/1981),

17) *IMDG-koden* den kod som anges i kapitel VII del A regel 1 i bilagan till SOLAS-konventionen och som innehåller bestämmelser om transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg,

18) *INF-gods* sådant gods som anges i kapitel VII del D regel 14 i bilagan till SOLAS-konventionen och som innehåller bestrålat kärnbränsle, plutonium eller högaktivt radioaktivt avfall i förpackad form som transporteras i enlighet med IMDG-koden på ett fartyg,

19) *ICAO-TI-bestämmelserna* de tekniska bestämmelser om lufttransport av farliga ämnen som med stöd av konventionen angående internationell civil luftfart (FördrS 11/1949) publiceras som standarder,

20) *säkerhetsrisk* en risk för verksamhet som är straffbar enligt lag och som syftar till att äventyra säkerheten vid transport av farliga ämnen eller den allmänna säkerheten,

21) *skyddsåtgärder* åtgärder och förfaranden i syfte att avvärja säkerhetsrisker och förhindra stöld och annat uppsåtligt missbruk av de farliga ämnen som transporteras,

22) *bulkcontainer* andra än i 1972 års internationella konvention om säkra containrar (FördrS 111/1999) avsedda containrar som används för transport av fasta ämnen i direkt kontakt med containerns innerväggar.

4 §

Tillämpning av internationella överenskommelser på inrikes transporter

ICAO-TI-bestämmelserna tillämpas också på inrikes lufttransporter och IMDG-koden på inrikes fartygstransporter, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

2 kap.

Allmänna säkerhetsprinciper

5 §

Skyldighet att känna till krav

Den som bedriver transport av farliga ämnen eller annan verksamhet som anknyter till sådan transport ska känna till de krav som gäller för verksamheten enligt denna lag och enligt vad som föreskrivs eller bestäms med stöd av den.

6 §

Aktsamhets- och försiktighetsplikt

Behövlig aktsamhet och försiktighet ska iakttas vid transport av farliga ämnen och i annan anknytande verksamhet, med beaktande av det ämne som transporteras, dess mängd och farlighet samt transportformen.

Vid transport av farliga ämnen ska förpackaren, avsändaren, avlastaren, lastaren, transportören, föraren och mottagaren samt andra som påverkar säkerheten för sin del se till att de åtgärder vidtas som behövs för att förebygga olyckshändelser och minimera deras eventuella skadeverkningar för människor, miljö eller egendom.

7 §

Transportförbud

Om ett farligt ämne inte är klassificerat, om föreskrivna uppgifter om ämnet inte har lämnats, om transportmedlet eller transportsättet inte är säkert eller om transporten i övrigt inte genomförs säkert på ett sådant sätt som avses i denna lag får ämnet inte transporteras.

3 kap. Klassificering, märkning och transportinformation

8 §

Klassificering av farliga ämnen

Ämnets farliga egenskaper ska identifieras för transporten. Ett farligt ämne får inte överlämnas för transport eller transporteras om ämnets egenskaper är för farliga för transport.

För att säkerställa transportsäkerheten ska farliga ämnen klassificeras enligt sina farliga egenskaper i den klass som motsvarar ämnets egenskaper. Klasserna är

- Klass 1 Explosiva ämnen och föremål
- Klass 2 Gaser
- Klass 3 Brandfarliga vätskor
- Klass 4.1 Brandfarliga fasta ämnen, självreaktiva ämnen, polymeriserande ämnen och fasta okänsliggjorda explosivämnen
- Klass 4.2 Självantändande ämnen
- Klass 4.3 Ämnen som utvecklar brandfarlig gas vid kontakt med vatten
- Klass 5.1 Oxiderande ämnen
- Klass 5.2 Organiska peroxider
- Klass 6.1 Giftiga ämnen
- Klass 6.2 Smittförande ämnen
- Klass 7 Radioaktiva ämnen
- Klass 8 Frätande ämnen
- Klass 9 Övriga farliga ämnen och föremål

En benämning baserad på ämnets klassificering samt andra uppgifter för identifiering, utifrån vilka ämnets transportkrav kan bestämmas, ska användas vid transporten.

Farliga ämnen med egenskaper som vid transport medför allvarlig fara för människor, miljö eller egendom får överlämnas för transport och transporteras endast om den behöriga myndigheten utifrån sina provresultat och annan behövlig information har säkerställt att det farliga ämnet lämpar sig för transport och har klassificerat det eller fastställt ämnets klass och benämning.

Transport- och kommunikationsverket får meddela föreskrifter om transportklasser, klassificeringskriterier, klassificeringsmetoder och klassificeringsdokument för farliga ämnen, om prover, test och andra förfaranden i samband med klassificeringen som behövs för att identifiera ämnets egenskaper och bestämma identifierande uppgifter och transportkrav, om transportbenämningar och andra klassificeringsuppgifter, om de transportvillkor som hänför sig till klassificeringen samt om ämnen som är förbjudna att transportera eller som kräver en klassificering och en benämning som bestäms av en myndighet.

9 §

Märkning av varningsinformation

För att säkerställa säkra transporter och med tanke på olyckor ska förpackningar, tankar och containrar som överlämnas för transport och innehåller farliga ämnen samt transportmedel och andra transportenheter som används för vägtransport eller järnvägstransport av farliga ämnen med en lämplig metod tydligt förses med märkningar och märken för identifiering av ämnets och lastens farlighet.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om den märkning, det märkningssätt och den märkningsmetod som avses i 1 mom. samt om märkningarnas och märkenas tekniska detaljer.

10 §

Uppgifter om farliga ämnen och andra uppgifter som behövs för transporten

Tydligt angivna klassificeringsuppgifter om de farliga ämnen som transporteras samt de övriga viktigaste uppgifterna om transporten ska för säkerställande av tillbörlig hantering och med tanke på olyckor eller tillbud medfölja transporten.

Uppgifter om ämnets mängd, transportsättet, försändelsens överensstämmelse med kraven och om förpackning, lastning, stuvning och andra motsvarande omständigheter i samband med säkring och transport av försändelser och last samt andra uppgifter som behövs för att säkerställa en säker transport ska medfölja transporten eller förmedlas för transporten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om de uppgifter om ämnet och transporten av det som ska medfölja eller förmedlas vid transporten, om sättet att ange uppgifterna samt om uppgifternas och handlingarnas tekniska detaljer, elektronisk förmedling av uppgifter och bevarande av uppgifter.

11 §

Transportinformation i elektroniskt format och bevarande av transportinformation

Uppgifter om det farliga ämnet och andra uppgifter som behövs för transporten samt de handlingar som innehåller denna information får vara elektroniska om de metoder som används för att verifiera, lagra och bearbeta data uppfyller kraven på så sätt att informationen har samma beviskraft och finns tillgänglig under transporten på samma sätt som handlingar på papper.

Avsändaren och transportören eller vid fartygstransporter avlastaren, avsändaren och transportören ska bevara de handlingar som innehåller transportinformationen eller motsvarande elektroniska uppgifter i minst tre månader efter avsändandet eller transporten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare tekniska föreskrifter om transportinformation som förmedlas och bevaras elektroniskt och om handlingar som innehåller sådan information samt om uppgifternas förmedlingssätt och bevarande.

4 kap.**Säkerhetskrav för transporter och transportmedel**

12 §

Transportsätt

Farliga ämnen ska överlämnas för transport och transporteras på behörigt sätt utifrån ämnets farliga egenskaper i en sluten förpackning eller tank som till konstruktionen med sina anordningar och sin utrustning lämpar sig för ämnet. Fasta farliga ämnen får transporteras löst i en container och i lastutrymmet i ett fordon eller en vagn, och anordningar, maskiner, redskap och andra föremål som innehåller farliga ämnen får transporteras utan förpackning i en vagg, korg eller hanteringsanordning eller på annat sätt oförpackade, om läckage av det farliga ämnet till följd av temperatur, fuktighet, tryckförändringar eller andra krafter som inverkar i sedvanliga transportförhållanden har förhindrats.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare tekniska föreskrifter om tillåtna ämnesspecifika transportsätt, förpackningssätt, förslutningssätt och övrig användning av förpackningar, tankar och containrar, transport av oförpackade varor och transport i bulk samt andra detaljer när det gäller transportsättet.

13 §

Last

En last som innehåller farliga ämnen ska lastas, stuvras och lossas på ett säkert sätt som inte medför fara. Lasten ska placeras, fästas eller på annat sätt säkras på ett tryggt sätt i transportmedlet och i lastutrymmet så att de krafter som inverkar vid normala transporter inte orsakar fara på grund av ämnet eller till följd av att ämnet läcker ut eller att lasten lossnar eller förflyttar sig.

Förpackningar, tankar och containrar ska separeras från varandra och från den övriga lasten om egenskaperna hos de farliga ämnen som finns i förpackningarna, tankarna och containrarna förutsätter det. Vid en ändamålsenlig placering ska farans art beaktas. Dessutom ska det på ett ändamålsenligt sätt säkerställas att skyddsavstånd, ventilation, temperaturkontroll och brandförebyggande åtgärder är tillräckliga och att andra särskilda åtgärder som den transporterade lasten kräver vidtas.

I samband med hanteringen av lasten är det förbjudet att röka och göra upp öppen eld.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om lastning, stuvning, separering, användning av lastutrymmet, lastens placering, fästning, säkring, separering, lossning, särskilda åtgärder som lasten kräver och detaljerade säkerhetsåtgärder i samband med dessa.

14 §

Hantering av last vid vägtransport

Under parkering som behövs vid vägtransporter ska fordonet övervakas eller parkeras på en säker plats, om det farliga ämnet kan medföra fara under den tid som fordonet är parkerat. Om ämnets art eller mängd kan medföra fara får fordonet inte parkeras i en tätort eller på en livligt trafikerad plats ens för underhållsåtgärder, förutom i tvingande situationer. Den lokala polisen ska underrättas om långvarigare parkering som behövs i tvingande situationer.

Farliga ämnen får inte vid vägtransport lastas eller lossas på allmän plats i tätort utan tillstånd av den lokala polisen eller på allmän plats utanför tätort utan anmälan till den lokala polisen, om lastningen eller lossningen kan medföra fara för människor, miljö eller egendom. Avsändaren och transportören ska tillsammans försäkra sig om att tillståndet beviljats eller anmälan gjorts innan försändelsen överlämnas för transport och före transporten. Tillstånd eller anmälan krävs inte om

1) lastningen eller lossningen av säkerhetsskäl är brådskande och nödvändig,

2) det för lagring, förvaring, användning eller hantering av ämnena på lastnings- eller lossningsplatsen finns ett sådant myndighetstillstånd eller har gjorts en sådan myndighetsanmälan som krävs enligt någon annan lag.

Utifrån tillståndsansökan eller anmälan får polisen för den planerade lastningen eller lossningen bestämma om begränsningar som behövs för en säker hantering av ämnen och vid behov bestämma om försiktighetsåtgärder som verksamheten förutsätter. Polisen får förbjuda lastning eller lossning som på den avsedda platsen och vid den avsedda tidpunkten kan anses medföra uppenbar fara som inte kan avvärijas med de begränsningar eller försiktighetsåtgärder som bestämts.

Närmare bestämmelser om tillstånds- och anmälningsförfarandet, om de uppgifter som krävs i tillståndsansökningar och anmälningar samt om de tidsfrister som ska iakttas när tillstånd söks och anmälningar lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare ämnesspecifika föreskrifter om det praktiska genomförandet av övervaknings- och parkeringskraven samt om ämnen och ämnesmängder som förutsätter tillstånd eller anmälan för lastning och lossning.

15 §

Anvisningar och utrustning för olyckor, tillbud och nödsituationer

Säkerhetsanvisningar på ett språk som besättningen förstår ska finnas lätt tillgängliga vid transporten, och de ska innehålla förhållningsregler för besättningen i fall av olyckor, tillbud och nödsituationer samt information om särskilda faror som kan förekomma vid olyckor, tillbud eller nödsituationer.

För att uppfylla kravet i 1 mom. ska fartyg som transporterar INF-gods ha en beredskapsplan godkänd av den behöriga myndigheten. Beslut om godkännande av beredskapsplaner för finska fartyg fattas av Transport- och kommunikationsverket.

Behövlig personlig skyddsutrustning, tillräcklig brandsläckningsutrustning och annan utrustning för olyckor, tillbud och nödsituationer samt annan utrustning för transport av ämnet i fråga ska medföras lätt tillgänglig under transporten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om säkerhetsanvisningar och beredskapsplaner, deras innehåll och form samt den utrustning som krävs vid transporten och placeringen av den.

16 §

Transportmedel

För transport av farliga ämnen får endast sådana fartyg, luftfartyg, transportenheter, fordon och vagnar användas som är lämpliga för transporten i fråga, som överensstämmer med de bestämmelser och föreskrifter som rör transporten och som är säkra för den avsedda användningen. De transportmedel och de lastutrymmen som används för transporterarna ska till sin konstruktion, sitt skick, sina tekniska egenskaper och sin utrustning vara ändamålsenliga för transport av farliga ämnen.

Farliga ämnen får i transportmedel transporteras endast i utrymmen som är lämpliga för transport av ämnet i fråga med det transportsätt som används. Användning av lastutrymmen och andra utrymmen i transportmedel för transport av farliga ämnen samt mängden farliga ämnen i transportmedel ska begränsas, om ämnets farliga egenskaper vid det transportsätt som används eller transporten i övrigt kan medföra fara.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om särskilda konstruktioner, utrustningar och tekniska egenskaper hos transportmedel och lastutrymmen som är lämpliga för transport av farliga ämnen och om begränsning av ämnen eller mängder av ämnen.

17 §

Godkännande och besiktning av fordon för transport av farliga ämnen

Med avseende på användning för vägtransport av farliga ämnen ska tankfordon, fordon som transporterar tankar och fordon som transporterar explosiva ämnen och föremål för säkerställande av skicket och överensstämmelsen med tekniska krav vara godkända för transport av farliga ämnen (*TFÄ-ADR-godkännande*) och vara periodiskt besiktade (*TFÄ-ADR-besiktning*).

Fordon som godkänts i TFÄ-ADR-besiktningen beviljas ett intyg som ger rätt att transportera farliga ämnen. Vid TFÄ-ADR-besiktningen kan giltighetstiden för intyget förlängas eller ett nytt intyg beviljas. Intyget ska förvaras i transportenheten.

Transport- och kommunikationsverket kan bevilja befrielse från den TFÄ-ADR-besiktning som ett typgodkänt fordon ska genomgå inför det första TFÄ-ADR-godkännandet, om myndigheten har fått en tillräcklig försäkran om att fordonet uppfyller de krav som gäller fordonets konstruktion. Efter det första TFÄ-ADR-godkännandet ska fordonet TFÄ-ADR-besiktas årligen.

Om ett fordon på grund av tekniska brister eller fordonets skick inte godkänns i TFÄ-ADR-besiktningen ska det underkännas. Ett fordon som har underkänts kan godkännas vid en efterkontroll. Efterkontrollen ska utföras inom en månad på samma verksamhetsställe som underkänt fordonet. Vid efterkontrollen kontrolleras de kontrollobjekt där fel eller brister konstaterades vid TFÄ-ADR-besiktningen eller vid föregående efterkontroll. Om TFÄ-ADR-godkännandet, TFÄ-ADR-besiktningen eller efterkontrollen avbryts av en i 156 § i fordonslagen (82/2021) avsedd anledning, får det avbrutna TFÄ-ADR-godkännandet eller den avbrutna TFÄ-ADR-besiktningen eller efterkontrollen slutföras på samma verksamhetsställe inom högst en månad efter TFÄ-ADR-godkännandet eller TFÄ-ADR-besiktningen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om förutsättningarna för TFÄ-ADR-godkännanden och godkännande vid TFÄ-ADR-besiktning av fordon, om tekniska krav, tidsfrister, kontrollobjekt och kontrollmetoder vid utförandet av godkännandet och besiktningen, om intygets form, innehåll och giltighetstid och om fordon som kan befrias från TFÄ-ADR-besiktning.

18 §

Anmälan och registrering av uppgifter om TFÄ-ADR-godkännande och TFÄ-ADR-besiktning

Den som beviljar TFÄ-ADR-godkännanden och den som utför TFÄ-ADR-besiktningar ska föra in uppgifter om fordonets TFÄ-ADR-godkännande och TFÄ-ADR-besiktning i det trafik- och transportregister som avses i lagen om transportservice (320/2017).

19 §

Påvisande av överensstämmelse med kraven vid TFÄ-ADR-godkännande

Vid TFÄ-ADR-godkännande kan överensstämmelse med kraven visas

1) genom ett av den som ansöker om godkännande inlämnat intyg om EU- eller EG-typgodkännande som utfärdats av en godkännandemyndighet i en EES-stat eller i landskapet Åland eller en godkännandemärkning som visar ett godkännande enligt ett sådant intyg,

2) genom ett intyg om E-typgodkännande som utfärdats av en godkännandemyndighet i en stat som tillämpar E-reglementet i fråga eller genom en godkännandemärkning som visar ett godkännande enligt ett sådant intyg, eller

3) genom tillverkarens utredningar eller tillverkarens mätningar, kalkyler eller provningar som baserar sig på förfaranden som används allmänt, när tillverkarens mätningar, kalkyler eller provningar är allmänt godkända i EES-stater som sätt att visa överensstämmelse med kraven eller när den som beviljar godkännande kan förvissa sig om att fordonet, systemet, komponenten, den separata tekniska enheten, delen eller utrustningen uppfyller kraven på överensstämmelse utifrån den dokumentation som tillverkaren lämnat in.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om innehållet i de mätningar, kalkyler eller provningar som behövs för att visa överensstämmelse med kraven samt om när överensstämmelse med kraven kan visas på de sätt som avses i 1 mom. 3 punkten.

20 §

Förhandsgodkännande, tillstånd och förhandsanmälan

Innan ett ämne överlämnas för transport ska avsändaren och vid fartygs-transporter avlastaren eller avsändaren försäkra sig om att godkännande eller tillstånd för transporten har inhämtats hos den behöriga myndigheten om transporten medför allvarlig fara för människor, miljö eller egendom.

För transport av radioaktiva ämnen ska avsändaren och vid fartygstransporter avlastaren eller avsändaren innan ämnet överlämnas för transport försäkra sig om att

1) den behöriga myndighetens godkännande för transport på särskilda villkor har inhämtats när sedvanliga transportkrav inte kan tillämpas på en transport eller när en försändelse innehåller ämnen där aktiviteten eller mängden radioaktiv förorening är stor,

2) en förhandsanmälan om transport görs till den behöriga myndigheten om försändelsen under transporten kan medföra fara för människor, miljö eller egendom.

För godkännande och tillstånd ska ansökan innehålla uppgifter om transporten, det ämne som transporteras, genomförandet av de åtgärder och särskilda försiktighetsåtgärder som behövs vid transporten samt uppgifter och redogörelser som visar att transporten är säker. I intyget om godkännande bekräftar den behöriga myndigheten att de säkerhetskrav som tillämpas på transporten är uppfyllda. För att säkerställa säkerheten kan beslutet om godkännande förenas med villkor som gäller transporten och det ämne som transporteras.

Förhandsanmälan ska innehålla tillräckliga uppgifter för att försändelsen ska kunna identifieras samt uppgifter om transporten och det ämne som transporteras. Ingen separat anmälan förutsätts om de uppgifter som krävs för transporten har lämnats i en i 3 mom. avsedd ansökan.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare ämnesspecifika och tekniska föreskrifter om förhandsgodkännande för transport, tillstånd, förhandsanmälan, sådana ämnen, försändelser och transportsituationer som förutsätter godkännande, tillstånd eller anmälan, innehållet i ansökan om godkännande, i intyg om godkännande och i anmälan samt tekniska detaljer och villkor för ansökan om godkännande och tillstånd och lämnande av anmälan.

21 §

Tillstånd för lufttransport av farliga ämnen

Den som utför lufttransport av farliga ämnen ska ha tillstånd för lufttransport av farliga ämnen.

Tillstånd krävs dock inte om det är fråga om

1) ett ämne som i enlighet med kraven på luftfartygs luftvärdighet eller flygverksamhet ska transporteras i luftfartyget,

2) ett ämne som passagerare eller besättningsmedlemmar får transportera i sitt bagage eller annars medföra,

3) ett ämne avsett att säljas till eller användas av passagerarna under flygresan,

4) ett ämne avsett för behandling av en patient under flygresan med transportörens godkännande eller annars på specialvillkor,

5) ett annat i Europeiska unionens lagstiftning eller i en förpliktelse i en internationell överenskommelse som är bindande för Finland avsett farligt ämne som har lämnats utanför tillämpningsområdet för den reglering som gäller för transport av farliga ämnen på grund av sitt särskilda användningsändamål eller sin särskilda art.

Transport- och kommunikationsverket fattar beslut om beviljande av tillstånd till finska transportörer och till utländska transportörer som inte har ett tillstånd beviljat av en behörig myndighet i hemstaten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om detaljerna i samband med tillståndskravet samt ämnesspecifika eller i övrigt detaljerade föreskrifter om de i 2 mom. avsedda fall där inget tillstånd krävs.

22 §

Förutsättningar för beviljande av tillstånd för lufttransport av farliga ämnen

En förutsättning för beviljande av ett i 21 § avsett tillstånd är att den sökande med hjälp av sin utbildning, givna anvisningar och tillgängliga luftfartyg och metoder kan garantera säkerheten vid hanteringen och transporten av farliga ämnen i alla skeden av lufttransporten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om de tekniska detaljerna för ansökan om och beviljande av tillstånd.

5 kap.**Säkerhetskrav för förpackningar, tankar och containrar**

23 §

Säkra förpackningar, tankar och containrar

Förpackningar, tankar och containrar som används för transport av farliga ämnen ska konstrueras, tillverkas, utrustas, besiktas, provas och märkas så att de tål normal påfrestning och belastning vid transporten och så att de även i övrigt är säkra att användas för transport. Förpackningar, tankar och containrar ska vara tillverkade av material med tekniska egenskaper som lämpar sig för användningsförhållandena. De ska ha den utrustning och de tillbehör för att säkerställa säker användning som krävs för användningsändamålet, och dessa ska vara tillräckliga och fungera korrekt.

Förpackningar, tankar och containrar samt deras utrustning och tillbehör ska kunna användas säkert i de planerade användningsförhållandena. De ska användas, underhållas och vid behov rekonditioneras så att de inte äventyrar någons hälsa, säkerhet, egendom eller miljön.

Närmare bestämmelser om den allmänna drifttemperatur för förpacknings-, tank- och containermaterial som hör samman med användningsförhållandena samt om märkning av den får utfärdas genom förordning av statsrådet. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare tekniska föreskrifter om konstruering, tillverkning, utrustning, besiktning, provning, märkning, användning, underhåll och rekonditionering av förpackningar, tankar och containrar, om deras konstruktion, material och användningsförhållanden samt om relaterade tekniska förfaranden.

24 §

Överensstämmelse med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar

Överensstämmelse med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar avsedda för transport av farliga ämnen inklusive ventiler och tillbehör som är nödvändiga för säkerheten ska visas genom en bedömning av överensstämmelse och ett godkännande som beviljas utifrån bedömningen. Godkännandet kan beviljas för en viss tid.

Vid behov ska den fortlöpande överensstämmelsen med kraven för förpackningar, tankar och bulkcontainrar som tagits i bruk visas genom periodiska besiktningar som utförs av ett besiktningsorgan.

Ett intyg eller annat motsvarande dokument ska utfärdas om påvisad överensstämmelse med kraven, och av intyget eller dokumentet ska det framgå att förpackningen, tanken eller bulkcontainern bedömts, besiktats och uppfyller kraven på konstruktion, tillverkning och besiktning. Förpackningar, tankar och bulkcontainrar ska förses med tillverkningsmärkning och en märkning som intygar överensstämmelse med kraven. Transportabla tryckbärande anordningar ska dessutom märkas med ett pi-märke för transportabla tryckbärande anordningar, försett med besiktningsorganets identifikationsnummer.

Närmare bestämmelser om påvisande och bedömning av överensstämmelse som avses i direktivet om transportabla tryckbärande anordningar och om relaterade åtgärder, dokumentation och märkningar får utfärdas genom förordning av statsrådet. Transport- och kommunikationsverket får i övrigt meddela närmare föreskrifter om påvisande av överensstämmelse, utförande av bedömning av överensstämmelse, bedömningsförfarandet, besiktningar samt tekniska metoder och förfaranden, förnyande och upphävande av godkännanden samt deras giltighetstid, märkningar, märkningssätt, uppgifter som ska anges, dokumentation och intyg.

25 §

Förpackningars, tankars och bulkcontainrars konstruktion

Förpackningar, tankar och bulkcontainrar avsedda för transport av farliga ämnen får endast tillverkas i enlighet med ett godkännande som beviljats efter en bedömning av konstruktionens och tillverkningens överensstämmelse med kraven, och under godkännandets giltighetstid.

För att garantera överensstämmelsen med kraven ska besiktningsorganet säkerställa kvaliteten på tillverkning och rekonditionering samt provning i samband med dessa. Det besiktningsorgan som beviljat godkännandet för en tryckbehållare eller en tank ska övervaka tillverkningen av tryckbehållaren eller tanken eller på annat sätt försäkra sig om att tillverkningen överensstämmer med kraven.

Uppgifter om konstruering, konstruktion, tillverkning och provning i samband med dessa ska inkluderas i den tekniska dokumentation som visar att de tekniska kraven uppfylls. Innehavaren av ett godkännande för en förpackning eller en tank ska bevara intyget eller dokumentet om godkännande under hela den tid som produkten tillverkas och en tillräckligt lång tid efter att tillverkningen upphört för att möjliggöra senare kontroll, bedömning och övervakning av överensstämmelsen med kraven.

Användare ska ha tillgång till uppgifter med vars hjälp de kan försäkra sig om att produkten är ändamålsenlig och säker för den planerade transporten av farliga ämnen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om godkännandets giltighetstid, säkerställandet och övervakningen av tillverkning, rekonditionering och provning, den tekniska dokumentationen, intygen och bevarandet av dem samt om de uppgifter som är tillgängliga för användare.

26 §

Användning av förpackningar, tankar och containrar

Förpackningar, tankar och containrar får användas för transport av farliga ämnen om de är av god kvalitet, lämpliga för användningsändamålet och ändamålsenliga så att de tål stötar och påfrestningar som uppstår vid normal transport samt kemisk och eventuell annan påverkan av det ämne som transporteras, och inte reagerar med innehållet på ett farligt sätt eller bildar farliga föreningar med innehållet.

Ett villkor för fortsatt användning av förpackningar, tankar och containrar är på behörigt sätt genomgångna periodiska besiktningar och provningar, om inte en säker användning äventyras på grund av en olycka eller någon annan omständighet som kräver rekonditionering eller andra åtgärder som garanterar säkerheten. Ägaren eller innehavaren ska under den tid som produkten används bevara den giltiga tekniska dokumentationen över de periodiska besiktningarna och provningarna för att det ska vara möjligt att senare bedöma och övervaka överensstämmelsen med kraven.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare ämnesspecifika eller i övrigt detaljerade föreskrifter om förpackningars, tankars och

containrars lämplighet för transport, användningen av dem, tidsfristerna för besiktningar samt om den tekniska dokumentationen och bevarandet av den.

27 §

Alternativa lösningar och tekniska specifikationer för förpackningar, tankar och bulkcontainrar

För att beakta den vetenskapliga och tekniska utvecklingen får en myndighet godkänna alternativa lösningar och tekniska specifikationer som avviker från konstruktions-, tillverknings- och provningskraven på förpackningar, tankar och bulkcontainrar. Beslutet om godkännande fattas av

1) Säkerhets- och kemikalieverket när det gäller andra förpackningar, tankar och bulkcontainrar än sådana förpackningar och tankar som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen,

2) Strålsäkerhetscentralen när det gäller förpackningar och tankar som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen.

För godkännande förutsätts att

1) det är fråga om en nödvändig avvikande teknisk lösning eller ett specialfall,

2) det är fråga om ett fall där den behöriga myndigheten enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller enligt Europeiska unionens lagstiftning har möjlighet att godkänna alternativa lösningar och tekniska specifikationer,

3) förpackningen, tanken eller bulkcontainern uppfyller de minimikrav på konstruktion, tillverkning och provning som transportsäkerheten och överensstämmelsen med kraven förutsätter,

4) minst motsvarande hållfasthet och säkerhet vid transportanvändning uppnås med hjälp av de alternativa lösningarna och tekniska specifikationerna som med de krav som annars iakttas.

Säkerhets- och kemikalieverket och Strålsäkerhetscentralen ska underrätta Transport- och kommunikationsverket om alternativa lösningar och tekniska specifikationer som de godkänt.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om avvikande lösningar, krav, tekniska specifikationer och deras innehåll som förutsätts för beaktande av den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.

28 §

Skyldighet att lämna uppgifter om tankar och tryckbehållare till Säkerhets- och kemikalieverket

I Finland registrerade ägare eller innehavare av tankar och tryckbehållare ska anmäla tankar och tryckbehållare med en volym som överstiger 450 liter och som tas i bruk i Finland för transport av farliga ämnen till besiktningsorganet och begära att organet underrättar Säkerhets- och kemikalieverket. Anmälan ska innehålla tankens eller tryckbehållarens tekniska data och uppgifter om tillverkaren, ägaren och innehavaren.

Det besiktningsorgan som besiktat en sådan tank eller tryckbehållare som avses i 1 mom. ska komplettera anmälan med uppgifter om besiktningen och lämna alla uppgifter om tanken eller tryckbehållaren till Säkerhets- och kemikalieverket efter besiktningen. Om besiktningarna har utförts utanför Finland är den i 1 mom. avsedda ägaren eller innehavaren skyldig att komplettera och lämna in uppgifterna.

Den ägare eller innehavare som gör anmälan ska underrätta Säkerhets- och kemikalieverket om uppgifterna ändras och om tanken eller tryckbehållaren tillfälligt eller permanent tas ur bruk så att den inte längre används för transport av farliga ämnen. När tankar eller tryckbehållare som tagits ur transportbruk på nytt tas i bruk för transport av farliga ämnen ska Säkerhets- och kemikalieverket underrättas om detta.

Närmare bestämmelser om de typer av tankar och tryckbehållare som ska anmälas, om vilka uppgifter som ska lämnas, om sättet att lämna uppgifterna och om ändring, komplettering och radering av uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 kap. Tillfällig förvaring

29 §

Förutsättningar för tillfällig förvaring

Farliga ämnen får förvaras tillfälligt endast på grund av byte av transportform eller transportmedel eller när transporten i övrigt nödvändigtvis kräver tillfällig förvaring. Under tillfällig förvaring ska transportören på begäran av tillsynsmyndigheten visa upp handlingar där transportens avsändnings- och mottagningsplats framgår. Transportförpackningar och transporttankar får inte öppnas under den tillfälliga förvaringen, med undantag av eventuella inspektioner utförda av tillsynsmyndigheten.

30 §

Plats för tillfällig förvaring

Farliga ämnen får förvaras tillfälligt endast på platser för tillfällig förvaring i bannätet, inom hamnområden, på flygplatser, i andra terminaler och på motsvarande platser för tillfällig förvaring med en intern räddningsplan. Interna räddningsplaner krävs dock inte på flygplatser.

Endast sådana mängder farliga ämnen som är motiverade med tanke på transportverksamheten och som garanterat kan förvaras säkert får transporteras och förvaras tillfälligt på platser för tillfällig förvaring.

På platser för tillfällig förvaring ska utförandet av de uppgifter som transporten och hanteringen av försändelser och laster i samband med transporten förutsätter ordnas och planeras så att de farliga ämnena inte äventyrar hälsa, säkerhet, egendom eller miljö.

För att förebygga olyckor ska ändamålsenlig ordning säkerställas på platser för tillfällig förvaring. För farliga ämnen och lasttransportenheter som innehåller farliga ämnen ska platser och områden anvisas på ett sådant sätt att arrangemanget inte förorsakar olägenhet för människor, miljö och egendom. Platserna och områdena ska märkas ut tydligt eller deras ändamålsenliga ordning säkerställas på något annat sätt.

Närmare bestämmelser om transport och tillfällig förvaring på en plats för tillfällig förvaring samt om platser och områden som ska anvisas för farliga ämnen och lasttransportenheter på platser för tillfällig förvaring får utfärdas genom förordning av statsrådet.

31 §

Placering av försändelser och lasttransportenheter med farliga ämnen på platser för tillfällig förvaring

På platser för tillfällig förvaring i bannätet, inom hamnområden, på flygplatser och i andra terminaler samt på andra motsvarande platser för tillfällig förvaring ska försändelser och lasttransportenheter som innehåller farliga ämnen förvaras på områden och platser anvisade för dem. Placeringen ska vara sådan att ämnena inte medför fara.

Närmare bestämmelser om det praktiska genomförandet av den tillfälliga förvaringen, om förvaring, placering och separering av farliga ämnen och lasttransportenheter samt om andra ämnesspecifika förfaranden och tekniska detaljer vid tillfällig förvaring får utfärdas genom förordning av statsrådet.

32 §

Beredskap att avvärja olyckor på platser för tillfällig förvaring

Inom hamnområden, på flygplatser, på platser för tillfällig förvaring i bannätet och i andra terminaler samt på andra motsvarande platser för tillfällig förvaring ska det finnas tillräckliga arrangemang och åtgärder som skyddar mot följderna av olyckor eller förebygger olyckor på ett sådant sätt att konsekvenserna av eventuella olyckor eller missöden kan minimeras. På dessa platser ska det också ses till att farliga ämnen i händelse av olyckor och missöden kan samlas upp eller oskadliggöras på lämpligt sätt.

Åtgärderna för att förebygga olyckor ska vara planmässiga och systematiska samt grunda sig på att verksamhetens risker identifieras och målen för att begränsa riskerna och handlingssätten anges. Åtgärdernas utfall och effekt ska följas och utvärderas fortlöpande, och vid behov ska korrigerande åtgärder vidtas.

Närmare bestämmelser om beredskap att avvärja olyckor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

33 §

Intern räddningsplan och ansvarig person

På platser för tillfällig förvaring ska en intern räddningsplan upprättas innan den tillfälliga förvaringen inleds, och planen ska revideras när verksamheten förändras betydligt. En intern räddningsplan upprättas

1) för ett hamnområde där farliga ämnen förvaras tillfälligt i samband med fartygstransporter, av hamninnehavaren tillsammans med dem som utför lasthanteringstjänster i hamnen,

2) för en plats i bannätet där vagnar som innehåller farliga ämnen lastas eller lossas i samband med transporten, där transporttankar för farliga ämnen fylls eller töms inne i vagnar eller där vagnar som innehåller farliga ämnen annars hanteras eller tillfälligt förvaras i samband med transporten, av bannätsförvaltaren tillsammans med dem som bedriver järnvägstrafik och andra som bedriver verksamhet på området,

3) för andra platser än sådana som avses i 1 och 2 punkten, av den som tillfälligt förvarar farliga ämnen.

En intern räddningsplan ska innehålla

1) en redogörelse för de ämnen som förvaras och deras farliga egenskaper,

2) en redogörelse för identifierade olyckrisker och konsekvenserna av eventuella olyckor,

3) en plan över åtgärder som ska vidtas vid olyckor,

4) en beskrivning av åtgärderna för att förebygga verkningarna och minimera följderna av eventuella olyckor, och

5) för ordnandet av övningar inför nödsituationer en plan med övningar som ska ordnas regelbundet för att säkerställa att den interna räddningsplanen fungerar.

Den interna räddningsplanen ska skickas till Transport- och kommunikationsverket innan verksamheten inleds och när planen revideras.

Innan en intern räddningsplan godkänns ska Transport- och kommunikationsverket ge räddningsmyndigheten, den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket, kommunen och vid behov andra myndigheter möjlighet att framföra sina åsikter om planen och efter godkännandet hålla planen tillgänglig för dem.

Den som upprättar en intern räddningsplan ska för den plats som avses i 1 mom. utse en person som är ansvarig för den tillfälliga förvaringen. Den ansvariga personen ska känna till verksamheten och kraven vid tillfällig förvaring samt förutsättningarna för en säker verksamhet.

Närmare bestämmelser om upprättandet av, innehållet i och översynen av interna räddningsplaner får utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §

Säkerhetsutredning för hamnområde

Ett hamnområde ska ha en säkerhetsutredning om mängden farliga ämnen som transporteras som styckegods med fartyg via hamnen överstiger 10 000 ton per år. Transport- och kommunikationsverket kan kräva att en säkerhetsutredning görs också för andra hamnområden, om det framkommer att det behövs en säkerhetsutredning för att trygga säkerheten. Säkerhetsutredningen ska innehålla en redogörelse för de åtgärder och förfaranden som säkerställer en säker transport av farliga ämnen och anknytande verksamhet inom hamnområdet.

I säkerhetsutredningen ska hamninnehavaren redogöra för sina principer för att förebygga och begränsa olyckor samt lämna de uppgifter som behövs om den organisation och det säkerhetsledningssystem som behövs för att genomföra principerna. Den interna räddningsplan för hamnområdet som avses i 33 § ska bifogas säkerhetsutredningen.

Den som utför lasthanteringstjänster i hamnen ska göra en egen säkerhetsutredning om sin verksamhet och lämna den till hamninnehavaren. Hamninnehavaren kan förutsätta att dessa säkerhetsutredningar utarbetas i en viss form. Hamninnehavaren ska utarbeta en säkerhetsutredning för hela hamnområdet, hålla den uppdaterad och se till att de funktioner som beskrivs utgör en säker och fungerande helhet inom hela hamnområdet. Hamninnehavaren kan göra en övergripande säkerhetsutredning för hela hamnen om hamnen består av flera hamnområden.

Transport- och kommunikationsverket kan utifrån en bedömning av de risker som anges i säkerhetsutredningen eller utifrån annan bedömning fatta beslut om hur området ska utrustas med tanke på lastskador.

Närmare bestämmelser om innehållet i säkerhetsutredningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

35 §

Godkännande av säkerhetsutredning för hamnområde

Transport- och kommunikationsverket beslutar om godkännande av säkerhetsutredningen för en hel hamn eller ett hamnområde.

Hamninnehavaren ska lämna säkerhetsutredningen till Transport- och kommunikationsverket för godkännande i tillräckligt god tid innan verksamheten inleds eller inom rimlig tid i samband med ändringar i mängderna farliga ämnen som transporteras eller andra ändringar som leder till att omfattningen av hamnens verksamhet ökar eller förändras så att en uppdatering av säkerhetsutredningen förutsätts för att denna ska motsvara den nya verksamheten.

Innan säkerhetsutredningen godkänns ska Transport- och kommunikationsverket ge räddningsmyndigheten, den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen, regionförvaltningsverket och vid behov andra myndigheter möjlighet att framföra sina åsikter om säkerhetsutredningen, och när säkerhetsutredningen har godkänts ska den hållas tillgänglig för dem.

Transport- och kommunikationsverket ska inom en rimlig tidsfrist meddela hamninnehavaren sina slutsatser om säkerhetsutredningen. Hamninnehavaren ska underrätta dem som utför lasthanteringstjänster i hamnen om den godkända säkerhetsutredningen.

Närmare bestämmelser om det praktiska förfarandet vid godkännande av säkerhetsutredningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

36 §

Uppdatering av säkerhetsutredning för hamnområde

Hamninnehavaren ska granska och uppdatera säkerhetsutredningen för hamnområdet

- 1) om det i verksamheten inom hamnområdet har skett en förändring som ökar risken för en storolycka,
- 2) om det vid utredningen av olyckor och tillbud har framgått något anmärkningsvärt,
- 3) på begäran av Transport- och kommunikationsverket, om det framkommer att det behövs för att trygga säkerheten.

Den som utför lasthanteringstjänster i hamnen ska underrätta hamnehavaren om i 1 mom. 1 eller 2 punkten avsedda förändringar i sin verksamhet.

Säkerhetsutredningen ska dock granskas och uppdateras minst vart femte år i enlighet med 35 §. De förändringar som skett i hamnområdets och räddningsväsendets arrangemang, utvecklingen inom riskbedömning samt den tekniska utvecklingen i fråga om avvärjande av olyckor ska beaktas vid uppdateringen.

Närmare bestämmelser om det praktiska förfarandet vid granskning och uppdatering av säkerhetsutredningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap. Passagerare, resgods och flygpost

37 §

Transport av farliga ämnen som inte är resgods i transportmedel som transporterar passagerare

Last som innehåller farliga ämnen som inte är resgods får transporteras i sådana fartyg, färjor som hör till landsvägar, luftfartyg och tåg som också transporterar passagerare, om transportmedlet är lämpligt för detta och om den behövliga passagerarsäkerheten säkerställs genom säker placering av den last som innehåller farliga ämnen samt genom övriga ändamålsenliga särskilda åtgärder.

Last som innehåller farliga ämnen som inte är resgods får, om lasten inte medför betydande fara, begränsat transporteras i bussar som transporterar passagerare. I övrigt får last som innehåller farliga ämnen inte transporteras vid vägtransport i transportenheter som också transporterar personer som inte hör till besättningen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om tillåten last som innehåller farliga ämnen i transportmedel som transporterar passagerare, om begränsning och placering av lasten i transportmedel som transporterar passagerare, om andra särskilda åtgärder samt om transport av fordon som transporterar farliga ämnen på färjor som hör till vägar.

38 §

Transport av farliga ämnen som resgods

Farliga ämnen får inte transporteras eller tas med som resgods om transporten på grund av ämnets egenskaper medför sådan fara för människor, miljö eller egendom som inte kan avvärjas genom förpackningsåtgärder eller andra särskilda åtgärder.

Vid transport av resgods som innehåller farliga ämnen ska de faror som ämnet eventuellt medför beaktas samt särskild aktsamhet och försiktighet iakttas vid transporten och vid övrig hantering av ämnet. Det farliga ämnet ska vara ändamålsenligt förpackat och vid transporten ska bestämmelserna och föreskrifterna om ämnet även i övrigt iakttas.

Transportören vid en lufttransport, flygplatsoperatören och andra som utför uppgifter i samband med lufttransport av passagerare ska säkerställa att passagerarna informeras om sådana farliga ämnen som passagerare inte får medföra som resgods eller annars i luftfartyget.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare ämnesspecifika eller i övrigt detaljerade föreskrifter om begränsningar och förbud som gäller mot farliga ämnen som transporteras som passagerares och besättningsmedlemmars resgods samt om förpackningen av ämnena, om meddelanden till passagerarna, om meddelandesätten och om andra tekniska detaljer som gäller transport av resgods.

39 §

Flygpost och godkännande som beviljas postföretag för hantering av flygpostförsändelser

Endast farliga ämnen som inte medför fara under lufttransporten och hanteringen i samband med den får transporteras som flygpost.

Postföretag enligt postlagen (415/2011) och utsedda operatörer i Finland enligt Världspostkonventionen (FördrS 66–68/2015) samt operatörer som har registrerat en filial i Finland på det sätt som Världspostförbundet kräver ska inhämta Transport- och kommunikationsverkets godkännande för hantering av flygpostförsändelser som innehåller farliga ämnen, om de hanterar flygpostförsändelser som på grund av de farliga egenskaperna hos de ämnen som försändelserna innehåller kräver särskild sakkunskap och kompetens vid hanteringen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare ämnesspecifika eller i övrigt detaljerade föreskrifter om farliga ämnen som är tillåtna i flygpost, om flygpost som innehåller farliga ämnen och förutsätter godkännande samt om begränsning eller förbud av flygposttransporter.

40 §

Förutsättningar för beviljande av godkännande till postföretag

En förutsättning för beviljande av det godkännande som avses i 39 § är att den sökande med hjälp av sin utbildning, sina anvisningar till personalen och kunderna samt tillgängliga metoder kan garantera säkerheten vid mottagandet och hanteringen av försändelserna i alla skeden av postverksamheten. Den sökande ska ha tillgång till metoder och instruktioner som garanterar säkerheten och med stöd av vilka den personal som tar emot och hanterar flygpostförsändelser kan sköta sina uppgifter som säkerställer att försändelserna överensstämmer med kraven. Den sökande ska även visa sitt personalutbildningsprogram och ange de metoder som används för att säkerställa att endast flygpost som innehåller tillåtna farliga ämnen lastas på luftfartyget.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om detaljerna för kravet på godkännande och om de tekniska detaljerna vid ansökan om och beviljande av godkännandet.

8 kap.

Utbildning eller kompetens som behövs för transport av farliga ämnen

41 §

Allmän utbildning och kompetens

Alla som utför uppgifter i samband med transport av farliga ämnen och transportsäkerhet vid sådana transporter ska ha den utbildning eller behörighet av annat slag som behövs för uppgiften och genomgå fortbildning tillräckligt ofta.

42 §

Utbildning som ska ges om transport av farliga ämnen

Den som utför uppgifter i samband med vägtransport, järnvägstransport, fartygstransport eller lufttransport av farliga ämnen ska ha genomgått en utbildning som är lämplig för det ansvar och de uppgifter personalen har, som omfattar kraven för transportformen i fråga och som består av

- 1) allmän grundläggande utbildning, där personalen ges allmän information om de krav som gäller transport av farliga ämnen,
- 2) uppgiftsbaserad utbildning, där personalen ges detaljerad, till personalens arbetsuppgifter och ansvarsområde anpassad utbildning om de krav som gäller transport av farliga ämnen,
- 3) säkerhetsutbildning, där personalen ges utbildning om riskerna med farliga ämnen anpassat enligt den olycksfallsrisk och exponering som en eventuell olycka kan medföra; utbildningen ska syfta till att personalen vet hur farliga ämnen hanteras på ett säkert sätt och vilka åtgärder som ska vidtas i en nödsituation,
- 4) utbildning i transport av radioaktiva ämnen, där personal som sköter uppgifter i samband med transport av radioaktiva ämnen ges lämplig utbildning om risker i samband med transport av radioaktiva ämnen och om försiktighetsåtgärder för skydd mot strålning och för att skydda andra personer,
- 5) utbildning i skyddsåtgärder, med undantag för uppgifter inom lufttransport och annan flygverksamhet, som är inriktad på säkerhetsrisker samt identifiering av och metoder för minskning av säkerhetsrisker, liksom också åtgärder som behövs vid säkerhetsöverträdelser; utbildningen ska innehålla uppgifter om en eventuell skyddsplan anpassade efter personernas ansvarsområde, skyldigheter och arbetsuppgifter när planen genomförs,
- 6) fortbildning, som regelbundet uppdaterar de kunskaper som förvärvats under utbildningen och informerar om ändringar i bestämmelser och föreskrifter.

Kraven i denna paragraf gäller också mottagande och hantering av flygfrakt, flygpost och resgods inom flygverksamhet samt personal som utför marktjänster, passagerartjänster, säkerhetskontroller och motsvarande uppgifter inom luftfarten som inte omedelbart anknyter till lufttransport av farliga ämnen.

Kraven i denna paragraf gäller inte förare vid vägtransporter i uppgifter där föraren förutsätts ha ett sådant körtillstånd som avses i 9 kap., och inte heller besättningen vid fartygstransporter.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om innehållet och strukturen i den utbildning som ges om transport av farliga ämnen, om det praktiska genomförandet, om tidsfrister för fortbildning och om andra tekniska detaljer i samband med utbildningen.

43 §

Utbildningsprogram för lufttransport

Arbetsgivaren ska för den personal som utför uppgifter med anknytning till lufttransport av farliga ämnen och annan flygverksamhet ha ett detaljerat utbildningsprogram som gäller lufttransport av farliga ämnen. Utbildningsprogrammet ska innehålla information om hur deltagarnas mål för lärandet samt kunnande och kompetens som uppgifterna kräver ska uppnås, samt information om utbildarens tillräckliga kompetens.

Utbildningsprogrammet för en transportör ska vara godkänt av den behöriga myndigheten i transportörens hemstat. I Finland beslutar Transport- och kommunikationsverket om godkännande av transportörers utbildningsprogram.

Utbildningsprogrammet för ett i 39 § avsett företag som förutsätts ha ett godkännande för hantering av flygpostförsändelser ska ha godkänts i samband med det i 39 § avsedda godkännandet för hantering av flygpostförsändelser.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om innehållet i och strukturen för utbildningsprogram för lufttransport och flygverksamhet.

44 §

Utbildare för lufttransport och annan flygverksamhet

Utbildare som ger i 42 § avsedd utbildning för lufttransport av farliga ämnen och övrig flygverksamhet ska ha sådana goda kunskaper om lufttransport av farliga ämnen som kan visas eller bedömas före utbildningen ordnas, samt kompetens att utbilda och utföra de uppgifter som de lär ut.

Utbildaren ska ordna utbildning minst en gång på två år. Om detta inte sker ska utbildaren delta i sådan fortbildning i lufttransport som avses i 42 §.

Transport- och kommunikationsverket får vid behov meddela närmare föreskrifter om utbildarens kompetens och yrkesskicklighet samt om de tekniska detaljerna i utbildningen för denna behörighet.

9 kap.**Körtillstånd för vägtransport**

45 §

Körtillstånd för förare som transporterar farliga ämnen på väg

Vid vägtransport av farliga ämnen ska fordonsföraren ha ett körtillstånd som berättigar till transport av farliga ämnen (*ADR-körtillstånd*) om det transporterade ämnets art eller mängd eller fordonet förutsätter det. Innehavaren av ett ADR-körtillstånd får i ett fordon eller i en fordonskombination transportera sådana farliga ämnen vars ämnesklass och transportsätt anges i innehavarens ADR-körtillstånd. ADR-körtillståndet ska medföras under körningen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om mallen för körtillståndet samt ämnesspecifika tekniska föreskrifter om när det transporterade ämnets art eller mängd eller fordonet förutsätter körtillstånd och om hurdana transporter ADR-körtillståndet ger rätt att utföra.

46 §

Utbildning för ADR-körtillstånd

Den utbildning som ges för ADR-körtillstånd omfattar teoriundervisning och praktisk övning. Kurser som hör till utbildningen är

1) en grundkurs, som utgör grunden för all körtillståndsutbildning och som ska innehålla undervisning om vägtransport av farliga ämnen samt om krav, risker, säkerhetsåtgärder, åtgärder vid tillbud och förarens övriga uppgifter och färdigheter vid vägtransport av farliga ämnen,

2) en specialkurs i explosiva ämnen och föremål, där undervisning ges i särdragen vid transport av explosiva ämnen och föremål,

3) en specialkurs i radioaktiva ämnen, där undervisning ges i särdragen vid transport av radioaktiva ämnen,

4) en kombinerad grundkurs, där den undervisning som avses i 1–3 punkten kombineras,

5) en specialkurs i tanktransporter, där undervisning ges i särdragen vid tanktransporter,

6) fortbildningskurser, där förarens kunskaper periodiskt uppdateras och undervisning ges om ändringar i bestämmelser och föreskrifter.

Transport- och kommunikationsverket får meddela föreskrifter om utbildningens och kursernas struktur, innehåll och praktiska arrangemang samt om relaterade tekniska detaljer.

47 §

Prov som behövs för att få ADR-körtillstånd

För att få ADR-körtillstånd ska utbildningsdeltagaren bestå ett prov som visar att deltagaren har de kunskaper och färdigheter som krävs i yrket som förare av fordon som transporterar farliga ämnen när det gäller de transporter för vilka deltagaren har fått utbildning för att avlägga provet.

En förutsättning för att delta i körtillståndsprov är att deltagaren visar att deltagaren högst 12 månader tidigare har deltagit i en utbildning som ges för ADR-körtillstånd. Den som ordnar körtillståndsprovet ska kontrollera provdeltagarens identitet.

Om ett prov för ADR-körtillstånd avläggs vid Försvarsmakten är det Försvarsmakten som svarar för ordnandet och övervakningen av provet.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om körtillståndsprovets struktur och innehåll, om sättet att avlägga provet, om övervakningen samt om de praktiska arrangemangen och andra tekniska detaljer i samband med dem.

48 §

Beviljande av ADR-körtillstånd

Transport- och kommunikationsverket beviljar ADR-körtillstånd på ansökan. En förutsättning för beviljande av ADR-körtillstånd är att den sökande har deltagit i utbildning som ges för körtillståndet och har godkänts i det prov som behövs för körtillstånd. ADR-körtillstånd beviljas för viss tid.

Temporära körtillstånd kan beviljas av särskilda skäl för högst en månad. Ett temporärt körtillstånd är inte i kraft i landskapet Åland.

Giltighetstiden för ett ADR-körtillstånd kan under giltighetstiden förlängas för en viss tid om den sökande uppfyller villkoren för beviljande av körtillstånd och har blivit godkänd i ett prov som motsvarar en fortbildningskurs.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om giltighetstiden för ADR-körtillstånd, om hur giltighetstiden och förlängning av den bestäms samt om de praktiska åtgärderna vid ansökan om och beviljande av ADR-körtillstånd.

49 §

Utbildningsgivare för ADR-körtillstånd

Den utbildning som behövs för att få ADR-körtillstånd får endast ges av den som har utbildningstillstånd.

Utbildningstillstånd ska sökas hos Transport- och kommunikationsverket. För tillståndet ska det presenteras en ansökan med uppgifter om utbildningen och ordnandet av den. Utbildningstillstånd beviljas för högst fem år.

En förutsättning för beviljande av utbildningstillstånd är att den sökande med avseende på utbildningens art och omfattning har tillräckliga pedagogiska, yrkesmässiga och ekonomiska förutsättningar att ordna utbildningen. Därtill

- 1) ska den sökande ha
  - a) en sakkunnig föreståndare som ansvarar för utbildningen och som leder, styr, övervakar och utvecklar utbildningen,
  - b) ett detaljerat utbildningsprogram för varje kurs,
  - c) med avseende på verksamhetens omfattning tillräcklig och yrkeskunskunnig undervisningspersonal,
  - d) ändamålsenligt undervisningsmaterial och ändamålsenlig undervisningsutrustning samt behövliga utbildningslokaler,
  - e) sådana utbildningsförhållanden att övervakningen kan utföras ändamålsenligt,
- 2) ska den föreståndare som ansvarar för utbildningen ha
  - a) ett gällande ADR-körtillstånd som motsvarar minst den utbildning som ges samt behörighet som säkerhetsrådgivare för transport av farliga ämnen på väg,
  - b) goda kunskaper om bestämmelser och föreskrifter som gäller transport av farliga ämnen och om utvecklingen när det gäller utbildningskraven,
- 3) ska den person som ger utbildningen ha

a) ett gällande ADR-körtillstånd som motsvarar minst den utbildning som personer ger,

b) goda kunskaper om bestämmelser och föreskrifter som gäller transport av farliga ämnen och om utvecklingen när det gäller utbildningskraven.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om detaljerna vid ansökan om utbildningstillstånd, om utbildningsprogrammets innehåll och om utbildningsprogrammets övriga tekniska detaljer.

50 §

Bevarande av handlingar som rör utbildning och prov för ADR-körtillstånd

Den som ger utbildning för ADR-körtillstånd ska förteckna uppgifter om de personer som deltar i utbildning för ADR-körtillstånd, om den utbildning de fått och om de intyg som utfärdats om utbildningen. Uppgifterna ska bevaras under de sex kalenderår som följer på det år då utbildningen genomgicks, varefter uppgifterna ska förstöras. Uppgifterna får lämnas ut till Transport- och kommunikationsverket för behandling av ansökningar om ADR-körtillstånd.

Transport- och kommunikationsverket registrerar och förvaltar uppgifter om avlagda prov för ADR-körtillstånd och om beviljade ADR-körtillstånd på det sätt som föreskrivs i 26–28 kap. i lagen om transportservice. Uppgifter om avläggandet av sådana prov för ADR-körtillstånd som ordnas och övervakas av Försvarsmakten registreras och förvaltas dock av Försvarsmakten på det sätt som föreskrivs i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019).

10 kap. Skyddsåtgärder

51 §

Allmänna skyddsåtgärder

Vid transport av farliga ämnen ska de delaktiga med lämpliga skyddsåtgärder bereda sig inför säkerhetsrisker. De som är delaktiga i transporten ska efter behov samarbeta med varandra och med myndigheterna på behövligt sätt i förmedlingen av information om säkerhetsrisker och i genomförandet av lämpliga skyddsåtgärder.

Närmare bestämmelser om beredskap inför säkerhetsrisker och om skyddsåtgärder får utfärdas genom förordning av statsrådet. Transport- och kommunikationsverket får meddela ämnesspecifika eller i övrigt detaljerade föreskrifter om skyddsåtgärder samt närmare föreskrifter om det praktiska genomförandet av beredskapen inför säkerhetsrisker och av skyddsåtgärderna och om skyddsåtgärdernas och skyddsskyldigheternas tekniska detaljer.

52 §

Skyddsåtgärder vid vägtransport och järnvägstransport

Farliga ämnen får överlämnas för vägtransport eller järnvägstransport endast till en transportör som har identifierats på behörigt sätt.

Den som upprättar en i 33 § 1 mom. avsedd intern räddningsplan ska vid vägtransport och järnvägstransport se till att platser för tillfällig förvaring är belysta och i övrigt skyddade och att obehörigt tillträde till området förhindras i den mån det är möjligt.

Under vägtransporter och järnvägstransporter ska alla besättningsmedlemmar ha med sig en fotoförsedd identitetshandling.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om identifiering av transportörer och skydd av platser för tillfällig förvaring samt tekniska föreskrifter om identitetshandlingar.

53 §

Skyddsplan för vägtransport och järnvägstransport samt skydd av transportmedel

Vid vägtransport eller järnvägstransport av sådana farliga ämnen som kan medföra betydande säkerhetsrisker ska de delaktiga upprätta och uppdatera en i verksamheten tillämplig skyddsplan som ska omfatta åtgärder och förfaranden för beredskap inför säkerhetsrisker.

Vid transport av i 1 mom. avsedda ämnen ska transportören utrusta det transportmedel som används för transporten med ändamålsenliga anordningar eller skydda transporten genom andra arrangemang för att förhindra stöld och annat uppsåtligt missbruk. Dessa anordningar och arrangemang får inte förhindra räddningsverksamheten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om skyddsplanens innehåll och om de ämnen som kan medföra betydande säkerhetsrisker.

11 kap.**Transportförbud och transportbegränsningar**

54 §

Skyldighet att avhjälpa brister och fel samt avbrytande av transport

Om en brist eller ett fel som påverkar säkerheten upptäcks i konstruktionen eller utrustningen i ett transportmedel, en förpackning, en tank eller en container får transportmedlet, förpackningen, tanken eller containern inte användas innan bristen eller felet har avhjälpats. Detta förbud gäller dock inte under färden konstaterade brister eller fel som med hänsyn till förhållandena kan anses ringa och som sannolikt har uppstått under färden, när de inte omedelbart har kunnat observeras och avhjälpas och inte utan betydande olägenhet kan avhjälpas under färden.

Transporten ska avbrytas om en brist eller försummelse som kan äventyra transportens säkerhet konstateras under färden. Färden får fortsätta först när det är säkert att fortsätta transporten. När en transport avbryts ska hänsyn tas till

- 1) de faror som avbrottet medför,
- 2) möjligheterna att placera den försändelse eller last som transporteras,
- 3) andra än i 1 och 2 punkten avsedda krav som gäller den allmänna säkerheten.

Tillsynsmyndigheten får för den återstående sträckan godkänna att en avbruten transport fortsätter. Tillsynsmyndigheten ska ge transportören behövlig administrativ hjälp, om

- 1) tillsynsmyndigheten inte kan godkänna att en avbruten transport fortsätter och kraven inte kan uppfyllas,
- 2) transportören meddelar att avsändaren inte har uppgett det farliga ämnets egenskaper och transportören med hänvisning till transportavtalsvillkoren begär att lasten lossas, förstörs eller oskadliggörs.

55 §

Regionala transportbegränsningar vid vägtransport och järnvägstransport

Om en transport av farliga ämnen kan medföra betydande fara för människor, miljö eller egendom får Transport- och kommunikationsverket

- 1) på motiverad ansökan av en kommun begränsa vägtransport av farliga ämnen inom ett visst område, en viss väg eller en viss vägsträcka (*ruttbegränsning*); en ansökan om ruttbegränsning ska innehålla en sådan bedömning av begränsningens konsekvenser där man i fråga om säkerhetsfaktorerna åtminstone beaktar de ämnen som transporteras samt bebyggelse och sårbara objekt,

2) på ansökan av en vägägare, en väginnehavare eller en bannätsförvaltare begränsa vägtransport eller järnvägstransport av farliga ämnen i en viss tunnel, förvaltd av vägens ägare eller innehavare eller av bannätsförvaltaren, genom att ange en tunnelklass för tunneln (*tunnelbegränsning*); tunnelbegränsningen ska grunda sig på en av den sökande inlämnad och av ett organ som är oberoende av den sökande utförd bedömning av riskerna i fråga om tunneln, där man i fråga om säkerhetsfaktorerna åtminstone beaktar de ämnen som transporteras samt tunnelns konstruktion och utrustning.

När begränsningen införs ska det ses till att möjligheterna att transportera farliga ämnen inte inskränks mer än vad som behövs för att avvärja den fara transporterarna medför. Dessutom ska hänsyn tas till alternativa rutter som är tillgängliga för transporten. Transport- och kommunikationsverket kan förena begränsningen med villkor som tryggar en säker transport samt upphäva begränsningen om det inte längre finns tillräckliga grunder för att upprätthålla den.

Den som ansöker om en transportbegränsning ska i bedömningen av konsekvenser och risker lägga fram en bedömning av den alternativa transportrutten och dess säkerhet. Den som ansöker om en vägtransportbegränsning ska för begränsningen ha en trafikstyrningsplan där det framgår hur de märken som anger begränsningen ska sättas upp och placeras och hur omfartsvägen ska anges. Den sökande ska informera om den ruttbegränsning eller tunnelbegränsning som den beviljats och om upphävande av begränsningen.

Oberoende av en ruttbegränsning eller tunnelbegränsning får farliga ämnen av särskilda skäl transporteras inom begränsningsområdet eller i tunneln med tillstånd som ges av polisen för viss tid.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare tekniska föreskrifter om riskbedömningar, ämnesgrupper som omfattas av transportbegränsningar, genomförandet av begränsningar samt tunnelklasser och andra tekniska omständigheter i samband med transportbegränsningar.

12 kap.

Anmälningar och utredningar om olyckor och tillbud

56 §

Anmälan vid olycka, tillbud och nödsituation

Om det vid transport av ett farligt ämne inträffar en olycka, ett tillbud eller en nödsituation som till följd av läckage av det transporterade ämnet eller av andra orsaker medför risk för skada på människor, miljö eller egendom, ska den som upptäcker olyckan, tillbudet eller nödsituationen omedelbart göra anmälan om saken genom ett nödmeddelande, ge räddningsmyndigheten de uppgifter den behöver och vidta de skyddsåtgärder som situationen kräver.

Vid lufttransport ska transportören anmäla uppgifter om de farliga ämnen som transporteras som frakt i luftfartyget

1) utan dröjsmål efter en sådan luftfartsolycka eller ett sådant allvarligt tillbud där de farliga ämnen som fraktas kan ha varit delaktiga, till den behöriga räddningsmyndigheten,

2) efter i 1 punkten avsedda luftfartsolyckor eller allvarliga tillbud så snabbt som möjligt till den behöriga myndigheten i transportörens hemstat och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område luftfartsolyckan eller det allvarliga tillbudet inträffade,

3) på begäran av en myndighet utan dröjsmål vid ett tillbud som är lindrigare än ett allvarligt tillbud till räddningsmyndigheterna och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område tillbudet inträffade.

Transport- och kommunikationsverket är den i 2 mom. avsedda behöriga myndigheten i Finland.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om de tekniska detaljerna i den i 1 mom. avsedda anmälan och i de uppgifter som ska anmälas samt om hur den i 2 mom. avsedda anmälan ska göras, om de fall som ska anmälas, om detaljerna i anmälan och i de uppgifter den innehåller samt om anmälnings- och förmedlingssättet.

57 §

Anmälan om överskridande av strålningsgränsvärde

Transportören och mottagaren ska anmäla överskridningar av säkra gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening som de observerar i samband med transport av radioaktiva ämnen till var och en som är delaktig i transporten och som har kunnat exponeras för strålning eller förorening under transporten. Anmälan ska också göras till Strålsäkerhetscentralen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om säkra gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening.

58 §

Rapporter om olyckor och tillbud

Vid vägtransport och järnvägstransport ska lastaren, fyllaren, transportören, lastens lossare och mottagare samt bannätsförvaltaren var för sig i sin verksamhet lämna en rapport till Säkerhets- och kemikalieverket inom en månad från händelsen, om det under en vägtransport eller järnvägstransport av farliga ämnen eller vid lastning eller lossning eller fyllning av tankar, fordon för bulkgoods, vagnar eller bulkcontainrar i samband med vägtransport eller järnvägstransport av farliga ämnen inträffar en olycka eller ett tillbud som inbegriper

- 1) läckage av ett farligt ämne eller en omedelbar fara för läckage av ämnet,
- 2) person-, egendoms- eller miljöskada, eller
- 3) en händelse där det begärts hjälp av en myndighet.

I en hamn ska den transportör som ansvarar för vägtransport eller järnvägstransport och vid intern flyttning eller tillfällig förvaring den som ansvarar för lasten var för sig i sin verksamhet lämna en rapport till Säkerhets- och kemikalieverket och till hamninnehavaren, om det i hamnen inträffar en olycka eller ett tillbud som berör människor, miljö eller egendom vid transport av ett farligt ämne eller vid flyttning i samband med en sådan transport.

Den som ansvarar för ett fartyg ska utan dröjsmål lämna en så omfattande rapport som möjligt till den närmaste kuststatens behöriga myndighet, om det vid fartygstransport av farliga ämnen inträffar en olycka eller ett tillbud som inbegriper

- 1) att en last som innehåller farliga ämnen försvinner eller sannolikt kommer att försvinna till sjöss,
- 2) att INF-gods läcker eller sannolikt kommer att läcka, eller
- 3) att ett fartyg som transporterar INF-gods skadas, blir defekt eller går sönder så att fartygets säkerhet påverkas eller navigeringssäkerheten försämras.

Vid lufttransport ska transportören lämna en rapport om

- 1) olyckor och tillbud vid transport av farliga ämnen, till den behöriga myndigheten i transportörens hemstat och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område olyckan eller tillbudet vid transport av farliga ämnen inträffade,
- 2) fall där det i frakt eller flygpost hittas farliga ämnen som överlämnats för transport eller transporterats i strid med kraven, till den behöriga myndigheten i transportörens hemstat och till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område det farliga ämnet hittades,

3) fall som transportören upptäckt eller som anmälts till transportören där farliga ämnen som strider mot kraven har hittats hos en passagerare eller en besättningsmedlem eller i resgodis, till den behöriga myndigheten i den stat inom vars område det farliga ämnet hittades,

4) upptäckta fall där farliga ämnen har transporterats utan att kraven på lastning, separering av last eller säkring av last har iakttagits eller utan att de uppgifter som krävs har lämnats, till den behöriga myndigheten i transportörens hemstat.

Transport- och kommunikationsverket är den i 3 och 4 mom. avsedda behöriga myndigheten i Finland.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om utarbetandet av de rapporter som avses i denna paragraf, om händelser som förutsätter rapportering, om innehållet i och mallen för rapporten, om detaljer i de uppgifter som lämnas i rapporten samt om sättet att förmedla rapporten.

59 §

Lämnande av uppgifter om olyckor och tillbud

Säkerhets- och kemikalieverket ska årligen till Transport- och kommunikationsverket sända uppgifter om rapporter enligt 58 § 1 och 2 mom. som det har mottagit.

I fråga om olyckor eller tillbud i samband med transporter av radioaktiva ämnen ska Säkerhets- och kemikalieverket sända uppgifter om mottagna rapporter enligt 58 § 1 och 2 mom. och Transport- och kommunikationsverket uppgifter om mottagna rapporter enligt 58 § 3 och 4 mom. till Strålsäkerhetscentralen.

60 §

Användning av information om olyckor eller tillbud

På myndigheters rätt att vidta rättsliga åtgärder på grund av en oöverlagd eller oavsiktlig överträdelse som de får kännedom om via en rapport som med stöd av detta kapitel utarbetats om en lufttransport, fartygstransport eller järnvägstransport tillämpas vad som föreskrivs i 128 § i luftfartslagen om användning av information om händelser, i 18 kap. 15 a § i sjölagen (674/1994) om användning av uppgifter som gäller olyckor och tillbud och i 167 § i spårtrafiklagen om användning av information om olyckor eller tillbud.

En myndighet får inte vidta rättsliga åtgärder på grund av en oöverlagd eller oavsiktlig överträdelse som den får kännedom om via en rapport som med stöd av detta kapitel utarbetats om en vägtransport eller en olycka eller ett tillbud som inträffat i en hamn, om det inte är fråga om en sådan försumelse av skyldigheter som kan betraktas som grov oaktsamhet eller ett förfarande som är straffbart enligt strafflagen (39/1889).

En arbetsgivare får inte på ett diskriminerande sätt bemöta en arbetstagare i sin tjänst eller någon annan som gör en anmälan om ett eventuellt tillbud som personen känner till.

13 kap.

Delaktigas skyldigheter att sörja för säkra transporter

Skyldigheter som gäller alla transportformer

61 §

Skyldighet att iaktta tillsynsmyndighetens påbud

På begäran ska dokumentationen visas upp för tillsynsmyndigheten, och även i övrigt ska tillsynsmyndighetens påbud för granskning av förberedelse

och genomförande av transporter samt transportsäkerhet och skydd av transporter iakttas.

62 §

Skyldighet att säkerställa att produkter som används för transport av farliga ämnen är säkra

Tillverkare, representanter för tillverkaren, importörer, distributörer, ägare, användare, operatörer och andra som på marknaden släpper ut, innehar och tar i bruk produkter som används för transport av farliga ämnen ska se till att sådana produkter för transport av farliga ämnen är säkra och överensstämmer med kraven. Denna paragraf tillämpas dock inte på en konsument som tar i bruk en detaljhandelsförpackning och som använder eller har för avsikt att använda produkten för fritids- eller sportaktiviteter eller för andra personliga ändamål.

63 §

Särskilda skyldigheter vid transport av radioaktiva ämnen

Den som utför uppgifter och åtgärder som ingår i eller anknuter till transport av radioaktiva ämnen ska ha

- 1) ett ledningssystem som tillämpas i verksamheten för att säkerställa att uppgifterna och åtgärderna överensstämmer med kraven,
- 2) ett strålskyddsprogram för att garantera personalens och befolkningens strålsäkerhet.

Av strålskyddsprogrammet ska det framgå vilka åtgärder som vidtas i syfte att förhindra och begränsa strålningsexponering förorsakad av transport av radioaktiva ämnen. Dessa åtgärder ska anpassas till storleken av och sannolikheten för strålningsexponering.

I fråga om radioaktiva ämnen ska avsändaren, transportören och mottagaren och vid fartygstransport avlastaren och avsändaren till följd av iaktagna överskridningar av strålningsgränsvärden omedelbart vidta behövliga åtgärder för att eliminera de faror som föranleds av strålningen eller den radioaktiva föroreningen och begränsa konsekvenserna. De ska också undersöka händelsen, med lämpliga åtgärder korrigera orsakerna och omständigheterna för att förebygga att liknande händelser upprepas samt meddela Strålsäkerhetscentralen om orsakerna till händelsen och om de korrigerande åtgärderna.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om innehållet i ledningssystemet och strålskyddsprogrammet och om strålskyddet och de övriga åtgärderna i samband med dem.

Delaktiga vid vägtransport och järnvägstransport

64 §

Avsändarens skyldigheter vid vägtransport och järnvägstransport

Vid vägtransport och järnvägstransport får avsändaren för transport överlämna endast sådana försändelser som uppfyller kraven i denna lag. Avsändaren ska

- 1) försäkra sig om att det farliga ämnet är rätt klassificerat och får transporteras med den transportform som används,
- 2) ge transportören de uppgifter som behövs för genomförande av transporten,
- 3) använda endast förpackningar och tankar som är lämpliga för transport av det farliga ämnet i fråga,
- 4) använda ett säkert försändningssätt och iaktta försändningsbegränsningarna,

5) se till att tömda tankar, fordon, vagnar eller bulkcontainrar i vilka riskfaktorerna inte har eliminerats överlämnas för transport märkta och förslutna på motsvarande sätt som när de är fyllda.

Om avsändaren anlitar tjänster som tillhandahålls av andra delaktiga ska avsändaren tillräckligt väl försäkra sig om att försändelsen uppfyller kraven i denna lag. Avsändaren får dock i sådana fall som avses i 1 mom. 1–3 och 5 punkten förlita sig på uppgifter som lämnats av andra delaktiga.

Om avsändaren handlar på uppdrag av en tredje part, ska den tredje parten skriftligen informera avsändaren om de farliga ämnen försändelsen innehåller och ge alla uppgifter och handlingar som avsändaren behöver för att fullgöra sina skyldigheter.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av avsändarens skyldigheter.

65 §

Transportörens skyldigheter vid vägtransport och järnvägstransport

Vid vägtransport och järnvägstransport ska transportören

1) se till att det fordon och den vagn som används vid transport av farliga ämnen kan användas för detta ändamål och att fordonet vid vägtransport är bemannat på behörigt sätt,

2) försäkra sig om att det farliga ämnet får transporteras med den transportform som används,

3) försäkra sig om att avsändaren före transporten har lämnat den information som behövs om de farliga ämnen som transporteras och att de handlingar som krävs medförs vid transporten eller finns tillgängliga under transporten,

4) på ett tillräckligt sätt försäkra sig om att fordonet, vagnen och lasten inte har några uppenbara fel eller läckor och att de inte saknar någon utrustning,

5) försäkra sig om att tidsfristen för nästa besiktning av tankarna inte har löpt ut så att tankarna inte längre kan användas för transporten i fråga,

6) kontrollera att fordonet och vagnen inte är överlastade,

7) försäkra sig om att fordonet och vagnen är försedda med de märkningar som anger last som innehåller farliga ämnen,

8) se till att föraren och de övriga besättningsmedlemmarna har fått anvisningar för olyckor och nödsituationer, försäkra sig om att de förstår anvisningarna och kan följa dem och att de anvisningar, den personliga skyddsutrustning och den utrustning som behövs för att vidta åtgärder som krävs vid tillbud medförs under transporten.

Om transportören konstaterar försummelser i fråga om de omständigheter som avses i 1 mom. 1–7 punkten eller förfaranden som strider mot denna lag får transportören inte låta försändelsen transporteras vidare innan saken har rättats till.

De skyldigheter som avses i 1 mom. 1–7 punkten ska fullgöras på grundval av handlingar och uppgifter som mottagits för transporten genom att på ett tillräckligt sätt kontrollera lasttransportenheten och vid behov lasten. Transportören får vid vägtransporter i de fall som avses i 1 mom. 2–4 och 7 punkten samt vid järnvägstransporter i de fall som avses i 1 mom. 2, 3 och 5–7 punkten förlita sig på uppgifter som lämnats av andra delaktiga. Transportören får i de fall som avses i 1 mom. 3 punkten förlita sig på det som intygas i det stuvningsintyg som upprättats för en transportled till sjöss.

Vid järnvägstransport ska transportören dessutom

1) informera föraren av rullande materiel om farliga ämnen som transporteras och om deras placering i den trafikerande enheten,

2) se till att förvaltaren av det bannät som används för transporten i fråga under transporten har snabb och obehindrad tillgång till tillräckliga uppgifter

om tågets sammansättning, placeringen av vagnar i tåget och de farliga ämnen som transporteras i vagnarna,

3) se till att den enhet som svarar för underhållet har tillräckliga uppgifter om innehållet i cisternvagnar och om deras anordningar och utrustning i de fordon vars underhåll enheten svarar för.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av transportörens skyldigheter.

66 §

Mottagarens skyldigheter vid vägtransport och järnvägstransport

Vid vägtransport och järnvägstransport får mottagaren inte vägra att ta emot en försändelse av andra skäl än tvingande skäl. Mottagaren ska efter lossningen av lasten kontrollera att de krav som gäller mottagarens uppgifter har uppfyllts. Vagnar och containrar får lämnas tillbaka till transportören eller tas i bruk på nytt först när sådana försummelse som konstaterats vid kontrollen har rättats till.

Om mottagaren anlitar tjänster som tillhandahålls av andra delaktiga ska mottagaren tillräckligt väl försäkra sig om att kraven enligt denna paragraf har uppfyllts.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av mottagarens skyldigheter.

67 §

Lastarens skyldigheter vid vägtransport och järnvägstransport

Vid vägtransport och järnvägstransport får lastaren för transport överlämna endast sådana farliga ämnen som får transporteras med den transportform som används.

Lastaren ska

1) när lastaren överlämnar förpackade farliga ämnen eller tömda, ej rengjorda förpackningar för transport kontrollera att förpackningarna inte är skadade och att ingen försändelse med en skadad förpackning som kan äventyra transportsäkerheten överlämnas för transport,

2) lasta och hantera försändelser och last som innehåller farliga ämnen med beaktande av transportsäkerheten och ämnenas farliga egenskaper,

3) märka vagnar och containrar enligt de farliga egenskaperna hos de ämnen som transporteras efter att ha lastat farliga ämnen i en vagn eller container och vid överlämnandet till transportören för omedelbar transport,

4) samlasta endast kollin som enligt innehållets farliga egenskaper får lastas i samma lastutrymme, och ändamålsenligt enligt de farliga egenskaperna separera dem från varandra och från annat gods i lastutrymmet.

Lastaren får i de fall som avses i 1 mom. och 2 mom. 3 och 4 punkten förlita sig på uppgifter som lämnats av andra delaktiga.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av lastarens skyldigheter.

68 §

Förpackarens skyldigheter vid vägtransport och järnvägstransport

Vid vägtransport och järnvägstransport ska förpackaren

1) förpacka farliga ämnen med beaktande av transportsäkerheten och ämnenas farliga egenskaper,

2) vid förberedande av en förpackad försändelse för transport försäkra sig om att den transportklara förpackningen är märkt enligt innehållets farliga egenskaper.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av förpackarens skyldigheter.

69 §

Fyllarens skyldigheter vid vägtransport och järnvägstransport

Vid vägtransport och järnvägstransport ska fyllaren av tankar samt av fordon, vagnar och containrar för bulkgoods

- 1) inför fyllning av en tank försäkra sig om att tanken och dess anordningar och utrustning är i tekniskt felfritt skick,
- 2) försäkra sig om att tankarna har besiktats inom utsatt tid,
- 3) fylla tanken endast med sådana farliga ämnen för vars transport tanken är lämplig,
- 4) försäkra sig om att tankens tankfack fylls så att ämnena i angränsande tankfack inte reagerar med varandra på ett farligt sätt under transporten,
- 5) se till att tanken endast fylls med den säkra mängd av det farliga ämnet som tanken och ämnets farliga egenskaper tillåter,
- 6) efter fyllning av tanken försäkra sig om att förslutningarna är stängda och täta,
- 7) försäkra sig om att det inte efter påfyllningen finns farliga rester av ämnet utanpå tanken,
- 8) vid förberedande av farliga ämnen för transport försäkra sig om att märkningar som anger de farliga egenskaperna fästs på tankar samt fordon, vagnar och containrar som är lastade med bulkgoods,
- 9) fylla fordon, vagnar eller containrar med bulkgoods med beaktande av transportsäkerheten och ämnens farliga egenskaper.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av fyllarens skyldigheter.

70 §

Skyldigheter för innehavare av tankcontainrar vid vägtransport och järnvägstransport

Vid vägtransport och järnvägstransport ska innehavaren av en tankcontainer

- 1) försäkra sig om att de krav som gäller tankcontainerns konstruktion, anordningar, utrustning, besiktning, provning och märkning har iakttagits,
- 2) försäkra sig om att underhållsåtgärderna för tankcontainern och dess anordningar och utrustning har genomförts på ett sådant sätt att de överensstämmer med kraven under normala driftsförhållanden fram till nästa besiktning som krävs,
- 3) låta utföra en extra besiktning av tankcontainern om dess tank, anordningar eller utrustning på grund av reparation, ombyggnad eller en olycka kan ha försämrats.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om tankcontainrar och innehavare av tankcontainrar tillämpas också på ramförsedda tankar som motsvarar tankcontainrar och används i olika transportformer samt på deras innehavare.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av skyldigheterna för innehavare av tankcontainrar.

71 §

Skyldigheter för innehavare av cisternvagnar vid järnvägstransport

Vid järnvägstransport ska innehavaren av en cisternvagn

- 1) försäkra sig om att de krav som gäller cisternvagnens konstruktion, anordningar, utrustning, besiktning och märkning har iakttagits,
- 2) låta utföra en extra besiktning av cisternvagnen om vagnens tank, anordningar eller utrustning på grund av reparation, ombyggnad eller en olycka kan ha försämrats,
- 3) försäkra sig om att resultaten av de åtgärder som avses i 1 och 2 punkten införs i den tankdokumentation som innehåller tekniska uppgifter,

4) försäkra sig om att den enhet som utsetts att ansvara för underhållet av cisternvagnen har ett giltigt intyg om behörighet som omfattar cisternvagnar för transport av farliga ämnen,

5) se till att den enhet som ansvarar för underhållet har fått behövliga uppgifter om cisternvagnens tank, anordningar och utrustning.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av skyldigheterna för innehavare av cisternvagnar.

72 §

Lossarens skyldigheter vid vägtransport och järnvägstransport

Vid vägtransport och järnvägstransport ska lossaren

1) genom att kontrollera ämnenas märkningar försäkra sig om att endast de ämnen som nämns i dokumentationen över lasten blir lossade,

2) kontrollera att inte förpackningar, tankar, fordon, vagnar eller containrar är behäftade med sådana fel som kan äventyra lossningen samt vid behov avhjälpa felen före lossningen,

3) lossa och hantera farliga ämnen med beaktande av transportsäkerheten och ämnenas farliga egenskaper,

4) omedelbart efter lossningen avlägsna farliga rester som har fäst på utsidan av tanken, fordonet, vagnen eller containern under lossningsprocessen och säkerställa att deras ventiler och inspektionsöppningar är stängda,

5) se till att fordonet, vagnen och containern rengörs på tillbörligt sätt samt att riskfaktorer elimineras,

6) försäkra sig om att märkningar som anger ett farligt ämne eller en farlig last inte längre är synliga på fullständigt tömda vagnar och containrar från vilka de riskfaktorer som hänför sig till det transporterade ämnet har eliminerats.

Om lossaren anlitar tjänster som tillhandahålls av andra delaktiga ska lossaren tillräckligt väl försäkra sig om att de föreskrivna kraven har uppfyllts.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av lossarens skyldigheter.

73 §

Bannätsförvaltarens skyldigheter

Bannätsförvaltaren ska i fråga om det bannät som den förvaltar

1) säkerställa att det för den plats i bannätet som avses i 33 § 1 mom. 2 punkten upprättas en intern räddningsplan,

2) säkerställa snabb och obehindrad tillgång under transporten till tillräckliga uppgifter om tågets sammansättning, vagnarnas placering i tåget och de farliga ämnen som transporteras i vagnarna.

Den information som avses i 1 mom. 2 punkten får lämnas ut endast till den som behöver informationen för att utföra uppgifter som gäller transportens säkerhet eller säkerhetsrisker eller för räddningsverksamhet och endast i den omfattning som uppgifterna kräver.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av bannätsförvaltarens skyldigheter.

74 §

Skyldigheter för den enhet som ansvarar för underhållet vid en järnvägstransport

Den enhet som ansvarar för underhållet vid en järnvägstransport ska försäkra sig om att

1) underhållsåtgärder för tankarna och deras anordningar och utrustning har genomförts på ett sådant sätt att cisternvagnen överensstämmer med kraven under normala driftsförhållanden,

2) den information om fordonen som lämnats för utförandet av underhållsuppgifterna också inbegriper uppgifter om tankarna och deras anordningar och utrustning,

3) de underhållsåtgärder som gäller tankarna och deras anordningar och utrustning dokumenteras.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av skyldigheterna för den enhet som ansvarar för underhållet.

Delaktiga vid fartygstransport

75 §

Avlastarens och avsändarens skyldigheter vid fartygstransport

Vid fartygstransport får avlastaren och avsändaren för transport överlämna endast sådan last som uppfyller kraven i denna lag. Avlastaren eller avsändaren ska

1) försäkra sig om att ett farligt ämne är rätt klassificerat och att fartygstransport av ämnet är tillåten,

2) försäkra sig om att endast förpackningar och lasttransportenheter som lämpar sig för transport av det farliga ämnet i fråga används vid transporten,

3) se till att den transportklara förpackningen och lasttransportenheten har märkts enligt de farliga egenskaperna hos de ämnen som transporteras,

4) se till att transportören har fått de uppgifter som behövs för genomförande av transporten,

5) se till att det skriftligt försäkras att försändelsen av det farliga ämnet är transportklar och att ämnet har förpackats, märkts och överlämnats för transport i behörigt skick i enlighet med kraven,

6) lämna hamninnehavaren och den som utför lasthanteringstjänster i hamnen de uppgifter om det farliga ämnet som behövs för hantering av godset i god tid före det farliga ämnet levereras till hamnområdet och om möjligt minst 24 timmar före ankomsten till hamnen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av avlastarens och avsändarens skyldigheter.

76 §

Skyldigheter för transportören och fartygets befälhavare vid fartygstransport

Vid fartygstransport ska transportören eller fartygets befälhavare

1) se till att det fartyg som används för transport av ett farligt ämne kan användas för den uppgiften,

2) försäkra sig om att fartygstransport av det farliga ämnet är tillåten,

3) försäkra sig om att en last som innehåller farliga ämnen inte godkänns för transport utan de uppgifter som behövs för transporten,

4) se till att lasttransportenheter som innehåller farliga ämnen är lastade, stuvade, placerade och vid behov säkrade på ett säkert och ändamålsenligt sätt och att de har separerats från varandra och från den övriga lasten i lastutrymmet enligt de farliga egenskaperna hos de ämnen de innehåller,

5) se till att uppgifter om de farliga ämnen har lämnats till hamninnehavaren och till den som utför lossningsarbetet eller till dennes representant innan lasten lossas i Finland.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av skyldigheterna för transportören och fartygets befälhavare.

77 §

Skyldigheter för förpackare, fyllare och lastare av containrar, fordon och vagnar vid fartygstransport

Vid fartygstransport ska den som svarar för förpackning, fyllning eller lastning av ett farligt ämne i containrar eller i sådana fordon eller vagnar som används vid vägtransport eller järnvägstransport med ett stuvningsintyg intyga att

- 1) containern, fordonet eller vagnen lämpar sig för den last som transporteras,
- 2) containern, fordonet eller vagnen inte innehåller last som är olämplig för samlastning,
- 3) containern, fordonet eller vagnen endast är lastad med avsändningsklara förpackningar i användbart skick som är lastade och säkrade med metoder som lämpar sig för den avsedda transporten,
- 4) ämnen som transporteras i bulk är jämnt fördelade,
- 5) containerns, fordonets eller vagnens konstruktion är i användbart skick på ett sätt som är ändamålsenligt för transporten,
- 6) containern, fordonet eller vagnen har de märkningar som krävs för transporten,
- 7) det för lasten finns transporthandlingar som innehåller de uppgifter som behövs för genomförandet av transporten.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av skyldigheterna för förpackare, fyllare och lastare.

Delaktiga vid lufttransport

78 §

Avsändarens skyldigheter vid lufttransport

Vid lufttransport får avsändaren för transport överlämna endast sådana försändelser som uppfyller kraven i denna lag. Avsändaren ska

- 1) försäkra sig om att ämnet är rätt klassificerat och att lufttransport av ämnet är tillåten,
- 2) se till och skriftligt försäkra att försändelsen av det farliga ämnet är transportklar och att ämnet har förpackats, märkts och överlämnats för transport i behörigt skick i enlighet med kraven,
- 3) försäkra sig om att transportören har fått de uppgifter och anmälningar som behövs för genomförande av transporten,
- 4) se till att personalen har tillräckliga anvisningar för att på ett säkert sätt kunna sköta uppgifter i samband med transport av farliga ämnen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av avsändarens skyldigheter.

79 §

Skyldigheter för transportören och leverantören av marktjänster vid lufttransport

Vid lufttransport ska transportören

- 1) se till att den har det tillstånd som krävs för transport av ett farligt ämne,
- 2) se till att det luftfartyg som används för transport av ett farligt ämne kan användas för den uppgiften,
- 3) försäkra sig om att lufttransport av det farliga ämnet är tillåten,
- 4) försäkra sig om att en försändelse som innehåller farliga ämnen inte godkänns för transport utan de uppgifter från avsändaren som behövs för transporten,
- 5) innan en försändelse som innehåller farliga ämnen godkänns för transport kontrollera att försändelsen har överlämnats för transport i enlighet med kraven,

6) försäkra sig om att farliga ämnen lastas och transporteras i luftfartyget på ett sådant sätt att de inte medför fara,

7) före lastningen och i samband med att lasten lossas kontrollera att försändelsen inte har fel eller läckor, vidta behövliga säkerhetsfrämjande åtgärder om fel och läckor framkommer samt se till att behövliga kontroller och åtgärder genomförs för att förebygga följder av felen och läckorna,

8) försäkra sig om att luftfartygets befälhavare och den personal som utför andra uppgifter i samband med flygresan och förberedelserna inför den i god tid före flygresan på ett tillförlitligt sätt får uppgifter om de farliga ämnen som transporteras som frakt i luftfartyget,

9) se till att personalen har tillräckliga anvisningar för att på ett säkert sätt kunna sköta uppgifter i samband med transport av farliga ämnen,

10) försäkra sig om att ställen som tar emot flygfrakt för transport informerar om de krav som gäller transport av farliga ämnen,

11) försäkra sig om att passagerarna informeras om de farliga ämnen som är förbjudna i resgods eller som passagerarna i övrigt inte får medföra.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller också leverantörer av marktjänster som utför dessa uppgifter.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska fullgörandet av transportörens skyldigheter.

14 kap.

Skyldigheter att se till att transportabla tryckbärande anordningar överensstämmer med kraven

80 §

Skyldigheter för tillverkare av transportabla tryckbärande anordningar

Tillverkaren ska

1) se till att en transportabel tryckbärande anordning som släpps ut på marknaden har konstruerats, tillverkats och dokumenterats i enlighet med 5 kap.,

2) se till att den transportabla tryckbärande anordningen förses med pimarke när anordningens överensstämmelse med kraven har visats,

3) förvara den tekniska dokumentationen för den transportabla tryckbärande anordningen i enlighet med 5 kap.

81 §

Skyldighet för tillverkare att vidta korrigerande åtgärder

En tillverkare som har skäl att misstänka att en transportabel tryckbärande anordning som tillverkaren har släppt ut på marknaden inte uppfyller kraven i 5 kap. ska

1) utan dröjsmål vidta åtgärder för att få den transportabla tryckbärande anordningen att överensstämma med kraven eller dra tillbaka eller återkalla den,

2) omedelbart underrätta marknadskontrollmyndigheten och alla behövliga nationella myndigheter i de medlemsstater i Europeiska unionen där tillverkaren har tillhandahållit den transportabla tryckbärande anordningen, i det fall att anordningen utgör en risk, samt lämna detaljerade uppgifter om den bristande överensstämmelsen och de korrigerande åtgärder som vidtagits,

3) dokumentera alla sådana fall av bristande överensstämmelse samt korrigerande åtgärder som avses i denna paragraf.

Tillverkaren ska också säkerställa att korrigerande åtgärder vidtas på alla transportabla tryckbärande anordningar som tillverkaren har släppt ut på marknaden och som överensstämmer med kraven men medför risk för hälsa, säkerhet eller allmänna intressen.

82 §

Tillverkarens representant i fråga om en transportabel tryckbärande anordning

Tillverkaren får genom en skriftlig fullmakt utse en representant för sig. Tillverkarens representant ska utföra de uppgifter som anges i fullmakten från tillverkaren.

Fullmakten kan åtminstone ge tillverkarens representant rätt att

- 1) inneha den tekniska dokumentationen för att kunna uppvisa denna för marknadskontrollmyndigheten,
- 2) på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna all information och dokumentation som behövs för att visa överensstämmelsen med kraven,
- 3) samarbeta med marknadskontrollmyndigheten för att undanröja riskerna med de transportabla tryckbärande anordningar som fullmakten omfattar.

Tillverkarens representant får dock inte ges uppgifter som anges i 80 § 1 och 2 punkten och inte heller uppgiften att upprätta teknisk dokumentation.

Representantens namn och adress ska anges på den transportabla tryckbärande anordningens intyg om överensstämmelse.

83 §

Skyldigheter för importörer av transportabla tryckbärande anordningar

Importören ska

- 1) endast släppa ut sådana transportabla tryckbärande anordningar på marknaden som överensstämmer med kraven och också uppfyller kraven i 5 kap.,
- 2) innan en transportabel tryckbärande anordning släpps ut på marknaden se till att
  - a) tillverkaren har utfört den relevanta bedömningen av överensstämmelse och upprättat den behövliga tekniska dokumentationen,
  - b) den transportabla tryckbärande anordningen är försett med pi-märke och åtföljs av ett intyg om överensstämmelse,
- 3) under den tid då importören har ansvar för den transportabla tryckbärande anordningen se till att lagrings- och transportförhållandena inte äventyrar anordningens överensstämmelse med kraven,
- 4) ange sitt namn och sina kontaktuppgifter i intyget om överensstämmelse eller i en bilaga till det,
- 5) förvara en kopia av den tekniska dokumentationen för den transportabla tryckbärande anordningen tillgänglig för marknadskontrollmyndigheten.

Om en importör har skäl att misstänka att en transportabel tryckbärande anordning inte uppfyller kraven i 5 kap. ska importören

- 1) avhålla sig från att släppa ut anordningen på marknaden till dess att den har fått överensstämma med kraven,
- 2) informera tillverkaren och marknadskontrollmyndigheten, om den transportabla tryckbärande anordningen utgör en risk.

En importör anses vara tillverkare och omfattas av de skyldigheter som anges i 80 och 81 § när importören släpper ut en transportabel tryckbärande anordning på marknaden i eget namn eller under eget varumärke eller ändrar en transportabel tryckbärande anordning som redan har släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att överensstämmelsen med de tillämpliga kraven kan påverkas.

84 §

Skyldighet för importörer att vidta korrigerande åtgärder

En importör som har skäl att misstänka att en transportabel tryckbärande anordning som importören släppt ut på marknaden inte uppfyller kraven i 5 kap. ska

1) utan dröjsmål vidta åtgärder för att få den transportabla tryckbärande anordningen att överensstämma med kraven eller dra tillbaka eller återkalla dem,

2) omedelbart underrätta tillverkaren, marknadskontrollmyndigheten och alla behöriga nationella myndigheter i de medlemsstater i Europeiska unionen där importören har tillhandahållit den transportabla tryckbärande anordningen, i det fall att anordningen utgör en risk, samt lämna detaljerade uppgifter om den bristande överensstämmelsen och de korrigerande åtgärder som vidtagits,

3) dokumentera alla sådana fall av bristande överensstämmelse samt korrigerande åtgärder som avses i 2 punkten.

Importören ska också säkerställa att korrigerande åtgärder vidtas på alla transportabla tryckbärande anordningar som importören tillhandahåller på marknaden och som överensstämmer med kraven men medför risk för hälsa, säkerhet eller allmänna intressen.

85 §

Skyldigheter för distributörer av transportabla tryckbärande anordningar

Distributören ska

1) endast tillhandahålla sådana transportabla tryckbärande anordningar på marknaden som överensstämmer med kraven och som också uppfyller kraven i 5 kap.,

2) innan en transportabel tryckbärande anordning släpps ut på marknaden kontrollera att anordningen är försett med pi-märke och åtföljs av ett intyg om överensstämmelse och kontaktinformation till importören,

3) under den tid distributören har ansvar för den transportabla tryckbärande anordningen se till att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar anordningens överensstämmelse med kraven.

En distributör anses vara tillverkare och omfattas av de skyldigheter som anges i 80 och 81 § när distributören släpper ut en transportabel tryckbärande anordning på marknaden i eget namn eller under eget varumärke eller ändrar en transportabel tryckbärande anordning som redan har släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att överensstämmelsen med de tillämpliga kraven kan påverkas.

86 §

Skyldighet för distributörer att vidta korrigerande åtgärder

En distributör som har skäl att misstänka att en transportabel tryckbärande anordning inte uppfyller kraven i 5 kap. ska

1) avhålla sig från att tillhandahålla anordningen på marknaden till dess att den har fåtts att överensstämma med kraven,

2) informera tillverkaren eller importören och marknadskontrollmyndigheten, om anordningen utgör en risk,

3) dokumentera alla sådana fall av bristande överensstämmelse och korrigerande åtgärder.

Distributören ska också säkerställa att korrigerande åtgärder vidtas på alla transportabla tryckbärande anordningar som distributören tillhandahåller på marknaden och som överensstämmer med kraven men medför risk för hälsa, säkerhet eller allmänna intressen.

87 §

Skyldigheter för ägare av transportabla tryckbärande anordningar

Under den tid ägaren har ansvar för en transportabel tryckbärande anordning ska ägaren se till att lagrings- och transportförhållandena inte äventyrar anordningens överensstämmelse med kraven.

Om en ägare har skäl att misstänka att en transportabel tryckbärande anordning inte överensstämmer med kraven i 5 kap. ska ägaren

- 1) avhålla sig från att tillhandahålla eller använda anordningen till dess att den fått överensstämja med kraven,
- 2) informera tillverkaren, importören eller distributören och marknads-kontrollmyndigheten, om anordningen utgör en risk,
- 3) dokumentera alla sådana fall av bristande överensstämmelse och kor-rigerande åtgärder.

De i 1 och 2 mom. avsedda skyldigheterna tillämpas inte på konsumenter som avser att använda eller använder en transportabel tryckbärande anordning för fritids- eller sportaktiviteter eller för andra personliga ändamål.

Ägaren ska också säkerställa att korrigerande åtgärder vidtas på alla transportabla tryckbärande anordningar som ägaren tillhandahåller och som överensstämmer med kraven men medför risk för hälsa, säkerhet eller allmänna intressen.

88 §

Skyldigheter för operatörer av transportabla tryckbärande anordningar

Operatören ska

1) för transport endast använda sådana transportabla tryckbärande anordningar som överensstämmer med kraven och som också uppfyller kraven i 5 kap.,

2) informera ägaren och marknadskontrollmyndigheten, om en transportabel tryckbärande anordning utgör en risk.

Operatören ska också säkerställa att korrigerande åtgärder vidtas på alla transportabla tryckbärande anordningar som operatören använder och som överensstämmer med kraven men medför risk för hälsa, säkerhet eller allmänna intressen.

89 §

Lämnande av uppgifter och skyldighet att samarbeta med myndigheter

Tillverkaren, importören och distributören av en transportabel tryckbärande anordning ska

1) på begäran ge marknadskontrollmyndigheten all den information och dokumentation som behövs för att visa att anordningen överensstämmer med kraven; informationen ska ges på ett språk som marknadskontrollmyndigheten godtar,

2) på begäran av marknadskontrollmyndigheten samarbeta med den för att undanröja riskerna med de transportabla tryckbärande anordningar som de har släppt ut eller tillhandahållit på marknaden.

Tillverkare, representanter för tillverkare, importörer, distributörer, ägare och operatörer av transportabla tryckbärande anordningar ska under en period av minst 10 år på begäran av marknadskontrollmyndigheten ge den information om tillverkare, tillverkares representanter, importörer, distributörer, ägare och operatörer

1) som till dem har levererat transportabla tryckbärande anordningar,

2) till vilka de har levererat transportabla tryckbärande anordningar.

Tillverkare, tillverkarnas representanter, importörer, distributörer och ägare får ge operatörer endast uppgifter som är av betydelse för en säker användning av de transportabla tryckbärande anordningarna.

15 kap.

Personalens yrkeskunskap

90 §

Skyldighet att sörja för personalens yrkeskunskap

Arbetsgivare ska se till att anställda arbetstagare som utför uppgifter i samband med transport av farliga ämnen har den utbildning eller kompetens

av annat slag som behövs för uppgiften. Arbetsgivaren ska ha uppgifter om denna utbildning och kompetens.

Arbetsgivaren ska bevara uppgifterna om sina arbetstagares i denna lag föreskrivna utbildning för transport av farliga ämnen i tre års tid efter att den senaste godkända utbildningen genomgått.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om innehållet i uppgifterna om utbildningen och om det praktiska genomförandet av arbetsgivarens skyldigheter.

91 §

Skyldighet att utse säkerhetsrådgivare vid vägtransport och järnvägstransport

Den som utför vägtransport eller järnvägstransport av farliga ämnen eller i samband med sådan transport utför förpackning, försändning eller annan verksamhet som gäller säkerheten vid transport av farliga ämnen ska utse en eller vid behov flera säkerhetsrådgivare. En säkerhetsrådgivare behöver dock inte utses

- 1) om endast små mängder av det farliga ämnet transporteras, eller
- 2) om transporterna endast sker inom hamnområden eller på flygplatser.

Den utsedda säkerhetsrådgivaren ska ha ett gällande intyg om avlagt prov för säkerhetsrådgivare. Dessutom ska det finnas ett av den som utses till säkerhetsrådgivare lämnat skriftligt samtycke till uppgiften.

Trafik- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om ämnesspecifika små mängder som får transporteras utan att en säkerhetsrådgivare utses.

92 §

Skyldighet att anmäla att säkerhetsrådgivare utsetts

Den som är skyldig att utse säkerhetsrådgivare för vägtransport eller järnvägstransport av farliga ämnen och är etablerad i Finland ska anmäla till Transport- och kommunikationsverket att en säkerhetsrådgivare utsetts. Även ändringar i uppgifterna ska anmälas.

Transport- och kommunikationsverket registrerar och förvaltar de uppgifter som avses i 1 mom.

16 kap.

Uppgifter och prov för säkerhetsrådgivare

93 §

Säkerhetsrådgivarens uppgifter

En säkerhetsrådgivare för vägtransport och järnvägstransport av farliga ämnen har till uppgift att

- 1) ge råd för ett så säkert genomförande som möjligt av transporter av farliga ämnen med iakttagande av bestämmelser och föreskrifter,
- 2) övervaka och styra verksamheten i samband med transport av farliga ämnen,
- 3) främja införandet av säkra förfaranden i den verksamhet som anknyter till transport av farliga ämnen,
- 4) för verksamhetsutövaren upprätta en årlig rapport, som ska förvaras i fem år, om verksamheten i samband med transport av farliga ämnen,
- 5) göra upp olycksrapporter för verksamhetsutövaren om händelser som inträffat vid transport av farliga ämnen och som medfört fara för människor, miljö eller egendom.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om den verksamhet som säkerhetsrådgivaren ska övervaka och om innehållet i den årliga rapporten och i olycksrapporter.

94 §

Prov för säkerhetsrådgivare och intyg över provet

En säkerhetsrådgivare vid vägtransport och järnvägstransport av farliga ämnen ska ha ett giltigt intyg över avlagt prov för säkerhetsrådgivare. Provet för säkerhetsrådgivare visar att personen har tillräcklig sakkunskap om transport av farliga ämnen och om de uppgifter säkerhetsrådgivaren ska utföra enligt gällande bestämmelser.

Provet för säkerhetsrådgivare gäller vägtransport eller järnvägstransport av farliga ämnen. Provet kan också avläggas med specialisering på endast en eller flera kategorier av ämnen.

Transport- och kommunikationsverket beviljar på ansökan intyg för säkerhetsrådgivare. En förutsättning för beviljande av intyg är att den sökande har godkänts i provet för säkerhetsrådgivare. Intyget gäller för en viss tid.

På avläggande av prov för säkerhetsrådgivare och registrering och insamling av uppgifter om beviljade intyg tillämpas 26–28 kap. i lagen om transportservice.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om provet för säkerhetsrådgivare och om provets innehåll samt om mallen för intyget för säkerhetsrådgivare, om ändring, giltighet och förlängning av giltighetstiden för intyget och om det praktiska förfarandet vid ansökan om och beviljande av intyget.

95 §

Ordnande av prov för säkerhetsrådgivare

Transport- och kommunikationsverket tar emot och övervakar provet för säkerhetsrådgivare.

Transport- och kommunikationsverket får som assisterande uppgifter i samband med ordnandet av prov för säkerhetsrådgivare överföra utarbetandet av provfrågor, mottagandet och övervakningen av prov samt utfärdandet av intyg till en offentlig eller privat tjänsteleverantör. På överföringen av dessa offentliga förvaltningsuppgifter, på kraven på tjänsteleverantören, på det avtal som ingås med tjänsteleverantören och på tillsynen tillämpas bestämmelserna i 210, 212, 213 och 215 § i lagen om transportservice.

Den som ordnar provet för säkerhetsrådgivare ska kontrollera provdeltagarnas identitet.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om sättet att avlägga provet för säkerhetsrådgivare, de praktiska arrangemangen och övervakningen samt om tekniska detaljer i samband med dem.

17 kap.**Behörighet för den som beviljar TFÄ-ADR-godkännanden och utför TFÄ-ADR-besiktningar av fordon**

96 §

Bemyndigande för TFÄ-ADR-godkännanden och TFÄ-ADR-besiktningar

Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan bemyndiga ett besiktningsställe som tillhör en sådan innehavare av besiktningskoncession som avses i lagen om fordonsbesiktningsverksamhet (957/2013) att för fordon registrerade i Finland bevilja TFÄ-ADR-godkännanden och godkännanden av TFÄ-ADR-besiktningar, om innehavaren av besiktningskoncession har personal som uppfyller de krav som föreskrivs för uppgifterna i fråga. Bemyndigandet kan endast beviljas för TFÄ-ADR-godkännande och TFÄ-ADR-besiktning av sådana fordon som besiktningsstället har rätt att besikta. Besiktningsställets rätt upphör samtidigt som dess rätt att utföra besiktningar upphör.

Transport- och kommunikationsverket kan också på ansökan bemyndiga ett verksamhetsställe som tillhör en sådan beviljare av enskilt godkännande

för fordon som avses i lagen om ordnande av enskilt godkännande av fordon (958/2013) att bevilja TFÄ-ADR-godkännanden för fordon registrerade i Finland, om beviljaren av enskilda godkännanden har personal som uppfyller de krav som föreskrivs för uppgifterna i fråga. Bemyndigandet kan endast beviljas för TFÄ-ADR-godkännande av sådana fordon för vilka verksamhetsstället har rätt att bevilja enskilda godkännanden. Verksamhetsställets rätt att utföra TFÄ-ADR-godkännanden upphör samtidigt som dess rätt att bevilja enskilda godkännanden upphör.

97 §

Behörighet för den som beviljar TFÄ-ADR-godkännanden och utför TFÄ-ADR-besiktningar

Utöver det som särskilt föreskrivs om kompetens för besiktare och utförare av enskilt godkännande, ska personer som beviljar TFÄ-ADR-godkännanden och utför TFÄ-ADR-besiktningar ha vidareutbildning i form av sådan specialutbildning som behövs för att bevilja TFÄ-ADR-godkännanden och utföra TFÄ-ADR-besiktningar.

Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om den specialutbildning som krävs av den som beviljar TFÄ-ADR-godkännanden och utför TFÄ-ADR-besiktningar samt om inträdeskraven till specialutbildningen, de prov som hör till specialutbildningen och det betyg som ges över proven. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om grunderna för bedömning och godkännande av de prov som hör till den specialutbildning som krävs av den som beviljar TFÄ-ADR-godkännanden och utför TFÄ-ADR-besiktningar samt om specialutbildningens tekniska detaljer.

98 §

Tillstånd att ge specialutbildning för personer som beviljar TFÄ-ADR-godkännanden och utför TFÄ-ADR-besiktningar

Den som ger sådan specialutbildning som behövs som vidareutbildning för personer som beviljar TFÄ-ADR-godkännanden och utför TFÄ-ADR-besiktningar ska ha tillstånd att ge specialutbildning (*specialutbildningstillstånd*).

Beslut om beviljande av specialutbildningstillstånd fattas av Transport- och kommunikationsverket.

Transport- och kommunikationsverket kan vid behov ge specialutbildning.

99 §

Ansökan om specialutbildningstillstånd och förutsättningar för beviljande

Specialutbildningstillstånd beviljas en sökande som uppfyller de förutsättningar för beviljande av vidareutbildningstillstånd som anges i 30 § i lagen om fordonsbesiktningsverksamhet och som förfogar över tillräcklig och yrkesskicklig undervisningspersonal som är förtrogen med godkännandeverksamhet samt med TFÄ-ADR-godkännanden och TFÄ-ADR-besiktningar.

För beviljande av specialutbildningstillstånd krävs det dessutom att de uppgifter och de redogörelser och utredningar som anges i 31 § i lagen om fordonsbesiktningsverksamhet samt uppgifter om den för verksamheten ansvariga personens utbildning och erfarenhet inom godkännandeverksamhet har bifogats ansökan. På ansökan om utbildningstillstånd tillämpas i övrigt lagen om fordonsbesiktningsverksamhet.

Specialutbildningstillstånd ska beviljas sökande som uppfyller de förutsättningar som anges i 1 mom. och lägger fram de redogörelser och utredningar som avses i 2 mom.

100 §

Tillämpning av lagen om fordonsbesiktningens verksamhet i andra frågor som gäller specialutbildning

På återkallande av specialutbildningstillstånd, prov som hör till specialutbildningen, bevarande av handlingar som gäller dessa prov, den opartiskhet som ska iakttas när specialutbildning ges, avvikelser från förvaltningslagens (434/2003) jävskrav vid specialutbildning samt på tillsyn över innehavare av specialutbildningstillstånd tillämpas det som föreskrivs om dessa i samband med vidareutbildningstillstånd i lagen om fordonsbesiktningens verksamhet.

**18 kap.
Besiktningensorgan**

101 §

Besiktningensorgan och deras uppgifter

Besiktningensorgan som avses i denna lag är

- 1) TFÄ-besiktningensorgan,
- 2) organ för periodiska TFÄ-besiktningar,
- 3) besiktningensorgan godkända av Strålsäkerhetscentralen,
- 4) anmälda organ av typ A,
- 5) anmälda organ av typ B.

Ett besiktningensorgan har rätt att inom sitt verksamhetsområde

- 1) godkänna förpackningar, tankar och bulkcontainrar samt utföra besiktningar och provningar av förpackningar, tankar och bulkcontainrar,
- 2) utföra andra än i 1 punkten avsedda uppgifter som krävs för att bedöma och påvisa förpackningars, tankars och bulkcontainrars överensstämmelse med kraven och åtgärder som anknyter till detta,
- 3) utföra sådana uppgifter som ålagts besiktningensorganen vid förfaranden för bedömning av överensstämmelse och förfaranden för inspektioner och kontroller enligt direktivet om transportabla tryckbärande anordningar,
- 4) utföra bedömningar och godkännanden av kvalitetssystem i samband med periodiska besiktningar av tryckbehållare samt utföra därtill hörande övervakning.

Närmare bestämmelser om besiktningensorganens samarbete och samarbetsrelaterade uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas i samband med uppgifterna och om bedömningar och godkännanden av kvalitetssystem för tryckbehållare och den övervakning som hör till dem samt det praktiska genomförandet av uppgifterna i övrigt.

102 §

Uppgifter för TFÄ-besiktningensorgan

Med undantag för uppgifter som gäller transportabla tryckbärande anordningar, andra tryckbehållare och tryckbärande tankar samt förpackningar och tankar som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen får ett TFÄ-besiktningensorgan när det gäller förpackningar, tankar och deras ventiler samt andra bulkcontainrar än sådana som avses i 1972 års internationella konvention om säkra containrar utföra godkännande, tillsyn över tillverkningen, besiktningar, provningar och andra uppgifter som krävs för att bedöma och påvisa överensstämmelse, enligt vad som i beslutet om godkännande av organet godkänns som en uppgift för detta.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det tekniska genomförandet av godkännanden, tillsyn över tillverkning, besiktningar, provningar och bedömning av överensstämmelse.

103 §

Uppgifter för organ för periodiska TFÄ-besiktningar

Med undantag för uppgifter som gäller transportabla tryckbärande anordningar, andra tryckbehållare och förpackningar som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen får ett organ för periodiska TFÄ-besiktningar utföra besiktningar och provningar av förpackningar enligt vad som i beslutet om godkännande av organet godkänns som en uppgift för detta.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det tekniska genomförandet av besiktningar och provningar.

104 §

Uppgifter för Strålsäkerhetscentralen och besiktningensorgan som godkänts av Strålsäkerhetscentralen

Ett besiktningensorgan som har godkänts av Strålsäkerhetscentralen får när det gäller förpackningar och tankar som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen utföra besiktningar, provningar och andra uppgifter som krävs för att bedöma och påvisa överensstämmelse.

Strålsäkerhetscentralen får själv utföra de uppgifter som nämns i 1 mom. Strålsäkerhetscentralen får också utföra godkännande av förpackningar och tankar som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen. På dessa uppgifter för Strålsäkerhetscentralen tillämpas det som i denna lag föreskrivs om besiktningensorganens uppgifter.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det tekniska genomförandet av godkännanden, besiktningar, provningar och bedömning av överensstämmelse.

105 §

Uppgifter för anmälda organ av typ A

Anmälda organ av typ A får när det gäller transportabla tryckbärande anordningar, andra tryckbehållare och tryckbärande tankar samt deras ventiler utföra godkännande, tillsyn över tillverkningen, besiktningar, provningar och uppgifter som krävs för att bedöma, förnyat bedöma och påvisa överensstämmelse, enligt vad som i beslutet om godkännande av organet godkänns som en uppgift för detta.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det tekniska genomförandet av godkännanden, tillsyn över tillverkning, besiktningar och provningar och av bedömning av överensstämmelse och förnyad bedömning av överensstämmelse.

106 §

Uppgifter för anmälda organ av typ B

Anmälda organ av typ B får när det gäller till transportabla tryckbärande anordningar hörande tryckbehållare och andra tryckbehållare samt deras ventiler utföra periodiska besiktningar, provningar och, om ett anmält organ av typ A har utfört förnyad bedömning av typöverensstämmelse för tryckbehållaren, förnyad bedömning av överensstämmelse, enligt vad som i beslutet om godkännande av organet godkänns som en uppgift för detta. Ett anmält organ av typ B får utföra uppgifter endast för det företag det är en del av.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det tekniska genomförandet av periodisk besiktning, provningar och förnyad bedömning av överensstämmelse.

107 §

Besiktningstjänst

Ett anmält organ av typ A får för viss tid godkänna en besiktningstjänst för att utföra en del av dess uppgifter som gäller tillsyn över tillverkning, ibruktagningensbesiktning och periodiska besiktningar. Det anmälda organet

av typ A svarar för övervakningen av en besiktningstjänst som det har godkänt.

Besiktningstjänsten ska underrätta det anmälda organ av typ A som har godkänt den om ändringar som rör förutsättningarna för godkännande.

Besiktningstjänsten ska vara oavhängig med avseende på konstruering, tillverkning, underhåll och service av de produkter som besiktas. Besiktningstjänstens personal ska ha tillräcklig yrkeskunskap för sina uppgifter. För en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna ska besiktningstjänsten ha ett kvalitetssystem för sin verksamhet.

Om besiktningstjänsten inte längre uppfyller de uppställda kraven eller annars handlar väsentligt i strid med kraven ska det anmälda organ av typ A som har godkänt besiktningstjänsten sätta ut en tillräcklig tidsfrist inom vilken besiktningstjänsten ska avhjälpa missförhållandet. Det anmälda organet av typ A ska återkalla sitt godkännande om besiktningstjänsten inte har avhjälpt missförhållandet inom utsatt tid.

Godkännande av en besiktningstjänst och återkallande av ett godkännande ska anmälas till den myndighet som godkänt det anmälda organet av typ A.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om besiktningstjänstens uppgifter, utförandet och övervakningen av dem, godkännandet, ansökan om och förutsättningarna för godkännande, återkallande av godkännande samt godkännandets giltighetstid.

108 §

Utförande av besiktningsorganets uppgifter som underentreprenad

Endast ett TFÄ-besiktningsorgan, ett besiktningsorgan godkänt av Strålsäkerhetscentralen och ett anmält organ av typ A får anlita underleverantörer för tekniska deluppgifter som gäller påvisande av överensstämmelse, periodisk besiktning och annan besiktning, under förutsättning att organet har kommit överens med uppdragsgivaren om saken.

Underleverantörerna ska omfattas av besiktningsorganets ackreditering eller vara separat ackrediterade. En underleverantör som är separat ackrediterad ska antingen vara ett besiktningsorgan enligt standarden SFS-EN ISO/IEC 17020 om verksamhet inom olika typer av besiktningsorgan eller ett provningslaboratorium enligt standarden SFS-EN ISO/IEC 17025 om kompetenskrav för provnings- och kalibreringslaboratorier, så att den kan utföra provning i enlighet med sin ackreditering. Ackrediteringen ska motsvara ackrediteringen för det besiktningsorgan som gett underleverantörsuppdraget.

Besiktningsorganet ska säkerställa att underleverantören uppfyller de krav som föreskrivs för besiktningsorgan. Underleverantören behöver dock inte vara en juridisk person som är registrerad i Finland. Besiktningsorganet svarar för de uppgifter som utförs av underleverantören oavsett i vilken stat denna är etablerad. Besiktningsorganet ska också övervaka underleverantören och informera den myndighet som godkänt besiktningsorganet om sina arrangemang för underentreprenader.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om de tekniska detaljerna och det praktiska genomförandet av uppgifter som utförs som underentreprenad och om tillämpningen av de standarder som anges i 2 mom.

109 §

Ansökan om godkännande som besiktningsorgan

Godkännande som besiktningsorgan ska sökas hos den behöriga myndigheten.

I ansökan ska det specificeras vilka besiktningsorgansuppgifter ansökan gäller. Till ansökan ska det fogas uppgifter om den ansvariga personen samt

uppgifter med behövliga handlingar om att de krav som ställs på besiktningsorgan uppfylls, om bedömning och förnyad bedömning av överensstämmelse, om besiktningar, provningar, godkännanden, tillsyn över tillverkning, bedömning och godkännande av kvalitetssystem samt förfaranden som hör till dessa och om produkter för vilka organet anser sig vara behörigt.

Till ansökan, med undantag för en ansökan om godkännande för ett organ som utför periodiska TFÄ-besiktningar, ska det fogas ett ackrediteringsbeslut.

110 §

Förutsättningar för godkännande av besiktningsorgan

Förutsättningar för godkännande av ett besiktningsorgan är att

- 1) organet är en juridisk person som är registrerad i Finland,
- 2) organet är en extern sakkunnig som är oavhängig med avseende på den produkt som organet bedömer,
- 3) den personal som utför besiktningsorganets uppgifter inte är konstruktör, tillverkare, leverantör, installatör, köpare, ägare, operatör eller underhållare av de produkter den bedömer och inte representant för någon av dessa delaktiga,
- 4) organet och dess personal har tillräcklig yrkeskunskap och lämplig teknisk kompetens för verksamheten som besiktningsorgan,
- 5) organet i enlighet med gällande bestämmelser och föreskrifter förmår utföra de uppgifter som förutsätts i verksamheten som besiktningsorgan,
- 6) organet presenterar beskrivningar av de förfaranden enligt vilka de uppgifter som krävs i besiktningsverksamheten utförs,
- 7) organets verksamhet är ordnad så att verksamheten i rimlig mån går att övervaka,
- 8) organet har ett pålitligt och ändamålsenligt uppdaterings- och lagringssystem för de handlingar som anknyter till uppgifterna som besiktningsorgan,
- 9) organet har ett ändamålsenligt förfarande som tillämpas vid behandling av begäranden om omprövning.

Med undantag av organ för periodisk TFÄ-besiktning ska ett besiktningsorgan, för att visa att de förutsättningar som anges i 1 mom. uppfylls, vara ackrediterat av Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhet som ett besiktningsorgan av typ A eller B enligt standarden SFS-EN ISO/IEC 17020 om verksamhet inom olika typer av besiktningsorgan så att

- 1) ett TFÄ-besiktningsorgan, ett besiktningsorgan godkänt av Strålsäkerhetscentralen och ett anmält organ av typ A uppfyller de krav som gäller för ett sådant besiktningsorgan av typ A som avses i standarden,
- 2) ett anmält organ av typ B uppfyller de krav som gäller för ett sådant besiktningsorgan av typ B som avses i standarden.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska genomförandet vid uppfyllandet av förutsättningarna för godkännande av besiktningsorgan och om tillämpningen av den standard som anges i 2 mom.

111 §

Godkännande av besiktningsorgan

Transport- och kommunikationsverket godkänner anmälda organ av typ A och B, Säkerhets- och kemikalieverket godkänner TFÄ-besiktningsorgan och organ för periodiska TFÄ-besiktningar och Strålsäkerhetscentralen godkänner besiktningsorgan som godkänns av Strålsäkerhetscentralen, om organet uppfyller förutsättningarna för godkännande av besiktningsorgan.

I beslutet om godkännande anges besiktningsorganets kompetensområde och uppgifter samt fastställs arrangemangen för tillsynen över besiktningsorganet. I beslutet kan det också uppställas sådana krav, begränsningar och

villkor i fråga om organets verksamhet som säkerställer att uppgifterna utförs på behörigt sätt. Beslutet kan meddelas för viss tid.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska genomförandet av godkännandet samt om godkännandets giltighetstid och hur denna bestäms.

112 §

Temporärt godkännande av besiktningsorgan

Med undantag av organ för periodisk TFÄ-besiktning får organ som inleder sin verksamhet godkännas temporärt. Före det temporära godkännandet ska den behöriga myndighet som avses i 111 § säkerställa att den som ansöker om godkännande uppfyller förutsättningarna för godkännande av besiktningsorgan.

Ett temporärt godkänt organ måste ackrediteras under sitt första verksamhetsår. Om organet inte ackrediteras under det första verksamhetsåret upphör det temporära godkännandet att gälla ett år efter att det beviljats.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om det praktiska genomförandet av temporära godkännanden samt om godkännandets giltighetstid och hur denna bestäms.

113 §

Utförande av besiktningsorganets uppgifter

Besiktningsorganet ska utföra sina offentliga förvaltningsuppgifter så att de står i rätt proportion till syftet och så att de inte onödigt belastar eller skadar egendom. Besiktningsorganet ska ta hänsyn till det berörda företags storlek, bransch, struktur, den teknik som används samt om det handlar om massproduktion eller serietillverkning.

Besiktningsorganet och dess personal ska utföra bedömningar och sina övriga uppgifter som besiktningsorgan med bästa möjliga yrkesmässiga integritet och tekniska kompetens.

Besiktningsorganet ska underrätta marknadskontrollmyndigheten om typgodkännanden och andra godkännanden som har beviljats på grundval av bedömning av överensstämmelse och som gäller förpackningar, tankar och bulkcontainrar avsedda för transport av farliga ämnen.

Besiktningsorganet ska bevara de handlingar som det har utfärdat om bedömning och påvisande av förpackningars, tankars och bulkcontainrars överensstämmelse med kraven för att säkerställa att handlingarna är tillgängliga och att uppgifterna bevaras. Dessutom ska besiktningsorganet bevara dessa handlingar tillräckligt länge för att möjliggöra senare kontroll, bedömning och övervakning av överensstämmelsen. Om besiktningsorganet avser att lägga ner sin verksamhet ska det lämna handlingarna till den myndighet som godkänt besiktningsorganet.

Besiktningsorganet ska visa att det uppfyller de föreskrivna förutsättningarna för godkännande och anmäla ändringar som rör förutsättningarna för godkännande till den myndighet som har till uppgift att godkänna besiktningsorganet. Dessutom ska besiktningsorganet lämna en årlig rapport om sin verksamhet till den myndighet som har till uppgift att godkänna besiktningsorganet i fråga.

Närmare bestämmelser om innehållet i besiktningsorganets årliga rapport och hur den ska lämnas till den behöriga myndigheten får utfärdas genom förordning av statsrådet. Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om bevarandet av de handlingar som gäller bedömning och påvisande av överensstämmelse.

19 kap.

Myndigheter och myndighetsuppgifter

Tillsynsmyndigheter och tillsynsuppgifter

114 §

Transport- och kommunikationsverket som allmän tillsynsmyndighet

Transport- och kommunikationsverket utövar tillsyn över transport av farliga ämnen och över att denna lag samt beslut som utfärdats med stöd av den iakttas, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Verket utövar också tillsyn över efterlevnaden av Europeiska unionens förordningar.

Tillsynen ska

- 1) gälla alla delaktiga i transporten,
- 2) gälla alla faser av transporten,
- 3) gälla transporthandlingarna, transportförloppet, transportplatserna, transportmedlet, platser för tillfällig förvaring och andra kontrollobjekt,
- 4) vara planmässig, systematisk och opartisk,
- 5) omfatta periodiska kontroller.

Transport- och kommunikationsverket samordnar den tillsyn i samband med transport av farliga ämnen som utförs i samarbete mellan de tillsynsmyndigheter som föreskrivs i denna lag och andra myndigheter.

Närmare bestämmelser om tidsfrister för kontroller, om kontrollobjekt vid transporter samt om det praktiska genomförandet av tillsynen, kontrollerna och myndighetssamarbetet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

115 §

Transport- och kommunikationsverkets tillsyn över dem som ger utbildning för ADR-körtillstånd

Transport- och kommunikationsverket svarar för tillsynen över dem som ger utbildning för ADR-körtillstånd. Verket kan ordna de uppgifter som hänförs till tillsynen i samband med förarexamensverksamheten eller så att de sköts separat genom att skaffa behövliga tjänster med iakttagande av vad som i lagen om förarexamensverksamhet (535/1998) föreskrivs om ordnandet av förarexamensverksamhet som en serviceuppgift.

116 §

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet som tillsynsmyndigheter

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag inom sina respektive uppgiftsområden. Tillsynen utövas i samarbete med Transport- och kommunikationsverket.

117 §

TFÄ-vägkontroller som utförs av polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet utför kontroller av vägtransporter av farliga ämnen (*TFÄ-vägkontroller*) för att övervaka att denna lag följs vid vägtransporter. TFÄ-vägkontroller ska utföras objektivt och så att de inte medför fara eller oskälig olägenhet för den övriga trafiken eller onödiga förseningar eller annan oskälig olägenhet för den som kontrolleras. Vid TFÄ-vägkontroller ska det användas en kontrollista där de kontrollobjekt som gäller transporthandlingarna, transportförloppet och fordonets utrustning specificeras.

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet ska årligen lämna Transport- och kommunikationsverket en redogörelse för de TFÄ-vägkontroller som de har utfört.

Närmare bestämmelser om kontrollistan för TFÄ-vägkontroller och mallen för den, om kontrollobjekten och om innehållet i och mallen för redogörelsen för kontrollerna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

118 §

Strålsäkerhetscentralen som tillsynsmyndighet för transporter av radioaktiva ämnen

Strålsäkerhetscentralen utövar tillsyn över transporter av radioaktiva ämnen och efterlevnaden av denna lag och beslut som utfärdats om sådana transporter med stöd av denna lag.

119 §

Tillsynsmyndigheter för produkter som används för transport av farliga ämnen

Strålsäkerhetscentralen övervakar överensstämmelsen hos produkter som används för transport av farliga ämnen när det gäller sådana produkter som används för transport av radioaktiva ämnen.

Säkerhets- och kemikalieverket övervakar överensstämmelsen hos andra än i 1 mom. avsedda produkter som används för transport av farliga ämnen.

I fråga om produkter som används för transport av farliga ämnen har Strålsäkerhetscentralen och Säkerhets- och kemikalieverket när det gäller en enskild produkt som omfattas av tillsynen och som inte överensstämmer med kraven eller är farlig rätt att bestämma om

- 1) användningsförbud för transport av farliga ämnen,
- 2) utförande av sådana ändringar att kraven uppfylls samt kräva att överensstämmelsen påvisas,
- 3) förstöring eller andra åtgärder som ska vidtas, om de åtgärder som avses i 1 och 2 punkten inte kan anses tillräckliga ur säkerhetssynpunkt.

120 §

Marknadskontroll av produkter som används för transport av farliga ämnen

På marknadskontroll av produkter som används för transport av farliga ämnen, marknadskontrollmyndigheterna, yttre gränskontroll och sökande av ändring i beslut av marknadskontrollmyndigheterna tillämpas lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), med undantag av dess 26 §. Som en ekonomisk aktör betraktas den som enligt 62 § i denna lag har skyldighet att säkerställa att produkter är säkra eller den som enligt 14 kap. har skyldighet att se till att transportabla tryckbärande anordningar överensstämmer med kraven. Bestämmelser om ramen för marknadskontrollen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Av de i denna lag avsedda produkter som används för transport av farliga ämnen gäller marknadskontrollmyndighetens skyldighet att informera Europeiska kommissionen enligt 27 § 1 mom. i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter endast transportabla tryckbärande anordningar.

Marknadskontrollmyndigheten ska informera det behöriga besiktningsorganet om marknadskontrollåtgärder som riktas mot aktörer som avses i 62 § och 14 kap. och som gäller produkter som används för transport av farliga ämnen och inte överensstämmer med kraven.

121 §

Insamling av uppgifter om tankar och tryckbehållare och övervakning i samband med det

Säkerhets- och kemikalieverket ska för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag samla in i 28 § avsedda uppgifter om tankar och tryckbehållare samt övervaka att uppgifterna anmäls.

122 §

Tillsyn över besiktningsorgan

Transport- och kommunikationsverket, Säkerhets- och kemikalieverket och Strålsäkerhetscentralen utövar tillsyn över de besiktningsorgan de har godkänt.

123 §

Tillsynsplan

En tillsynsmyndighet ska upprätta en tillsynsplan för sin tillsyn. Planen ska åtminstone innehålla uppgifter om grunderna för ordnandet av tillsynen, om tillsynsobjekten och tillsynsplatserna samt om samarbetet mellan myndigheter inom tillsynen.

Planen ska ses över med regelbundna intervaller. Myndigheten ska också årligen utvärdera tillsynsplanens utfall.

Övriga myndigheter och myndighetsuppgifter

124 §

Övriga myndighetsuppgifter

Institutet för hälsa och välfärd får fatta beslut om krav och begränsningar för transport av smittförande biologiska produkter som används för att förebygga, behandla eller diagnostisera sjukdomar eller för utvecklings-, försöks- eller forskningsändamål i samband med detta.

Livsmedelsverket får fatta beslut om villkoren för bulktransport av animaliskt material som innehåller smittförande ämnen.

Regionförvaltningsverket får fatta beslut om transport av smittförande ämnen med levande djur som bärare och om villkoren för sådana transporter, om ämnet inte kan transporteras på något annat sätt.

Strålsäkerhetscentralen får i fråga om radioaktiva ämnen fatta beslut om

1) klassificering, klassificeringskriterier och hur kriterierna bestäms samt märkningar, provningar, prov och transportvillkor som gäller klassificeringen och lämpligheten för transport,

2) användning, konstruktion och märkningar av förpackningar, tankar och containrar som används för transport, till de delar som uppgiften inte hör till ett besiktningsorgan,

3) arrangemang för transport.

Säkerhets- och kemikalieverket får fatta beslut om följande:

1) med undantag för radioaktiva ämnen klassificering av farliga ämnen, klassificeringskriterierna för dessa och hur kriterierna bestäms samt märkningar, provningar, prov och transportvillkor som gäller klassificeringen och lämpligheten för transport,

2) användning, konstruktion och märkningar av förpackningar, tankar och containrar som används för transport av andra farliga ämnen än radioaktiva ämnen, till de delar som uppgiften inte hör till ett besiktningsorgan.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag får Transport- och kommunikationsverket fatta beslut om

1) transportmedel, frakt- och lastutrymmen i transportmedel, placering och separering av farliga ämnen i dem samt transportvillkor som gäller dessa utrymmen, placeringen och separeringen,

2) lastning och stuvning samt hantering av farliga ämnen och last i samband med detta,

3) transportarrangemang för farliga ämnen, med undantag för radioaktiva ämnen,

4) andra än i 1–3 punkten avsedda frågor för vilka ingen behörig myndighet särskilt har föreskrivits.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare ämnesspecifika eller i övrigt detaljerade föreskrifter om när ett beslut av den behöriga

myndigheten eller en annan motsvarande handling förutsätts för att möjliggöra en transport som överensstämmer med kraven och för att säkerställa en tillräckligt säker transport.

125 §

Behöriga myndigheter som avses i Europeiska unionens lagstiftning och i internationella överenskommelser

De myndigheter som anges i denna lag eller de som utför offentliga förvaltningsuppgifter enligt denna lag är sådana behöriga nationella myndigheter som avses i Europeiska unionens rättsakter om sådan transport av farliga ämnen som hör till tillämpningsområdet för denna lag, och i följande internationella bestämmelser som är bindande för Finland:

- 1) bestämmelserna i ADR-överenskommelsen,
- 2) RID-bestämmelserna,
- 3) ICAO-TI-bestämmelserna,
- 4) bestämmelserna i IMDG-koden,
- 5) bestämmelserna i överenskommelsen mellan Finland och Ryssland om transport av farligt gods i direkt internationell järnvägstrafik mellan Finland och Ryssland (FördrS 76–77/2014) samt i överenskommelsen mellan Finlands kommunikationsministerium och Rysslands transportministerium om genomförandet av överenskommelsen mellan Finland och Ryssland om transport av farligt gods i direkt internationell järnvägstrafik mellan Finland och Ryssland (FördrS 96/2014).

126 §

Transport- och kommunikationsverkets skyldighet att lämna och tillhandahålla uppgifter

Transport- och kommunikationsverket ska lämna uppgifter eller på annat sätt se till att uppgifter lämnas till internationella organisationer, Europeiska unionen och utländska behöriga myndigheter, om det i bestämmelser om transport av farliga ämnen i internationella överenskommelser som är bindande för Finland eller i Europeiska unionens lagstiftning förutsätts att uppgifter lämnas.

Transport- och kommunikationsverket tillhandahåller uppgifter på finska och svenska om de standarder som nämns i denna lag och i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

127 §

Tillsynsmyndighetens skyldighet att rapportera överträdelser och åtgärder

Om Europeiska unionens lagstiftning eller förpliktelse enligt en internationell överenskommelse förutsätter rapportering ska tillsynsmyndigheten rapportera

- 1) upprepade och allvarliga överträdelser som äventyrar transporten av farliga ämnen och som myndigheten har observerat i sin tillsyn, till den utländska behöriga myndigheten i den stat där ett företag som medverkat i överträdelserna har sin hemort,
- 2) sina åtgärder i Finland mot ett finskt företag till följd av upprepade och allvarliga överträdelser som skett utomlands och äventyrar säkerheten vid transport av farliga ämnen, till den utländska behöriga myndigheten.

128 §

Transport- och kommunikationsverkets behörighet att godkänna avtal som gäller transport av farliga ämnen

Transport- och kommunikationsverket får ingå avtal av teknisk natur om godkännande av sådana temporära avvikelser för högst fem år som avses i det för Finland bindande kapitel 1.5 i bilaga A till ADR-överenskommelsen, kapitel 1.5 i bilagan till RID-bestämmelserna och punkt 7.9.1 i IMDG-

koden. Ett villkor för ingående av avtal är att avtalet tillåter en avvikande teknisk lösning eller något annat avvikande arrangemang som bibehåller motsvarande säkerhetsnivå som man uppnår genom att iaktta bestämmelserna i ADR-överenskommelsen samt RID-bestämmelserna och IMDG-koden.

En kopia av avtalet ska medföras i transportmedlet, om detta följer av internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

Godkända avtal får även tillämpas på inrikes transporter av farliga ämnen.

Avtalen sätts i kraft genom förordning av kommunikationsministeriet. Transport- och kommunikationsverket ger information om avtalen.

129 §

Erkännande av myndighetsåtgärder och myndighetshandlingar

I den omfattning som förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning eller i förpliktelser enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland får den behöriga myndigheten erkänna en sådan åtgärd i samband med transport av farliga ämnen som har utförts av en myndighet eller annan aktör som bemyndigats av en myndighet samt ett intyg, ett godkännande eller någon annan motsvarande handling som har utfärdats om åtgärden, om säkerhetskraven i denna lag och i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den uppfylls.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för erkännande av åtgärder i samband med transporter och av intyg, godkännanden och andra motsvarande handlingar som utfärdats om dessa samt om säkerhetskraven får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 kap.

Myndigheternas befogenheter

130 §

Tillsynsmyndighetens rätt att utföra inspektioner, få prover och utföra undersökningar

För att övervaka efterlevnaden av denna lag och Europeiska unionens förordningar har tillsynsmyndigheten inom sitt uppgiftsområde rätt att utföra behövliga inspektioner, för att utföra tillsynen få tillträde till tillverknings-, lagrings-, försäljnings-, installations-, reparations-, besiktnings-, förpacknings-, fyllnads-, avsändnings-, lastnings-, stuvnings- och transportplatser för samt platser för tillfällig förvaring av farliga ämnen och förpackningar, tankar och containrar som används för transport av farliga ämnen och till transportmedel som transporterar farliga ämnen samt att få behövliga prover och utan vederlag utföra de prover, mätningar och undersökningar som tillsynen förutsätter. Tillsynsmyndigheten har också rätt att inspektera utbildningen och ordnandet av den. Vid inspektionen ska 39 § i förvaltningslagen iakttas.

Inspektioner får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur, om inte detta är nödvändigt för att utreda omständigheter som inspektionen gäller.

Tillsynsmyndigheten har rätt att i sin besittning ta det material som ska inspekteras eller en kopia av materialet för inspektion som sker någon annanstans, om detta är nödvändigt för att reda ut de omständigheter som ska inspekteras och om det är möjligt utan att orsaka oskälig olägenhet. Materialet ska återlämnas genast när det inte längre behövs.

Prover som fåtts för tillsynsändamål ska när näringsidkaren kräver det ersättas till gängse pris, om det inte vid undersökningen konstateras att de strider mot denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Myndigheten kan ålägga den som har gjort sig skyldig till fel

eller försummelse att ersätta myndigheten för kostnaderna för undersökningar och provtagning.

131 §

Tillsynsmyndighetens rätt att förbjuda transport och bestämma att farliga ämnen ska lossas

Transport- och kommunikationsverket, polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Strålsäkerhetscentralen har inom sina respektive uppgiftsområden rätt att förbjuda transport av ett farligt ämne, om transporten inte överensstämmer med kraven i denna lag, samt att bestämma att det farliga ämnet ska lossas på första lämpliga plats vid första lägliga tillfälle, om transporten inte kan fås att motsvara föreskrifterna.

Om en tillsynsmyndighet har börjat vidta en åtgärd som avses i 1 mom., ska myndigheten underrätta avsändaren eller en representant för avsändaren om åtgärden, varvid denne utan dröjsmål ska ta hand om godset.

Om avsändaren eller avsändarens representant inte kan anträffas eller om avsändaren eller representanten inte inom den tid tillsynsmyndigheten satt ut har tagit hand om godset eller överlåtit det till någon som har rätt att ha hand om godset eller om kostnaderna för skötseln av godset inte står i rimlig proportion till dess värde, kan staten lösa in godset. Om inte staten löser in godset, har tillsynsmyndigheten rätt att beroende på omständigheterna sälja eller förstöra godset.

Försäljningen av gods ska ordnas i form av offentlig auktion eller, om detta inte utan svårigheter är möjligt, på något annat tillförlitligt sätt. Tillsynsmyndigheten ska om möjligt i god tid underrätta den som har rätt till godset om tid och plats för försäljningen. Försäljningspriset, minskat med de betalningar som belastar godset och med försäljningskostnaderna, ska i ett års tid räknat från försäljningsdagen hållas tillgängligt för den som har rätt till godset. Därefter tillhör det tillsynsmyndigheten.

Förstöring av gods ska ordnas på ändamålsenligt sätt. För kostnaderna för förstörandet svarar avsändaren. Tillsynsmyndighetens redovisning i saken får verkställas utan dom eller beslut.

132 §

Myndigheters rätt att få och lämna ut uppgifter

De myndigheter som avses i denna lag har trots sekretessbestämmelserna rätt att av avsändare och transportörer, ägare, innehavare och tillverkare av en förpackning eller tank, dem som bedriver installations- eller reparationsverksamhet, importörer, försäljare, lagerhållare, hamninnehavare, flygplatsoperatörer, terminalinnehavare, dem som utför lasthanteringstjänster i hamnar, besiktningsorgan och andra som berörs av skyldigheterna enligt denna lag få uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt för att utföra andra uppgifter som anges i denna lag.

De myndigheter som avses i denna lag har trots sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut uppgifter om transport av farliga ämnen till myndigheter och andra som utför lagstadgade uppgifter, om informationen är nödvändig för utförandet av deras uppgifter eller fullgörandet av deras skyldigheter enligt lag. På samma grunder får uppgifter också lämnas ut till utländska tillsynsmyndigheter och besiktningsorgan som sköter uppgifter som gäller transport av farliga ämnen samt till internationella organ för utförandet av deras uppgifter, om utlämnandet grundar sig på lag, Europeiska unionens lagstiftning eller en förpliktelse enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland.

Transport- och kommunikationsverket och Strålsäkerhetscentralen har rätt att för forskning, utveckling och statistikföring som gäller riskhantering få uppgifter om de farliga ämnen som sänts, transporterats och tagits emot och om ämnenas transportrutter av dem som sänt, transporterat och tagit

emot dem. Uppgifter får trots sekretessbestämmelserna lämnas ut till myndigheter för räddningsverksamhet och trafikledshållning.

133 §

Handräckning

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet har rätt att lämna tillsynsmyndigheten handräckning

- 1) för att tillgodose rätten att utföra inspektioner, få prover och utföra undersökningar enligt 130 §,
- 2) för att verkställa ett förbud mot transport eller beslut om lossning av ett farligt ämne enligt 131 §.

Tillsynsmyndigheterna ska ge utländska tillsynsmyndigheter handräckning när det gäller övervakning av transport av farliga ämnen, om handräckningen grundar sig på Europeiska unionens lagstiftning eller på förpliktelser enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland.

134 §

Sakkunnighjälp

Tillsynsmyndigheten får vid tillsynen anlita sakkunnighjälp, om det behövs för genomförandet av tillsynen. Den sakkunnige ska ha goda kunskaper om såväl lagstiftningen och föreskrifterna om transport av farliga ämnen som praxis i anslutning till transporter.

21 kap.

Dispens och undantagsbestämmelser

135 §

Bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om undantag från kraven enligt denna lag när det gäller transportsäkerhet, förberedelse inför och skydd av transporter samt ämnen, transportmedel, förpackningar, tankar och containrar, om undantaget grundar sig på Europeiska unionens lagstiftning eller internationella överenskommelser och undantaget

- 1) är ämnesspecifikt,
- 2) gäller små mängder av ett farligt ämne, eller
- 3) inte medför mer än ringa fara för människor, miljö eller egendom.

De krav som avses i 1 mom. gäller

- 1) klassificering och märkningar,
- 2) utlämnande, förvaltning och anmälning av uppgifter,
- 3) avsändning, lastning, stuvning, användning och förvaring,
- 4) transportförloppet och transportvillkoren,
- 5) konstruering, tillverkning och utrustning,
- 6) säkerställande och beredskap,
- 7) kompetens, utbildning och utseende av aktörer,
- 8) tillstånd och anmälningar,
- 9) besiktning, provning, märkning och godkännande.

136 §

Dispens i enskilda fall och för produktutveckling

Av särskilda skäl får det, på grund av tvingande behov i ett enskilt fall, på ansökan beviljas tillstånd att låta bli att iaktta bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av denna lag. Dispens får beviljas om

- 1) iakttagandet av bestämmelserna eller föreskrifterna medför avsevärd olägenhet,
- 2) det inte medför fara för den övriga trafiken, och
- 3) den säkerhet som krävs kan uppnås på något annat sätt.

Tillstånd att låta bli att iakttä bestämnelser och föreskrifter som med stöd av denna lag utfärdats om fordon, förpackningar, tankar och containrar samt deras utrustning och anordningar får beviljas också i andra än enskilda fall om det behövs för försök med ny teknik, för produktutveckling eller av något annat motsvarande särskilt skäl. En förutsättning är att faran för säkerhet, hälsa och miljö inte ökar och att konkurrensen inte snedvrids. Tillstånd får beviljas för viss tid och förenas med villkor.

Dispens beviljas

1) i fråga om andra förpackningar, tankar och containrar än sådana som är avsedda för transport av radioaktiva ämnen av Säkerhets- och kemikalieverket,

2) i fråga om transport av radioaktiva ämnen av Strålsäkerhetscentralen,

3) i andra än de fall som avses i 1 och 2 punkten av Transport- och kommunikationsverket.

137 §

Undantagsbestämmelser om myndigheter och nödtransporter

Med iakttagande av särskild försiktighet och när uppdraget kräver det får avvikelser göras från bestämmelserna i denna lag om alla åtgärder för att utföra en säker transport har vidtagits

1) inom räddnings-, polis-, gränsbevaknings- och tullverksamhet som utförs av en myndighet med behörighet för uppgiften eller som utförs för myndighetens räkning i allmänhetens intresse under den behöriga myndighetens tillsyn och ansvar eller enligt ett föreläggande av myndigheten i fråga,

2) vid transport med bogserbil av skadade fordon som transporterar farliga ämnen.

Av en person som utför besiktningar eller beviljar godkännanden av fordon krävs inte ADR-körtillstånd, när personen i samband med besiktning eller godkännande på verksamhetsställets område förflyttar ett tomt, icke rengjort fordon som innehållit ett farligt ämne eller en sådan transportenhet, om personen fått för sin uppgift lämplig utbildning.

22 kap.

Administrativa säkringsåtgärder och tvångsmedel

138 §

Återkallande av tillstånd, godkännanden och bemyndiganden som beviljats av myndigheter

Den myndighet som beviljat ett i denna lag avsett tillstånd, godkännande eller bemyndigande kan ge innehavaren av tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet en skriftlig anmärkning om innehavaren inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd, godkännande eller bemyndigande eller inte sköter sin uppgift korrekt. Om missförhållandet trots anmärkningen inte avhjälps och missförhållandet är väsentligt kan myndigheten återkalla tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet för en viss tid eller helt och hållet.

I brådskande fall kan myndigheten utan särskild skriftlig anmärkning för en viss tid återkalla ett tillstånd, godkännande eller bemyndigande som den har beviljat, om myndigheten har grundad anledning att misstänka att innehavaren av tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet inte kan utföra sina uppgifter enligt kraven eller att transporten av farliga ämnen kan äventyras. Ett tillstånd, ett godkännande eller ett bemyndigande kan återkallas helt och hållet endast om förutsättningarna för beviljande av tillståndet, godkännandet eller bemyndigandet till väsentliga delar inte uppfylls eller om väsentliga brister eller försummelser har framkommit i utförandet av uppgifterna.

139 §

Administrativa tvångsmedel

Tillsynsmyndigheten kan ålägga den som handlar felaktigt eller som försummar sina skyldigheter att rätta till felaktigheterna eller försummelserna, samt ålägga skyldigheter eller förbjuda åtgärder, om aktören i fråga handlar i strid med denna lag eller med bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Tillsynsmyndigheten kan i sitt beslut bestämma att beslutet ska iakttas trots ändringssökande.

Myndigheten kan förena beslutet med vite, hot om tvångsutförande eller hot om avbrytande, om vilka det finns bestämmelser i viteslagen (1113/1990).

Tillsynsmyndigheten kan i stället för de tvångsmedel som avses i 2 mom. ge en skriftlig anmärkning, om det är oskäligt att tillgripa tvångsmedel.

23 kap. Påföljder

140 §

Hänvisning till strafflagen

Bestämmelser om straff för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen finns i 44 kap. 13 § i strafflagen.

Bestämmelser om straff för miljöförstöring finns i 48 kap. 1, 2 och 4 § i strafflagen och för miljöförseelse i 48 kap. 3 §.

141 §

Avgift för trafikförseelse som påförs för förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen

En avgift för trafikförseelse kan påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) i strid med 8 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot skyldigheten att transportera, klassificera eller överlämna ett farligt ämne,

2) i strid med 9 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att märka ut varningsinformation,

3) i strid med 10 eller 15 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att medföra de uppgifter som avses i paragrafen eller ett tillräckligt antal brandsläckare eller annan utrustning,

4) i strid med 12 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den överlämnar ett farligt ämne för transport eller transporterar det,

5) i strid med 13 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot skyldigheterna i anslutning till lastning, stuvning, lossning, separering och säkerställande av säkerheten för ett farligt ämne, eller röker eller gör upp öppen eld i samband med hanteringen av lasten,

6) i strid med 14 § eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den underlåter att övervaka ett fordon, parkerar ett fordon eller lastar eller lossar ett farligt ämne utan tillstånd eller anmälan,

7) i strid med 16 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den i ett transportmedel transporterar ett farligt ämne i ett utrymme som inte är lämpligt för transport av ämnet i fråga med det transportsätt som används,

8) i strid med 17 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den för transport använder ett fordon utan TFÄ-ADR-godkännande eller TFÄ-ADR-besiktning,

9) i strid med 29–32, 34–36 eller 52 § eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den bryter mot en förutsättning för tillfällig förvaring eller skyldigheten i anslutning till plats, placering eller förberedelse,

10) i strid med 37, 38 eller 39 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot skyldigheten att transportera resgods eller flygpost,

11) i strid med 41 eller 42 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av dem låter bli att skaffa den utbildning eller kompetens som uppgiften förutsätter,

12) i strid med 49 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den utbildar utan utbildningstillstånd,

13) i strid med 51 § eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att bereda sig inför säkerhetsrisker,

14) i strid med 52 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den överlämnar ett farligt ämne för vägtransport eller järnvägstransport till någon annan än en transportör som har identifierats på behörigt sätt,

15) i strid med 53 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att utrusta ett transportmedel med ändamålsenliga anordningar eller andra arrangemang,

16) bryter mot ett i 54 § föreskrivet förbud att använda ett transportmedel, en förpackning, en tank eller en container,

17) åsidosätter en i 61 § föreskriven skyldighet att iaktta tillsynsmyndighetens påbud,

18) i strid med 58 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att utan dröjsmål lämna en rapport om en olycka eller ett tillbud, eller

19) i strid med 90 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att se till att en anställd arbetstagare som utför uppgifter i samband med transport av farliga ämnen har den utbildning eller kompetens av annat slag som behövs för uppgiften, eller underlåter att bevara uppgifterna om en anställd arbetstagares utbildning i transport av farliga ämnen.

Avgift för trafikförseelse kan också vid vägtransport eller järnvägstransport påföras

1) en avsändare och en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 11 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att bevara de handlingar som innehåller transportinformation eller motsvarande elektroniska uppgifter,

2) en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheten enligt 17 § 2 mom. att ha intyget över TFÄ-ADR-godkännande i transportenheten,

3) en fordonsförare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 45 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den transporterar farliga ämnen på väg utan ADR-körtillstånd eller som åsidosätter skyldigheten enligt 45 § 1 mom. att medföra ADR-körtillstånd,

4) en givare av utbildning för ADR-körtillstånd som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheten enligt 50 § att bevara handlingar eller förstöra personuppgifter,

5) en besättningsmedlem som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheten enligt 52 § att medföra en fotoförsedd identitetshandling,

6) en avsändare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 20 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att försäkra sig om att tillstånd eller godkännande för transporten har inhämtats eller en förhandsanmälan om transporten har gjorts, eller i strid med 64 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot angivna skyldigheter som gäller klassificering, transportsätt, förpackning, försändnings-sätt, information och försändningsbegränsningar i fråga om ett farligt ämne eller skyldigheter som gäller märkning eller tillslutning av tank, fordon eller container,

7) en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 57 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den vid transport av radioaktiva ämnen låter bli att göra en anmälan om överskridningar av gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening,

8) en avsändare, en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet när strålningsvärden överskridits åsidosätter skyldigheten enligt 63 § att vidta åtgärder, undersöka överskridningen av gränsvärdet, korrigera omständigheterna eller meddela Strålsäkerhetscentralen orsakerna och de korrigerade åtgärderna,

9) en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 65 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller fordon eller vagnar som används vid transport av farliga ämnen, transportform, tillgång till information, medförande av och tillgång till handlingar, lastning av fordon eller vagn, fästande av märkning, givande och medförande av anvisningar, medförande av personlig skyddsutrustning och annan utrustning, kontroll av transportenhet och last eller lämnande av information,

10) en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 66 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller mottagande av ett farligt ämne, överensstämmelse med kraven eller ibruktagande av vagn eller container,

11) en lastare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 67 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet i anslutning till överlämnande, kontroll, lastning och hantering av ett farligt ämne,

12) en förpackare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 68 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller förpackning eller förberedande av ett farligt ämne,

13) en fyllare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 69 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller säkerställande, fyllning eller förberedande i samband med ett farligt ämne,

14) en innehavare av en tankcontainer som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 70 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller säkerställande eller kontroll av ett farligt ämne,

15) en innehavare av en cisternvagn som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 71 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller säkerställande och besiktning i anslutning till ett farligt ämne, dokumentering av resultaten eller lämnande av information,

16) en lossare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 72 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller säkerställande, kontroll, lossning och hantering av lasten med ett farligt ämne, eller rengöring och eliminering av riskfaktorer,

17) en enhet som ansvarar för underhållet och som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en i 74 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet att försäkra sig om att underhållsåtgärder vidtas, uppgifter om transportenheten lämnas eller underhållsåtgärderna dokumenteras.

Avgift för trafikförseelse kan också vid lufttransport påföras

1) en avsändare och en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 11 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att bevara de handlingar som innehåller transportinformation eller motsvarande elektroniska uppgifter eller i strid med 21 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att skaffa ett tillstånd för lufttransporten,

2) en avsändare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 20 § eller föreskrifter som meddelat med stöd av den åsidosätter skyldigheten att försäkra sig om att tillstånd eller godkännande för transporten har inhämtats eller att en förhandsanmälan om transporten har gjorts,

3) en transportör vid lufttransport, en flygplatsinnehavare eller någon annan utförare av uppgifter i samband med lufttransport som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 38 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att säkerställa att passagerare informeras om sådana farliga ämnen som passagerare inte får ta med sig som resgods eller annars i luftfartyget,

4) en avsändare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 78 § eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den åsidosätter en i den paragrafen angiven skyldighet som gäller klassificering, tillstånd, ombesörjande och skriftlig försäkran i fråga om försändelsen samt säkrande av uppgifter och anmälan eller ombesörjande av anvisningar i samband med den,

5) en utbildningsgivare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 44 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den bryter mot utbildarens skyldigheter,

6) en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 56 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att anmäla farliga ämnen som transporteras som frakt, eller i strid med 79 § eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den bryter mot en i den paragrafen angiven skyldighet som gäller krav på tillstånd i fråga om ett farligt ämne, användning och tillåtelse att använda luftfartyg, säkerställande av uppgifter, kontroll, lastning och transport samt ombesörjande av anvisningar eller information,

7) en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 57 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att göra en i den paragrafen avsedd anmälan om överskridningar av gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening till de delaktiga i transporten eller till Strålsäkerhetscentralen,

8) en avsändare, en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet när strålningsvärden överskridits åsidosätter skyldigheten enligt 63 § att vidta åtgärder, undersöka överskridningen av gränsvärdet, korrigera omständigheterna eller meddela Strålsäkerhetscentralen orsakerna och de korrigerade åtgärderna, eller

9) en leverantör av markttjänster som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 79 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter en i den paragrafen angiven skyldighet som gäller ombesörjande, säkerställande eller kontroll.

Avgift för trafikförseelse kan också vid fartygstransport påföras

1) en avsändare, en avlastare och en transportör som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 11 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att bevara de handlingar som innehåller transportinformation eller motsvarande elektroniska uppgifter,

2) en avsändare och en avlastare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 20 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter skyldigheten att försäkra sig om att tillstånd eller godkännande för transporten har inhämtats eller en förhandsanmälan om transporten har gjorts,

3) en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 57 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den låter bli att göra en i den paragrafen avsedd anmälan om överskridningar av gränsvärden för strålningens doshastighet och radioaktiv förorening till de delaktiga i transporten eller till Strålsäkerhetscentralen,

4) en avsändare, en avlastare, en transportör och en mottagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet när strålningsgränsvärden överskridits åsidosätter skyldigheten enligt 63 § att vidta åtgärder, undersöka överskridningen av gränsvärdet, korrigera omständigheterna eller meddela Strålsäkerhetscentralen om orsakerna och de korrigerande åtgärderna,

5) en avlastare och en avsändare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 75 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter

en i den paragrafen angiven skyldighet som gäller säkerställande och märkning av, lämnande och givande av uppgifter om eller skriftlig försäkran om ett farligt ämne,

6) en transportör och en fartygsbefälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 76 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter en i den paragrafen angiven skyldighet att ombesörja eller garantera en säker transport av ett farligt ämne, eller

7) en förpackare, en fyllare och en lastare av containrar, fordon eller vagnar som uppsåtligen eller av oaktsamhet i strid med 77 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den åsidosätter en i den paragrafen angiven skyldighet att ombesörja ett stuvningsintyg.

142 §

Påföljdsavgift som påförs vid marknads kontroll av produkter som används för transport av farliga ämnen

Påföljdsavgift kan påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) i strid med 23 § eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den åsidosätter en skyldighet som gäller konstruktion, tillverkning, utrustande, besiktning, provning eller märkning eller användning, underhåll och rekonditionering av förpackningar, tankar eller containrar,

2) i strid med 25 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den tillverkar en förpackning, tank eller bulkcontainer,

3) försummar en i 25 eller 26 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av den angiven skyldighet som gäller handlingar,

4) i strid med 26 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av den använder en förpackning, tank eller container.

Påföljdsavgift kan påföras också

1) en ägare eller en innehavare av en tank eller tryckbehållare som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar en i 28 § eller med stöd av den föreskriven anmälningskyldighet,

2) en tillverkare eller en representant för tillverkaren som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter en i 80 eller 81 § angiven skyldighet som gäller säkerställande, förvaring av dokumentation eller bringande en transportabel tryckbärande anordning i överensstämmelse med kraven, tillbakadragande från marknaden eller återkallande, vidtagande av åtgärder, information, anmälan till myndigheter eller dokumentation, eller en i 89 § föreskriven skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta,

3) en importör som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter en i 83 eller 84 § angiven skyldighet som gäller utsläppande på marknaden, säkerställande, uppgiftslämnande, bevaring, avstående eller förvaring eller skyldighet som gäller bringande av en tryckbärande anordning i överensstämmelse med kraven, tillbakadragande eller återkallelse, information eller dokumentering, eller en i 89 § föreskriven skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta,

4) en återförsäljare som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter en i 85 § angiven skyldighet som gäller tillhandahållande eller säkerställande eller en i 86 § angiven skyldighet som gäller avstående, information, dokumentering eller säkerställande, eller en i 89 § föreskriven skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta,

5) en ägare som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar en i 87 § angiven skyldighet om säkerställande, avstående, information eller dokumentering, eller en i 89 § föreskriven skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta, eller

6) en användare som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar en i 88 § angiven skyldighet som gäller användning, information eller säkerställande, eller en i 89 § föreskriven skyldighet att lämna uppgifter och samarbeta.

143 §

Påförande av avgift för trafikförseelse och påföljdsavgift samt avgiftens storlek

Polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet påför den i 141 § avsedda avgiften för trafikförseelse. Säkerhets- och kemikalieverket och Strålsäkerhetscentralen påför den i 142 § 1 mom. avsedda påföljdsavgiften. Säkerhets- och kemikalieverket påför den i 142 § 2 mom. avsedda påföljdsavgiften. Avgiften för trafikförseelse och påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Den avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra handling enligt 141 § 2 mom. 2, 3 och 5 punkten är 40 euro.

Den avgift för trafikförseelse som påförs för en annan förseelse mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen än den som avses i 2 mom. är högst 500 euro för en fysisk person och högst 1 000 euro för en juridisk person. Om en enda avgift för trafikförseelse på en och samma gång påförs för två eller flera förseelser mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen, påförs avgiften för fysiska personer höjd med 100 euro och avgiften för juridiska personer höjd med 200 euro i förhållande till den förseelse för vilken den strängaste avgiften för trafikförseelse gäller.

Om påföljdsavgift påförs en fysisk person, får avgiften uppgå till högst 3 000 euro, men dock till högst 1 procent av dennes inkomster enligt den senast verkställda beskattningen. Om avgift påförs en juridisk person, får avgiften uppgå till högst 30 000 euro, men dock till högst 1 procent av den juridiska personens omsättning under den föregående räkenskapsperioden.

Vid bedömningen av storleken hos avgiften för trafikförseelse och påföljdsavgiften ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning, skadlighet, varaktighet och om förfarandet upprepats. Avgift för trafikförseelse eller påföljdsavgift ska inte påföras om förfarandet ska anses vara ringa eller om det med tanke på förfarandets art, hur ofta förfarandet upprepats, förfarandets planmässighet och andra omständigheter är oskäligt att påföra avgift. I sådana fall kan gärningsmannen ges en anmärkning, om det finns anledning till det.

Avgift för trafikförseelse får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. Påföljdsavgift får inte påföras om det förflutit mer än fem år sedan gärningen begicks. Om överträdelsen eller försummelsen har varit fortlöpande räknas tidsfristen från det att överträdelsen eller försummelsen har upphört. Avgift för trafikförseelse eller påföljdsavgift får heller inte påföras den som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett brottmål som behandlas i domstol eller den som för samma gärning har meddelats en lagakraftvunnen dom. Den som påförts en avgift för trafikförseelser eller en påföljdsavgift får inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

144 §

Verkställighet av avgifter för trafikförseelse och påföljdsavgifter

Bestämmelser om verkställighet av avgifter för trafikförseelse och påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Rättsregistercentralen sköter verkställigheten av beslut som gäller avgift för trafikförseelse och påföljdsavgift. Polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Säkerhets- och kemikalieverket, Strålsäkerhetscentralen och domstolarna ska underrätta Rättsregistercentralen om sina beslut om påförande av avgifter för trafikförseelse och påföljdsavgifter. Rättsregistercentralen ska också underrättas om ett beslut genom vilket en avgift har avlyfts.

En avgift för trafikförseelse och en påföljdsavgift preskriberas fem år från det att ett lagakraftvunnet avgörande meddelades.

145 §

Temporärt förbud att delta i prov för ADR-körtillstånd och prov för säkerhetsrådgivare

Om en person som deltar i ett prov för ADR-körtillstånd eller prov för säkerhetsrådgivare handlar svikligt vid provet ska den som ordnar provet avbryta den personens prov och underkänna provprestationen. Provpresentationen ska också underkännas om fusk upptäcks efter provet. Som fusk betraktas en oärlig gärning eller underlåtelse som har som syfte att ge en felaktig bild av de egna kunskaperna eller en annan persons kunskaper.

Transport- och kommunikationsverket kan meddela den som har gjort sig skyldig till fusk ett tidsbundet förbud på sex månader att delta i provet. Tiden räknas från den provdag då den verksamhet som är att betrakta som fusk skedde. Transport- och kommunikationsverkets beslut om ett tidsbundet förbud att delta i ett prov är verkställbart även om beslutet inte har vunnit laga kraft. Den som ordnar provet ska informera Transport- och kommunikationsverket om det fusk som upptäckts och lämna verket en redogörelse för fusk.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om verksamhet som är att betrakta som fusk och om påvisande av fusk samt om förfarandet i sådana fall.

146 §

Ändringssökande och verkställighet

I fråga om beslut som fattats med stöd av denna lag får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I fråga om beslut om TFÄ-ADR-godkännande och TFÄ-ADR-besiktning som gäller fordon samt beslut som fattats av en innehavare av specialutbildningstillstånd i ett utbildningsärende får omprövning begäras hos Transport- och kommunikationsverket.

Med undantag för beslut om avgift för trafikförseelse enligt 141 § och beslut om påföljdsavgift enligt 142 § får ett beslut som meddelats med stöd av denna lag verkställas även om omprövning begärts eller besvär anförts.

147 §

Tillämpning av miljöskyddslagen på avhjälpande av miljöskada

På avhjälpande av en sådan betydande förorening av grundvatten eller vattendrag eller en sådan i 5 a § i naturvårdslagen (1096/1996) avsedd naturskada som orsakats av en transport av farliga ämnen tillämpas 137 § och 176 § 2 mom. i miljöskyddslagen (527/2014).

24 kap.**Särskilda bestämmelser**

148 §

Persontillstånd som förekommer eller förstörs

Ett i 45 § avsett ADR-körtillstånd och ett i 94 § avsett intyg för säkerhetsrådgivare utfärdas i ett originalexemplar. På begäran kan ett dubblettexemplar ges av ett sådant dokument om dess innehavare har anmält att dokumentet förekommit, stulits eller förstörts eller om uppgifterna i det har ändrats.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare föreskrifter om hur det ska meddelas att ett dokument som anges i denna lag har förekommit, stulits eller förstörts och om makulering av det ursprungliga dokumentet.

149 §

Tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på i 99 § avsedda personer som ansvarar för vidareutbildningsverksamhet och personer som ger vidareutbildning när de utför uppgifter i samband med vidareutbildningen, på dem som utför i 101 § avsedda besiktningsorgansuppgifter, på dem som utför i 134 § avsedda sakkunniguppgifter samt på dem som utför i 95 § avsedda uppgifter som tjänsteleverantör.

Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

25 kap.**Ikraftträdande och övergångsbestämmelser**

150 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 2023.

Genom denna lag upphävs lagen om transport av farliga ämnen (719/1994), nedan *den upphävda lagen*.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den upphävda lagen, ska hänvisningen anses avse denna lag.

151 §

Övergångsbestämmelser

Beslut, tillstånd, intyg, bemyndiganden, planer, utredningar, avtal, utseende av aktörer samt godkännanden som beviljats med stöd av den upphävda lagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den och som gäller vid ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft i enlighet med de villkor som anges i dem, om inte något annat föreskrivs nedan.

Behandlingen av ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag slutförs med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Skyldigheten enligt 28 § i denna lag att anmäla uppgifter om tankar och tryckbehållare till Säkerhets- och kemikalieverket tillämpas från och med den besiktning som följer efter ikraftträdandet av denna lag.

Bestämmelsen i 94 § 3 mom. om ansökan om intyg för säkerhetsrådgivare börjar tillämpas sex månader efter lagens ikraftträdande.

Den interna räddningsplan som avses i 33 § ska upprättas och en ansvarig person utses inom 18 månader från lagens ikraftträdande.

Föreståndare som ansvarar för utbildningen och personer som ger utbildning hos godkända sammanslutningar som avses i 11 b § i den upphävda lagen är under utbildningstillståndets giltighetstid fortfarande behöriga för uppgifter som avses i 49 § i denna lag.

Av Säkerhets- och kemikalieverket med stöd av den upphävda lagen godkända TFÄ-besiktningsorgan och av Strålsäkerhetscentralen godkända besiktningsorgan som saknar ackreditering och som inte uppfyller ackrediteringskravet i 110 § 2 mom. i denna lag är fortfarande behöriga för sina uppgifter i ett år från lagens ikraftträdande.

Tillsynsplaner enligt 123 § i denna lag ska upprättas inom ett år från lagens ikraftträdande.

Gällande beslut om regionala vägtransportbegränsningar för farliga ämnen som beviljats med stöd av den upphävda lagen är i kraft i 18 månader från lagens ikraftträdande.

Transport- och kommunikationsverkets föreskrifter som meddelats med stöd av den upphävda lagen förblir i kraft.

Den upphävda lagens bestämmelser i 6 § 2 mom. om militärmyndigheternas tillsynsuppgifter, i 7 b § 3 mom. om bilinspektörer vid Forsvarsmakten

och om huvudstabens tillsynsuppgifter samt i 13 d § 2 mom. om uppgifterna för en militär inrättning eller militärmyndighet som huvudstaben har erkänt förblir i kraft.

Förordningen om lufttransport av farliga ämnen (210/1997) och förordningen om transport av farliga ämnen som styckegods på fartyg (666/1998), vilka utfärdats med stöd av den upphävda lagen, är i kraft sex månader från lagens ikraftträdande. Försvarsministeriets förordningar, försvarsministeriets beslut i enskilda fall samt huvudstabens föreskrifter som utfärdats med stöd av den upphävda lagen är i kraft i två år från lagens ikraftträdande.

På förseelser som har begåtts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas den upphävda lagens bestämmelser om straffansvar. Om tillämpningen av denna lag skulle leda till ett lindrigare slutresultat ska detta beaktas när straffet bestäms.

RP 220/2021, RP 231/2022, KoUB 26/2022, RSv 287/2022

Helsingfors den 23 mars 2023

Republikens President
Sauli Niinistö

Kommunikationsminister
Timo Harakka